

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

BAVUL

Aralık 2016

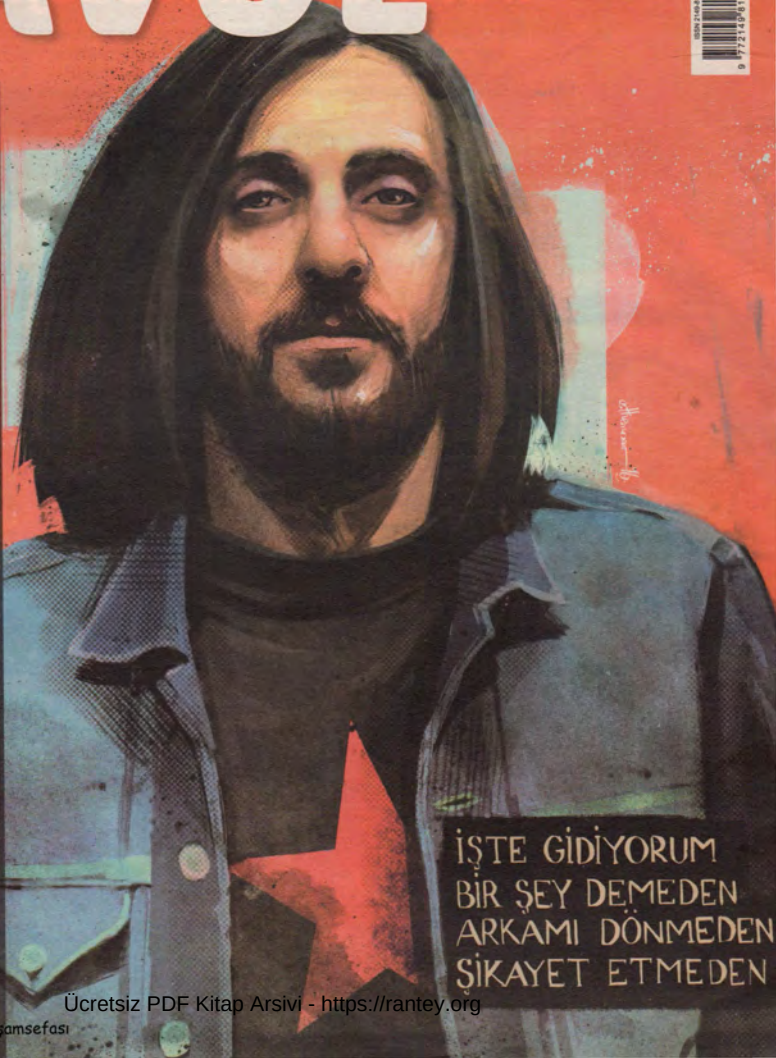
Sayı: 15

Fiyatı: 7 TL

Edebiyat - Sokak

İsmail Saymaz
Haldun Dormen
Göksel Kortay
Altan Erkekli
Kalben
Umay Umay
Fuat Saka
Cengiz Bozkurt
Mustafa Alabora
Burcu Bakdur
Sezgin Kaymaz
Emre Kongar
Onur Saylak
Funda Eryiğit
Fuat Ergin
Necati Tosuner
Barış İnce
Alpay Erdem
Cansel Elçin
Celine Symbiosis
İnanç Konukçu
Haydar Ergülen
küçük İskender
Evrin Kuran
Ali Lıdar
Timur Soykan
Cengiz Özdemir
Celil Oker
Meltem Yılmaz
Fatih Pınar
Erk Acarer
Ayşen Aksakal
Ethem Onur Bilgiç
Selin Kalkan
Fulsen Türker
Esra Tanrıbilir
Kemal Can Kayar
Önder Abay

İŞTE GIDIYORUM
BİR ŞEY DEMEDEN
ARKAMI DÖNMEĐEN
ŞİKAYET ETMEĐEN

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

HAVAYA BAKAR SAM HAVA ALIRIM
TOPRAĞA BAKAR SAM NUA ALIRIM
TOPRAKTAN AYRILSAM NERDE KALIRIM

TÜRKİYE'NİN DİJİTAL BANKASINDAN BİR İLK DAHA!

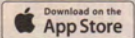
SİZİ GÖZÜNÜZDEN TANIYAN TEKNOLOJİ

Yapı Kredi'nin devrim niteliğindeki teknolojiyle göz göze gelmeye hazır mısınız?

Artık "göz tarama teknolojisi" ile Yapı Kredi Mobil'e, şifreye gerek kalmadan

sadece bir bakışınızla kolay ve güvenli bir şekilde giriş yapabilirsiniz.

Siz de yenilenen Yapı Kredi Mobil'i hemen indirin, hayatınızı kolaylaştıran teknolojilerle tanışın.

 YapıKredi

Hizmette sınır yoktur.

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

RUTİNİ

Her gün birbirinin aynı geçiyor lanet!
Bitmeyen mevsim yapmışlar, ona
da ayrı bir hayret... Dün, bugün,
yarın yok hiç bir farkı... Sokaklarında
müzmin karamsarlar tezgâh açmış umut
satar, ticaretten ibaret...
Değişir mi çabalamadan,
düşmeden, kalkmadan,
çamura bulanmadan, kafayı
kırdırmadan memleket?
Meta fetişistleri bit pazarına
düş sermiş, rüyasında bile
ne sattığını görmemiş. Siz
kimsiniz ki bizi geleceğe
inandırırsınız? "Güzel günler" size mi
kaldı ki; taş üstüne taş koymadınız! Sanal
yaygaralarınızdan bize de sarın bir sona
elinizde kalır. Ama suskunların çığlığı daha
beterdir ki sesleri yarına kalır.

Mecidiyeköy ile Gayrettepe arasında
her akşam "prime time" da koşan
birini görüyorsunuz ya işte o benimi!
Endişelenmeyin aklım yerinde; sakin...
Yürümekten çok sıkıldım sanki her adım aynıdır
bir sonrakinin... Sokaklar, ışıklar, servisler,
güvenlikçiler baktım oğlum sizden, bu nasil
bir rutin? Günlük kıyafetleri ile koşan bir
tip, kendi kendine konuşan bir plaza önu
delisi ve hol şeritte uyuyan bir köpek...
Üçümüz de hayatın döngüsünden bitkin...
"İş insanları" ise bu sahneye şaşıramayacak
kadar bedbin. Bozun rutini, zamanı değiştirin!
Hop, yavaşlasana ticarî! Trafike kapatın o
şeridi, orası artık köpeğin. Kendinizi buranın
sahibi mi sandınız ki; toprağa değesiye
ayaklarını kara asfaltı bastırınız! Betonunuzda
da asfaltınızda da kediye köpeğe halienle ele
takılını veren ahlakınızın da alin gidin, sonra
hatırlamış kalır. Hadi biz neyse de köpeğe bile
çektirdiniz ki tabiat sizden intikam alır.

Mehmet Ali & Akşamsefası

Yürüyen merdiven durunca bile şaşıp sağımız
solumuza bakıyorsunuz, irademiz teslim edilmiş,
bilmem kime hava yapıyoruz? Kapılmış
gidiyoruz ama her konuda fikrimiz var ve her

şeyi çok biliyoruz. Kim verdi
bize bu özgüveni? Nerede bir
şeyler okusam nasihat dolu
her yeri... Yazılarını hepsini
dünyanın sırrını çözenler yazmış
sanki. "Şunu yapmalısın, bunu
yapmalısın, haydi hoppa şimdi,
sen şöyleysen, sen böyleysen..."
İyi de sen kimsin? "Kelebekler,

böcekler, kertenkeleler, sev, öp okşa, gıdıkla,
sen ol, adam ol, şöyle ol, böyle ol... Al
bu da yeni kitabım: Allah'a emanet ol." İyi
tutturmuşsunuz oh vallahi, biz tutturamadık.
Yazacağım bir besteller, adı Allahaismarladık!
Bugün para ediyorken pazarladıklarınız;
biriktirin, saklayın zamanı vardır. Tamah değil
gerçekten imen edenlerin öte yanda sizden
alacağı vardır.

Bilemiyorum, seyirciler nasıl görür birbirinin
tekrarı hayatlarımızı, içindeyken anlamak
zaman alır. Öyle bir çağdayız ki aşklar
rakibi kollayarak yaşanır, sevdalar garantili
taktiklerle oynanır. Yapmadığımız sorular
çalıştığımız yerden gelir, kalemiye goller hep
aynı kanattan atılır. Rutin... Değiştirmeye
mecalımız kalmış mıdır? Birbirimizi yemek
kadar bir araya gelmenin de bir çekiciliği var
mıdır? Taktik antrenman yapmadan sevdaya
koşmanın çağımızda gideri var mıdır? Bana
ne! Ne umut vermek benim işim ne de
nasihat kimseye, ya hep beraber batacağız
ya da silinip çıkacağıız yok başka çare. Çok
meraklılar ya betona, paraya, güce, şöhrete...
Dünya malı dünyada kalır, garibanın da bir
şeyi var.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

TERS KÖŞE

FUNDA ERYİĞİT

Okul hayatınız boyunca yaptığınız en büyük haylazlık?
Manavdan muz çalmıştım.

En zararlı alışkanlığınız nedir?
Sigara.

Hangi kötü karakter olmak istediniz?
Piç Edmund, Joker.

**Ne olduğunda/kimin karşısında heyecandan eliniz
ayağınız birbirine dolaşır?**
Aşık olduğum ilk zamanlarda, aşık olduğum adamın
karşısında.

Bir suç işleyecek olsaydınız bu ne olurdu?
Cinayet.

Kiskançlık yüzünden yaptığınız en absürd şey?
Kiskandığımı söylemek ama bu absürd değil galiba.

Hayatınızın en zor anı hangisiydi?
On yedi günde çıkarmamız gereken bir oyun vardı, son
zamanlarda yaşadığım en zor günlerdi.

Dalga geçtiğiniz bir özelliğiniz var mı?
Yanlış anlamalarım.

Sizce bir insan ne zaman tehlikeli olur?
Aç kaldığında.

Yıkmak istediğiniz bir gelenek var mı?
Kına gecesi.

Hangi duygunuzu kaybetmekten korkarsınız?
Merak.

**Tahammül sınırlarınız zorlandığında nasıl
sakinleşirsiniz?**
Oradan uzaklaşıp başka bir şeye odaklanarak.

Size aşık olan birine yaptığınız en kötü şey?
Ağlamasını umursamayıp evden kovdum.

ŞÜKRAN SO MUCH...

Dönek devran döndü mü?..

Şaşkınlıktan "Pat!" diye şaşkınlığa düşerek. Şaşkınlıktan öyle bir an durup da bir adım daha gidemez olduğun. Adım başına karşına çıkan gerçeklerden yaşadıkça öğrendiğin: Adım başına karşına çıkan gerçekler...

Adım başına karşına çıkan gerçeklerden adım atmaya korkar olduğun. Öğrenemediğin. Kalakaldığın. Donakaldığın. Şaşkınlıktan, kime kızacağımı bilemez oldüğün.

Oysa, her şey açığa kaçık ortada: Suç şeytandal

Şeytanken, şeytandan bile hiç beklenmeyen bir cinlikle. Şeytanken, şeytana bile hiç yakışmaz bir yüzüzlükle...

Durup durup bir yalan daha! Duramayıp duramayıp bir yalan daha! Yalandan sonra bir yalan daha. Yalandan yalandan yalandan sonra yine bir yalan, -yüzü kızarmadan.

Hiç.

Yüzü hiç kızarmadan bir yalan daha. Sanki bunu bilmemek oluyor yine en iyisi. Sanki seçilmiş. Sanki domuzuna. Hinzırdan kıl çalan daha seçilmiş bir hınzırıklıkla. Hep az gelen. Doymak bilmeyen.

Asla.

Yaşamaya perhizli bir toplumdaki: Şeytan çarpı iblis olan. Yalanı kuyruklu, kendisi kaygan olan. Şeytan olsan sanki ölüm yok! İblis olsan cennet şurası sanki!

Özel dikimli bir yalnızlıkla.

Kendinden örgülü ve yoksul yoksul saçaklanmış ve engin tarihçesi yalnızlıkla sıkı sıkıya dokunmuş bir kumaştan, seçkin kesimli ama hemen de hirpanılığ eğilimli bir yalnızlıkla emzirilmiş. doyurulmuş bir kumaştan.

Kararlı bir duruşla. Gülmeden, alınının

çizgileriyle bakan.

Ben demiştin diyecek olan varsa, demesin. Sen demiştin ama sanki böyle mi demiştin diye de hiç denilmesin sonra.

Hep öyle kunduralar ayağımı vuruyormuş gibi yürüye yürüye geçip gittiğin şu dünya.

Ne çok yüreği ağır insanın?.. Gördüğünden, bildiğinden değil yalnızca. Ayrılıktan, kavuşmaktan. Öpmekten, koklamaktan. Sevmeekten, kıskanmaktan. Yanılmaktan, yitirmekten. Hele özlemekten!

Bırak şimdi yanağına yemeyi! Sen başaramazsın pazarlık etmeyi. İçten içe pazarlık etmeyi. Başaramazsın kendine kendini kandırmayı. Çünkü, soru yine hepten belkili: Kim kimden daha kim ki?.. Kim kimden daha kim değil ki?..

Arkada kalmış bir ömür, uzaktan sana bakıyor öyle yorgunlukla sanki. Koskoca bir ömür. Sankisi yok, doğurgunluğu niçin unutulmuş sanki?..

Oysa şimdi, çokeltisi bezginlik!

Dönek devran döndü mü?..

Gelsin şimdi çocukluk, gelsin şimdi salıngaçlı. Sonra gelsin şimdi çocukluktan çıkmak, boy atmak, kendi saçını okşamak.

Ah ki ahl!

Geliyor geliyor kapıya dayanıyor usanç. Ağaca tırmanıp balkona geçecek şimdi.

Yakarı bırakmayan usanç.

Boş ver, sıkıldım ben. Kalk bir şeyler yapalım. Güzel, yapalım. Ne yapalım?..

Ne çok yüreği ağır insanın?.. Gördüğünden, bildiğinden değil yalnızca. Ayrılıktan, kavuşmaktan. Öpmekten, koklamaktan. Sevmeekten, kıskanmaktan. Yanılmaktan, yitirmekten. Hele özlemekten!

Çok tandir adı artık "eskiden vardı" olmuş şuradaki sardunyalı titretmekten hep hoşnut kalmış bir dinginlikle, öyle gelip geçen o eski esinti.

Dışarı: Geçmiş yazı sonlandırmış bir gün. Coşkun ve taşkın eski koşuşturmaların alışkanlığını yitirmiş olduğun dışarı. Kendinden ürkek adımlarınla titrek bir görüntü olmuş

dışarı. Peki, yalnızca bir harf midir pastırma yazı ile pastırma ayazı arasındaki ayırım?..

Değil mi ya, birinde tatlı tatlı bir serinlik, ötekinde keskin keskin bir serinlik ötesi...

Olsun.

Sonrası yenilgin bir kökeççe. Düşler, kırılmışlıklar. Yanılmışlıklar, yıkılmışlıklar. Ve kaygılarla, korkularla, savrulmalarla boş çıkan düşler. Ötelenmiş düşler, yarım kalmış düşler. Güçlülük edinilmiş, ucuzuna yitirilmiş düşler. Yanmıştan, çatlamıştan yine de yeşertilen kurtarılmış düşler.

Bir yol seçmeye çalışan...

Uçtu, yeni kuşak bir martı.

Uçmaz, küçük bir çocukun yüzünde görülen hastalıklı solgunluk.

Nedir onun gözlerinde öyle çakır çakmak ısıyan?.. Umut maden, -gelecek.

Dönek devran dönecek.

YAYLA DAVASI

Kasasında, takım elbiselilerin ve iki jandarmanın oturduğu traktör toz ve gaz dumanı çıkararak, köye doğru ilerliyordu. Zeki, tüfeğin namlusunu yarım kilometre mesafedeki traktöre doğrulttu.

Terk edilmiş sağlık ocağının, camı çerçevesi kırılmış penceresinden bir tüfeğin namlusu uzanıyordu. Namlunun ucu, köye varan toprak yola ve dağ yamaçlarına bakıyordu.

Gülbeğin in oğlu Zeki toprak yolda traktör, yamaça atlı görse, sabı süyan demeden tetiğe çekecekti. Bir gece önce muhtar, köy odasına çağırduğu Zeki'ye, "Unutma e mi, yayla davası bizim namusumuzdur. Rahmetli baban da bu davada gitti oğlum," demişti. Zeki, tüfeği omuzlarken, jandarma kurşunuyla ölen babası Gülbeğin'in kanlar içerisinde cesedini hatırlamıştı. Yirmi beş yıllık bir öfkeydi bu.

O yıl Gülbeğin'in köylüleriyle dağın ardındaki üç köy yaylanın kullanım hakkı için karşı karşıya gelmişti. Yeşil bir cenneti andıran yaylada hangi köyün davasını otlatacağına, Osmanlı'dan bu yana karar verilemiyordu. Cumhuriyet'in ilanı bile, Gülbeğin'in köylüleri için vaziyeti değiştirmemişti. Osmanlı'nın kadısı gitmiş, Cumhuriyet'in hâkimi gelmişti. Fakat yayla davası yerli yerinde kalmıştı. Bir köy diğerinin yolunu kesiyor, çobanların dövyör, davarını kovuluyordu. Köyler arasında kız alışverişi bitmiş, selam sabah kesilmişti.

Gel zaman git zaman, her evden bir dana satılıp toplanan parayla kasabaya gidildi. Avukatlar tutuldu, dilekçeler yazıldı, mahkemelik olundu. Fakat Gülbeğin'in köylüleri mahkeme kapısında birlik eden üç köye yenik düştü. Yaylada keşif için kasabadan yola çıkan hâkimin önü, Gülbeğin'in köylülerince bir boğazda kesildi. Hâkimin atına ateş edenler içinde Gülbeğin de vardı. Hâkim bir yana, at bir yana savrulmuştu. Bir gün sonra köyü jandarmalar basmıştı. Jandarma potinlerinin sesine uyanmıştı, Gülbeğin. Karısının sıcacık kohnundan kalkıp pencereye yürümüştü. Nevresimin ucunu pencerenin koluna bağlayıp duvardan

salınırken, bir el silah sesi duyulmuştu. Gülbeğin, "Ah, anam!" demesiyle yere çakılmıştı. Babasının can çekişirken gördüğü gün Zeki, henüz üç yaşındaydı. Hâkime ateş edilmesinden sonra mahkeme, ilk celsede, yaylayı üç köye verdi. Yaylayı kaybeden köylüler, doğan her bebeğin kulağına ninni yerine, yaylanın hikâyesini okudu. Gel gör ki, otlaklar daraldıkça davar azaldı; davar azaldıkça Gülbeğin'in köylüleri Rize'ye ve İstanbul'a göç etti. Köylülerinden geriye, ayağı çukurda bir avuç yaşlı ile Gülbeğin'in oğlu Zeki kaldı. Yaylada otlatacağı günün hayalini kurduğu için davarını bile elden çıkarmadı Zeki. Babasının ruhu belki o gün huzura kavuşacaktı.

Davarını otlatmaktan döndüğü gece, Zeki önce köy odasına çağırıldı. Tandir başında toplanan ihtiyar heyeti keder içerisinde Zeki'yi karşıladı. Elinde tuttuğu tebliğat kâğıdını gösteren muhtar, "Üç köy bize karşı birleşmiş, deremize göz dikmişler, oğul. Deremizden su hakkı isterler. Heyet yarın keşfe gelecek," dedi. Zeki öfkeden titriyordu. "Bir damla bile alamazlar," diye bağırdı, "Dere kızıl kan akar, yine de su vermeli!" İhtiyar heyeti evlerine dağıldıktan sonra muhtar, evinden getirdiği tüfeği Zeki'ye verdi.

Zeki ertesi sabah sağlık ocağının kırılmış penceresini siper alıp

namluyu yola ve yamaca doğrulttuğunda, aklında ne yayla ne dere, yalnızca babası Gülbeğin'in öcünü almak vardı. Dudağının kenarına sıkıştırdığı "Birinci" sigarasının dumanını savururken, toprak yoldaki traktör sesine döndü. Kasasında, takım elbiselilerin ve iki jandarmanın oturduğu traktör toz ve gaz dumanı çıkararak, köye doğru ilerliyordu. Zeki, tüfeğin namlusunu yarım kilometre mesafedeki traktöre doğrulttu. "Bismillah!" deyip tetiğe çöktü. Takım elbiselilerden biri traktör kasasına devrildi. Aynı anda sağlık ocağının duvarları jandarma mermileriyle delindi. Zeki yedesürünerek, sağlık ocağının dereye bakan arka penceresine geçti. Gömleğiyle gocuğunu uç uca ekleyip pencereye bağladı. Tüfeği omzuna asıp pencerenin sarkarken, bir el silah sesi duyuldu. Zeki'nin metrelerce yükseklikten düştüğü dere, bir müddet kıpkırmızı aktı. Zeki'nin ölümünden sonra üç köy dereden su hakkı aldı.

Dere zamanla kurudu.

Geride kalanlar, Zeki'nin üç yaşındaki oğlu Gülbeğin'in kulağına yaylanın ve derenin hikâyesini okudular.

AUGUST LANDMESSER DURUŞU

Fotoğraf 13 Haziran 1936 tarihinde Hamburg'daki bir tersanede askeri bir eğitim gemisinin denize indirilme merasiminde çekilmiştir. Nazilerin seçim kazanıp, demokrasinin yardımıyla sağı solu işgal edip dünyanın başına bela olmasından hemen önceki yıllardır. Almanya'da herkeste bir özgüven ve büyük Almanya hayali patlaması yaşandığı günlerdi. Daha 42 milyonu sivil 72 milyon insan ölmemişti. Fotoğrafı Nazi selamı verenlerin adlarını bilemiyoruz ama kollarını kavuşturarak selamı vermedi reddeden tek işçinin adını bugün dahi tüm dünya biliyor: August Landmesser. 24

Mayıs 1910 doğumlu. Fotoğraf çekildiğinde yirmi altı yaşındaydı ve Irma adında bir Yahudi'yle evliydi. Bir yaşında Ingrid adında bir kızları vardı. Evlenip Hamburg'da yuva kurmayı planlamışlardı ama Nuremberg yasaları onları engellemiştir. Bu yasalar Alman ırkını ve kanını korumaya yönelik yasalardı ve Yahudi karşıtı söylemlerle doluydu. İrkları arası evliliklere karşı çıkıyor, karın kırılmasının önüne geçmeyi hedefliyordu.

Bunun üzerine karı koca 1937 yılında Danimarka'ya kaçmaya çalıştılar ama başaramadılar. Üstelik Irma ikinci çocuklarına hamileydi. Gözaltına alınıp, mahkemeye çıkarıldılar ve "Alman ırkını aşağılamaktan" yargılandılar. İkisinin de savunması Irma'nın Yahudiliğinden haberleri olmadığıydı.

Mahkeme büyük ihtimal bu savunmayı yemedi ama yiyor gibi yaptı ve 1938 yılında "dell yetersizliğinden" onları serbest bıraktı. Aynı suçlu işleyip, birlikte olmaya devam ederlerse yıllarca hapis yatacaklarına dair de bir uyarıda bulundu.

**Yüzlerce insanın arasında,
yavaş yavaş herkes
biat ettirilir, tek adam
imparatorluğu yaratılırken
ona karşı korkusuzca tavır
alabilen adamın duruşuna,
biz Landmesser duruşu
diyoruz.**

Aldırmadılar, birbirlerini delicesine seviyorlardı. Açık açık beraberliklerine devam ettiler. August yeniden tutuklandı, iki buçuk yıl hapis cezasına çarptırılarak Börgermoor Konsantrasyon Kampı'na gönderildi. Irma'ya Gestapo tarafından gözaltına alınıp Fuhsbüttel hapisanesine gönderildi ve orada ikinci kızları Irene'ni

doğurdu. Oradan Oranienburg konsantrasyon kampına, sonrasında Lichtenburg ve en sonunda Ravensbrück Kadın Konsantrasyon Kampı'na gönderildi. 1942 yılına kadar Irma'dan birkaç mektup geldi ama tahminlere göre 1942 yılında Bernburg merkezine götürüldü ve 14 bin kadınla aynı kaderi paylaşarak öldürüldü. Bu yaşadıkları ancak savaş bittikten 4 yıl sonra 1949 yılında belgeler incelendiğinde anlaşıldı.

Bu arada koca August, Ocak 1941'de serbest bırakıldı. Bir taşımıcılık şirketinde ustaşabı olarak çalıştı. Şubat 1944'de savaşın sonuna doğru asker sayısı azaldığından, suçlu askerlerden oluşturulan "Cezalı Birlikler"de askere alındı. Hirvatistan'da 17 Şubat 1944 yılında 999. Piyade Alayı'ndayken savaş

alanında kaybolduğu kaydedildi. Ekim 1944 yılında savaş alanında ölmüştü. Aynı karısı Irma gibi ölümü savaş sonrasında, 1949 yılında, resmleştirdi.

Çocuklar önce yetimhaneye götürüldüler. Daha sonra büyük kız Ingrid'in anneannesiyle yaşamasına izin verildi. Küçük kız Irene ise zaten annesinin öldüğü yıl bir aileye evlatlık olarak verilmişti. Abla Ingrid'de anneannesinin 1953 yılında ölümünden sonra bir aileye evlatlık olarak verildi.

August Landmesser ve Irma Eckler'in evliliği savaş bittikten yıllar sonra 1951 yılında Hamburg Senatosu tarafından kabul edildi. Aynı yılın sonbaharında abla Ingrid babasının soyadını resmi olarak aldı. Küçük kardeş Irene ise annesinin soyadını, yani Eckler'i kullanmaya devam etti. 1996 yılında çoğu annesinin ve babasının mektuplarından oluşan, resmi yazışmaları içeren *1935-1958 Hapishane Belgeleri: Alman İrkmı Aşağılamakla Suçlanan Bir Ailenin Dramı* adlı kitap yazıldı.

Irene doğmadan, 2. Dünya Savaşı çıkmadan, milyonlarca insan ölmenden önce babası, herkes sürü psikolojisi ya da korkuyla Nazi selamı verirken ellerini önde kavuşturmuş, selam vermeyi reddetmiş, dik durmuştu. İşte yüzlerce insanın arasında, yavaş yavaş herkes biat ettirilir, tek adam imparatorluğu yaratılırken ona karşı korkusuzca tavır alabilen adamın duruşuna, biz Landmesser duruşu diyoruz. Helal olsun diyor, alkışlıyor ve hatırlamakta, fotoğrafa uzun uzun bakmakta toplumsal duruşa çok ihtiyacımız olan şu günlerde sonsuz fayda görüyoruz.

40. YILINDA TARIK SEZER VE...
KENAN DOĞULU-SİBEL CAN
YILDIZ TİLBE-FUAT GÜNER
BURAK KUT-YAŞAR
İREM DERİCİ-HAKAN ALTUN
Murat Başoğlu'nun sunumuyla...

Yerli Proje

1
ARALIK Perşembe
20.30

ÇOCUKLAR İÇİN MÜZİKLİ MASALLAR
ÇİRKİN ÖRDEK YAVRUSU VE DÜNYA
MASALLARINDAN SEÇMELER
Hande Doğanemir'in anlatımıyla...

Çocuk

11
ARALIK Pazar
15.00

ŞİMDİ UZAK YAKIN...

100. Doğum Yılında Behçet Necatigil'in
Üç Radyo Oyunu

Dinleti

12
ARALIK Pazartesi
20.30

PACO PEÑA
Patrias

Dünya Müziği

15
ARALIK Perşembe
20.30

MİLLÎ REASÜRAN'STA PARLAYAN YILDIZLAR
İDİL BURSA cello
ASAF ÖKSÜZ keman

Parlayan Yıldızlar

19
ARALIK Pazartesi
20.30

SERTAB ERENER QUINTET

Yerli Proje

22
ARALIK Perşembe
20.30

KİBELE SANAT GALERİSİ
KÜLTÜR YAYINLARI 60 YILIN SERGİSİ

Sergi

10 18
KASIM ARALIK

DİNLETİ

KREM RENGİ HİKÂYESİLER: ECE

Adi Ece'ydi. Kocaman gözleri, incecik parmakları, hızlı çarpan bir kalbi vardı. Vakti zamanında kurulup köşeye atılmış birkaç hayaliyle birlikte kutu gibi bir evde krem rengi bir hayat yaşırdı. Çoğu sabah çayının şekerini karıştırırken gözleri karşısındaki düz duvarın çok ötelere dalardı. Bazı günler sokakta yürürken nereye gittiğini unutup en kısa yoldan eve geri dönerdi. Ama her gece uyumadan önce başucundaki beyaz kâğıtlardan birine tesirli bir kelime yazıp kumbarasına atmayı unutmazdı. Kumbarası dolduğunda Umud Bank AŞ'ye gidip biriktirdiği tüm kelimeleri "Ömür Boyu Cesaret Tahvil" ile takas edecekti.

Aklı dünya işlerine ermeye başladığından beri pek mutlu olduğu söylenemese de iyi olmak için var gücüyle uğraşıyordu. Mısralar, haberleri okumaktan kaçınıyordu. Koca insanlık tarihinde, bu dönemde bu coğrafyada doğduğu için kaderine kahrediyordu. Seçme şans olsaydı yarım asır önce dünyaya gelmiş iki çocuklu bir ev kadını olarak daha mutlu olacağına inanıyordu. Bunu düşündüğü

günlerden birinde "mukadderat" diye yazıp kumbarasına attı. Kadere inanıp inanmadığına henüz karar vermemiş olsa da kahredebileceği bir kurum bulunması için rahatlatıyordu.

Adi Ece'ydi. Her ne kadar haberleri okumaktan kaçınsa da haberlere maruz kalıyordu. Nefes almakta zorlandığı bir gün "dirayet" diye yazıp atmıştı kumbarasına. İşe gidip gelirken geçmek zorunda kaldığı kalabalık meydanlardan korkuyordu. İstanbul'da beklenen büyük depredan korkuyordu, apartmandan kaçarken kederlerini evden nasıl çıkartıp kurtaracak diye. Farenjit olabileceğini düşünürken dahi doktora gitmekten korkuyordu, kanser teşhisi koyacaklar diye. Allesinden gelen telefonları cevaplarırken bile korkuyordu, hattın ucundaki bir ölüm haberi verecek diye. Sabahları yeşil çay içiyor, gerçek köy

yumurtası yıyordu. İçeri girdiği, dışarı çıktığı her seferde evin kapısını üç kez kilitliyordu. Cüzdanını almayı unutsa dahi çantasına bibergazını atmayı unutmuyor ve nadiren gülümsüyordu.

Çoluğu çocuğu yoktu. Belki de bu yüzden anlamak zordu. Hayatından bu denli mustaripken Ece, neden ölümden ölesiyi korkuyordu? Pek inançlı bir insan olmasa da günahkâr da sayılmazdı. Gidip de gören, dönp de anlatan yok ama cennetle cehennem diye iki şehre ayrılacaksa insanlık, mevcut tüm dinlerin kıstaslarına göre bu kadar kötülüğün arasında onun ikametini cennete alacaklarına emindi. "Sağlama" diye yazıp attı kumbarasına. İçinin rahat olması gerekirdi, olmadı. Belki kederlerini yanında götürüleceğini bilse ölümden bu kadar korkmayacaktı.

Umud var ama hiçbir halta yaramıyor işte. Artık bunu kabul et. Bize tek gereken şey cesaret...

Adi Ece'ydi. Krem rengi bir hayatı vardı, leke göstermiyordu. Haftada bir kitap okuyor, film festivallerini kaçırmıyordu. Incecik parmaklarıyla rakı soforalarının en güzel mezelerini o yapıyor, arkadaşlarıyla kadeh kaldırıyordu. Neyin şerefine içtiğini bilmeden... Ama bardağının dudağına değmeden önceki o bir an, kocaman gözleri yine çok uzaklara daldıyor, dilini kamaştıran anason tadıyla masaya geri dönüyordu.

Sadece ölümden korksa yine iyi idi. Kapı gıcırtsından, elektrik kesintisinden ve kendisini her geçen gün daha da değersiz hissetmesini sağlayan sevgilisini terk etmekten bile korkuyordu. Annesinin, "Yaşın geçiyor, evlen, bir tane doğur da son raterkedsin adamı," dediği günden beri korkuyordu. Sonunu hiç iyi görmediği bu dünyaya neden bir çocuk getirmek istediğini bile bilmeden...

Haf talık burç yorumlarını okumaktan vazgeçmişti. "Merkür geri gidecekse benim haberim olmadan gitsin," diyordu. Yine de yaşıyordu, buna yaşamak denirse. Ait olmadığı bir şehirde barınarak, yapmak istemediği bir işte çalışarak, artık sevmekten tiksindiği sevgilisi ile birlikte ertesi sabah uyanmak için bir sebebi olmadan yaşıyordu işte.

ALTAN ERKEKİ

GÜZEL GÜNLER GÖRECEĞİZ

Tiyatroya 1975 yılında Ankara Sanat Tiyatrosu'nda başladım. Dönemin en önemli sahnelerinden biriydi. Böyle bir sahne çalışma imkânını o gün çok mutluydum. Mutluluğumun haricinde o yıllarda içinde inanılmaz bir heyecan vardı geleceğe dair. Sanatıma, insanıma, ülkeme, dünyama umutla bakıyordum.

Tiyatro, o dönemlerde oldukça değerliydi. Toplum nezdindeki önemini yitirdi artık. Bitti demiyorum ama güzel günler de geride kaldı. Karamsar değilim, gerçek bu. Kabaca bir örnek vermek gerekirse, eskiden haftanın altı günü, toplama on sekiz seans çıkardı sahneye. Şimdi ise sadece hafta sonları oynanabiliyor tiyatro. Oynandığı günlerde de bir-iki seansın öteye geçemiyor.

O yıllarda yalnızca tiyatro değil, biz de parlak günler yaşıyorduk. Umutlarımız vardı, inançlarımız sağlamdı. Birlik ve beraberlik içinde daha yaşanılır, kardeşlik ve barışın hüküm sürdüğü bir dünya düzeni kurabileceğimizi düşünüyorduk. Çünkü kendimizi kalabalık hissediyorduk. Tiyatrolardan tutun da sivil toplum örgütlerine kadar bir çok oluşum güzel bir gelecek kurmak için çalışıyordu. Herkes elinden geldiğince bu ideale destek olmaya çalışıyordu.

Soğuk bir toplum değildik. Yollarda yürürken, pazarda alışveriş yapıpken, sokak kahvelerinde çay içerken insanlar birbirlerine selam verebiliyordu. Yalnızlık ve korku henüz damarlarımızı zerk edilmemişti. Sokak, korkutumuz ya da tedirgin olduğumuz yerler değil, birleştikimiz, buluştuğumuz buluştuğuk da güçlendiğimiz mekânlardı.

Susam Sokağı isimli televizyon programı o dönemlerdeki toplum ve sokak yapısını bize aktaran yegâne örneklerden biridir mesela. Ben de o programdaki Ede karakterini sendirmiştim. Bir mahalle ortamı vardı ve sıcaktı. İnsanlar birbirleriyle yardımlaşıyor, neşelileri ve kederlerini paylaşıyorlardı. Şimdi ise on yıldır oturduğum apartmandaki üst komşusunu tanıyamıyorum ya. Her gün uğradığı bakkalın adını bilemeyenler gelip sevgisizlikten, şehrin

mutlu olmak için dünyayı sevmek yetiyor. Medeniyet adı altında insanları yalnızlaştırdılar. Mahallelerin yerine toplu konutlar diktiler. Umutlarımızı, hayallerimizi kırdılar. Sokaklarda hür koşan çocuklar bugün evlerine kapandı. Eskiden civil civil olan sokaklar bugün gri betonlarla kaplandı. İnsanlar plazalara, alışveriş merkezlerine tıkıldı ve bir gülcüğün hasretliyle yaşamaya başladı.

Oyuncu ya da sanatçı toplumu ve zamanı tanıdılır. Bu her zaman böyledir, olmak zorundadır. Çünkü sanatçı evvela insandan sonra da toplumdun beslenir. Ben de kırk yılını sanata adanmış bir olarak söyleyebilirim ki, toplumumuzun değişimi hayra alamet olmadı. Biz her seferinde daha iyi olacak derken hep kötüsü oldu. Biz ideallerimizi savunurken sık sık İran örneğiyle karşılıklı verilerdibize. Her şey bir anda değişti, derdiler. Ben onlara inanmazdım, cumhuriyetin temellerine güvenirdim. Fakat günümüzde bu temelleri bile sarstılar. Tüm dayanak ve direnç noktalarımızı çürütmeye çalışıyorlar.

Bizi yıldırma işi, yılmayaacağı! Bizi umutsuzluğa sürüklemek işi, tutunacağı! Kanatlarımızı kırmak işi, direneceğiz! Hayatın her alanında, yaptığımız her işle, aldığımız her tavırla bir gün kurulacak o kardeşlik dünyasının inşaatına bir tuğla daha koyacağız. Beraber olursak, yan yana, omuz omuza yürürsek bir kıramazlar, bükemezler, ezemezler. Bizi yıpratmak için canlarını dişlerine takıyorlar, yalnızsınız, güçsüzünüz diyorlar. Ancak bizler, varız, buradayız, çocuklarımız güzel günler inşa edebilecek için çalışmaya devam edeceğiz.

Altmış iki yaşına girdim, bu yaşına kadar kendimce elimden geleni yaptım. Gençlere tavsiyem ise ideallerinden kopmamaları. Sadece para için, ün için, nam için yaptığımız işler bir gün silinir gider fakat inançla doğrulmuş adımlar kalır. İnşaat atılmış bir adım, üstünden yıllar geçse bile gücünler, hatırların. İnanın! İdeallerinize, hayallerinize, doğrularınıza, güzelliğe, sevgiye, barışa, kardeşliğe inanın. Bir gün, elbet alışacağınız o güzel günlere, yeniden kavuşacağınız sevgi dolu mahallelerimize. Hepsini gerçekleştirebiliriz, beraberce, ele ele umutla geleceğimize ulaşabiliriz.

"Diren" diye yazıp attı kumbarasına.

Adı Zeynep'ti. Pardon Ece demistik, değil mi? Arkadaşlarını severdi. Bir gün birisi ona dedi ki:

"Yeter artık Ece! Hâlâ umut var. Ben dün gittim Umud Bank AŞ'ye konuştum. Eğer "umut" yazıp kumbaralarımıza kaçak yirmi yedi gün içinde 'Güzel Günler Bonusu' ile takas edebilecekmiz."

Birisi bir şey mi dedi?

"Size yeter! Papağanlardan betersiniz. Hepsinize ezberletilmiş aynı laf... Biliyoruz, umut var. Annem ta ben daha doğmadan önce Umud Bank AŞ'ye gidip kumbaramı almış. Umud var ama hiçbir halta yarayıyor işte. Artık bunları kabul et. Bize tek gereken şey cesaret..."

O gece Ece, bir kelime yazıp kumbarasına atamadığı için sabahı sabah etti. Uykusuzluğun verdiği kudretle tüm korkularının üzerine yürüyüp haberleri açtı. "Zulüm" dedi kendi kendine "ne tesiri bir kelime" ama eli yazmaya varmadı. Ertesi gün kumbaraya atması gereken iki kelimenin ağırlığı altında ezilip saat 18.06'da kendini kentin en kalabalık meydanında bıraktı. Etrafındaki herkesi şüpheli gözlerle süzerek, başına bir felaket gelmesi için Tanrı'ya on beş dakika müddet verdi. Hayal kırıklığıyla evine dönerken o gece sevgilisini terk edeceğine emindi. Hatta ertesi gün işinden istifa bile edecekti.

Yapamadı. Günlük geceleri kovaladı. Ece bir sabah uyandırmaya çalıştı. Yere düşüp parçalanmış kumbarasının gürültüsüne uyandı. Çocuğu bir telaşla dört bir yana dağılan kelimeleri toplamaya çalıştı. Alalece ayaklanıp parçaları Umud Bank AŞ'ye götürmeye diğerlerinin herkesin bu hayatta sadece tek bir kumbaraya sahip olabileceğini hatırladı. Derken evvsls gece aralık unuttuğu perdeleri arasından sızan bir güneş yüzüne vurdu. Gülmüsed. Naderin gülmüsedigi o anlardan biriydi.

Ece o gün öldü. Yolda yürürken bir araba çarpmadı. Gaspa ya da tecavüze uğramadı. Hızlı çarpan kalbinden sebep yüksek tansiyon beyin kanamasına sebep olmadı. Bir kuşun peşinde balkona dal vermiş ağaca zıplayan kedisini kurtarmaya çıkışırken fazla eğildiğinden ötürü apartmandan aşağı düşüp öldü. Ya da Ece ölmekten o kadar korkuyordu ki aksi düşünülemedi.

Yaşamadığı hayati korkularının tam ortasına gömüldü. Ece öldü, bu hikâyeyazıldı. Çünkü biz ölümlere çarpmadan yaşamaya cesaret edemiyoruz.

KALBEN

"Bana imkânsızlığı, yalnızlığı, genç olmaya dair hataları ve o hataların bir gün mutlaka kıymetli deneyimlere dönüşeceğini anlatıyor Ankara'nın sesi. Ankara'nın daha güzel, renkli, özgür ve barış dolu olduğu günleri düşünüyorum."

Nasıl bir çocukluk geçirdiniz ve bu müziğinizi nasıl etkilledi?

Annem ve babamla büyüdüm. İkisi de ben ufakken emekli oldular. Senelerce emek verdikleri kurumlardan emeklerinin karşılığını takdir ve destek olarak da maas olarak da göremedikleri için ikisinde de çeşitli hayal kırıklıkları vardı. Abim evden uzaktı, Ankara'da üniversite okumaktaydı. Zaten seneler sonra benim de Ankara'ya gitmemin sebebi ilk ve son idolüm olan abimi yakalamaktı. Çocukken soaka çikmadım. Kız çocukların sokakta oynamasının güvenli olduğuna inanmıyordum annem. Beni on yaşındayken dil kursu için İngiltere'ye göndermiş ama henüz mahalledeki bakkala göndermemişti. Şimdi okuduğum haberler, geldiğimiz yer, alıştırdığımız annemi daha sık özlememe yol açıyor. Nitekim pek arkaşasım, ortamım yoktu (gülüşmeler). Kitaplarım, boyalarım, tencerelerin, taburelerin, balkonlarım, çiçeklerim vardı. Ev içinde mutlu olmam, kendimi geliştirmem için her olanağı sağladılar sağ olsunlar.

Müziğe başlama hikâyesi...

Büyük flütümle annemin peşinde dolaştığımı hatırlıyorum. *Bu Kalp Seni Unuturmu?* çala çala (gülüşmeler). Sonra, rahmetli annem bana bir klavye aldı. Bir süre kaldım. İzmir'e taşınınca klavyenin yerini yeni bir şehre alışma ve ergenliğe geçiş süreci aldı. On üç-ön dört yaşlarımda ilk gitarımı istedik ailemden. Ucuz da olsa, kırık dökük de olsa beni kırmırdılar ve ikinci el cızır cızır bir Santanana oldu. Klasikti ve benimdim. Senelerce çaldım o gitarı. Dostum oldu desem durumu süslemiş olmam, dostum oldu çünkü. Hikâyelerimi anlatırken beni sansürlemedi, bana yalan söylemedi, beni kandırmadı.

Kalben'in Ankara'sı

İstanbul'a Ankara'dan gelmişsiniz. Ankara size ne hissettiriyor?

Bana imkânsızlığı, yalnızlığı, genç olmaya dair hataları ve o hataların bir gün mutlaka kıymetli deneyimlere dönüşeceğini anlatıyor Ankara'nın sesi. Ankara'nın daha güzel, renkli, özgür ve barış dolu olduğu günleri düşünüyorum."

Mehmet Ali & Akşemsefasi

dolu olduğu günleri düşünüyorum. O günler gelsin. Ankara'da başka türlü üretimler yapmak isteyenler için seçenekler, iş olanakları çoğalsın, Ülkenin başkentinde iş bulamayıp İstanbul'a gelme zorunluluğu ortadan kalksın.

Sofar Sounds performansınızdan sonrakıya sürede birçok dinleyiciye ulaştınız. Sosyal medya aracılığıyla bu kadar büyük kitleye, kısa sürede ulaşmış olmayı nasıl değerlendiriyorsunuz?

İki sene önce beni planlamadığım ama içten içe, aldım bilmesem de hayalini kurduğum bir yola girmemde payı oldu. Kitlemiz iki sene içinde büyüdü ve çiçeklendi. Hemen albüm yapalım, kendimizi ortaya koyalım derdine kapılmadan işin mutfağını, işleyişini, akışını anlamak için çıktık. Albümle birlikte ekibimiz yenilendi, kendimizi keşfetme yolculuğu yepyeni duraklarla devam etti, ediyor. Şarkıları tek bir sese dönüştürerek söylediğimiz güzel insanlarla tanışıyoruz. Yabancıklarımızdan, ürkekliklerimizden, özgüvensizliklerimizden, yalnız hissettiren dertlerden ve bizi aşan makro sıkıntılardan sıyrılabilmiş bir alanımız var o sahnede. İçime umut oluyor müzik ve müzikle gelen her şey.

Albüm kayıtlarınızda sadelik ve sakinlik ön planda. Gelecek albümlerde de Kalben'in bu şekilde görmeye devam edecek miyiz yoksa dinleyicilerinizi şaşırtacak planlarınız var mı?

İlk albümle yollarıdayız ve heyecandayız. Bir yandan da ikinci albümün şarkılarını konserlerde çalmaya başladık. Önümüzdeki yaz kayıt sürecine başlamayı düşünüyoruz. İlk albümde çeşitli enstrümanlar kullanmak yerine, enstrümanlarımızı çeşitli şekillerde

çalışacak ve düşünecek zamanımız olacağından yeni seslerle buluşacağımızı hissediyorum.

Tarz değil sevmek önemli

Alternatif müziktarzını nasıl yorumluyorsunuz?

Folk, indie, post-punk, elektro-pop gibi farklı türlerimiz yok diye belli başlı başlıklarımız var. Başlıklarımız

sınırlı ve değiştirilendirici. Başlıklarımızın içi boş. Herhangi bir tarza dair yorumum yok. Ben kendi sözlerimden, seslerimden ortaya çıkan şarkıları paylaşıyorum. Eşimle yazdığımız şarkıları... Şarkılarımızı dinleyen, içinde saklayan ve konserlerde başıra çağıra söyleyen çiçeklerle hayatın içinde sevgimizi paylaşıyoruz. Yaptığımız her ne ise, sevgiyi paylaşmak olmalı özünde. Özüne odaklanıyoruz.

Bir dönem senaryo yazmış ve oyunculuk yapmışsınız. Siz yeniden bu tarz projelerde görülebilir miyiz?

Lazanya yapmayı da çok severim ve senede bir kez yapıyorum (gülüşmeler). Layıkıyla zaman ayırıp seve seve yapmak isteyeceksem ve kendime de aileme de haksızlık etmeyeceksem elbette olur. Çalışma koşulları, saatleri, biçimleri yeniden ele alınıyor son yıllarda. Bakalım sektör daha adil, emekçinin yanında ve özgür bir yere gelebilecek mi? Dilerim gelir.

Lulu'nun Maceraları-
Lulu Güneşi Arıyor isimli bir çocuk kitabınız var. Çocuklara hikayeler anlatmak nasıl bir duygu? Ana Baba-Çocuk arasındaki eşsiz bağın en güzel ispatlarından olan okuma saatlerine dahil olabiliyorsam ne mutlu bana. Özlemlerime, kayıplarım ve de iyileşmek istediğim gerçeğiyle karşılaştıran bir deneyimdi Lulu serisi. Yazmaya devam edeceğimden bir şekilde eminim ama Lulu yazmaya devam eder miyim bilmiyorum. Dilerim çocuklar için çok daha güzel, kalıcı ve sonuçlarını fiziksel olarak da gördüğümüz işler yaparız.

Edebiyata olan yakınlığınızın müziğinizi ne derecede etkiliyor?
Kelimeler ve sesler en yakın arkadaşlarım olduklarından birbirlerine etkilerinden ziyade bana etkilerini görürüm. Böyle bir yolun olduğu için şanslıyım. Bizi böyle seven, destekleyen insanlarla kavuştuğumuz için şanslıyım. Edebiyatı ve müziği eş seven insanlarla tanıştım bu süreçte.

Mehmet Ali & Akşamsıfasi

küçük İskender

TAKTİK GEREĞİ SARHOŞUZ

Şair Behçet Necatigil'i belki de birçok insan *Kelebeğin Rüyası* filminde hastalıkla ve aşkla mücadele eden o iki genç edebiyatsever gençte yardımcı olmaya çalışan hoca olarak tanıdı ilk kez Yılmaz Erdoğan'ın canlandırdığı karakterde. Üzgün, çaresiz, hayat kurtarmak için bilginin yetmediğine tanık koca bir çarın. Hatta film bir sahnesinde meyhanede ince ince dert yanar eşine dostuna.

Meyhane sen güzelsin Satıcıların olmasa.
Behçet Necatigil

Sanatçılar arasında belki de meyhanelere en düşkünlü şairler –hatta ben daha da kibarca söyleyeyim: Meyhanelerdeki hoş ortama düşkün insanlar genellikle şiir den nasibini bir şekilde almış, içinde bir yerlerde mısırlar gizli, güzel insanlardır diyebiliriz. İnancısı zor, ama öyle.

Eski meyhanelerin havasını merak edenlere Necatigil'in *Keyif* adlı şiirini öneririm: *"Meyhane sen güzelsin / Satıcıların olmasa. / Ezilir siteminde kısılmış gözlerin / Masalar, bir masa // İhtiyar adam gelir, açlıktan kalma, yanık / Börek satar, taze. / Aldırız, yiyemeyiz / Oturur midenize. // Siz kızsınız başka, irin gibi yüzü / Çiçekçi kadın gelir / Çoğaltır bardakları hüznü, / Uzattığı karanfil // -Karides, deniz gülü karides.. / Tatmadınız ömrünüzde. / Duyarsınız al bir utanç gibi bakes / Porsük antenleri gönlünüzde. / -Parfümlerim var, esans.. / Babacan bir adam. / Muhteremdir, / Dayatıyor madem. / -Dolması, midye, sıcak.. / Kirli beyaz önlüğü. / Gizler bir parıltı, içli yatakt / Uykulu gözlerdeki yorgunluğu. // Sen küçük kaz, ver bir gazete / Hangisi olursa olsun / Operdim ellerini kötüye çekilme, / Çocukluğunu satıyorsun. // Hiç düşündünüz mü, sarhoşsunuz. / İğrençtir âdeta. / İsteddiğiniz kadar yoksul olunuz, / Keyfedyorsunuz ya!"*

Kimler dolaymış meyhanelerde eskiden baksanıza: Börekçi, çiçekçi, karidesçiler, midyeciler, parfümcüler, gazete satıcıları. Hâlâ midye ve çiçek satanlar varsa da bademciler, şışpık fotocuları, piyangoocuları

kâğıt mendilciler, kazı kâzancılar eklendi bu satıcılara bazı salaş meyhanelerde. Bir dönem sokak çalgıcıları da meşhurdur, kımız hatırlar. Roman müziğinin cengaverleri masa masa dolayır, gecenin ağırlaşın, ağdalaşın saatlerine ince bir ayar çekerlerdi. İnsan hangi uzvu için güzel der ki; elim güzel, karnım güzel, omzum güzel –şaçma. Ama "kafam güzel" demek başka manada ağırdır. Çünkü güzel olan kafa her şeyi güzel görür. Nasıl sağlam kafa sağlam vücutta ise, güzel kafa da güzel vücutta, güzel insandadır artık. Rakı bu işlemleri kolaylaştırır. Rakı, görevini ciddiye alan bir asistandır. Kollar, korur sizi.

Demek istediğim şu ki edepte kusur yoksa, zengin meyhanesi ile fakir meyhanesi çok ayrı görünse de biri zümreye, diğeri halka hitap eder diye ayırmamak lazım gelir. Meyhanenin kalitesini aslında sunduğu hava belirir. Çünkü asıl manzara dışarıda değil, içerdedir. Manzara'yı manzara yapan da neşeyi, hüznü düğün yaşayan insanlardır. Neşelenmek, hüznülenmek; bunlar bir elmanın iki yarısı. Elmayı hangi tarafından bakarsanız değişir. Asılan masaya gelen elma dilimlerinin üzerine Türk kahvesi serpip hafifçe limon sıkarsa. Siz o zaman bakın lezzette. Bu yetmedi mi; o zaman yumuşak beyaz peynir bolca kırmızı pul biber ve kekik ekleyip çatala ezmeye görün ve tabii yine biraz limon –işte size yeni bir meze.

Rakın tek mezeşi hoş sohbet ise de masadaki her şey bir başka şeye dönüşmeye hazırdır. En mükemmel meyhanede, en şöhane masada olsanız da çay bardağı ile rakı içtiğiniz günlerin daha kötü olduğunu kim iddia edebilir?

Aşka benzer bu: "Bu akşam bütün meyhanelerini dolattım İstanbul'un / Seni aradım kadehlerdeki dudak izlerinde," çınlıyorsa kulaklarınızda, artık siz de Behçet Necatigil'i seviyorsunuzdur. Haydi devşirip söyleylim: "Eğer üslubuyla iyi içersen bir gün Behçet Necatigil'i siz de görebilirsiniz."

SAZ

Saz dersleri, *Fış Fış Kayıkçı* ezgisiyle başladı, kursiyerlerin tümü *Koyun Gelir Yata Yata* türküsünü kusursuz çalabiliyor. Bende tık yok. Şemsi Yastıman uyarıyor: "Bak mızrabı şöyle tutacaksın. Tut şunu, alttan başlayıp şöyle vuracaksın..."

Madem okulu bıraktım, kendimi geliştirmek, hayat üniversitesinin basamaklarını bir bir çıkıyım lazım. Artık ne olursa... Babamın karşısına geçiyorum: "Bana saz al." Yaklaşık bir hafta sonra, tellere bakıyorum. Sanki bir giriş yapabilsem. O giriş olmuyor. Gelişmem şart. "Beni kursa yolla."

Rıyavet muhtelif. Aynı hikâyeyi anlatan başkahrâmanlarından biri Rifat Ilgaz. Diğeri saz üstadı Şemsi Yastıman. Âşik Veysel ile nam-ı diğer Kör Yaşar, Yaşar Kemal yağmurlu bir günde Şemsi Yastıman'ın, Beşiktaş'ta Çırağan'a giden yol üzerindeki küçük dükkânından içeri giriyorlar. Mekânda hem saz satılıyor hem ders veriliyor. Sırlıklar, birbirlerine sarılımsık. Yastıman, dostlarını görünce katla katla gülmeye başlıyor. Korumamaya bir havlu, soğuşa bir sıcağ, çorba bekleyen Âşik Veysel ve Yaşar Kemal bir anlam veremiyor. Kızıyorlar. Kemal soruyor: "Ne oldu, köyü aradın, niye deli gibi gülüyorsun?" Şemsi Yastıman anında cevabını veriyor: "Nasıl gülmem. Allah iki adam yaratmış, tek göz vermiş bir havada sökağda salmış."

İşte o dükkân...
Saz üstadı Şemsî Yastıman. Babamın arkadaşı,
bildiğin "Şemsi Amca".
Eczanede kalfalık yaptığım zaman boyunca, Kalfa
Cahit ve Bilge Memolî'yle en çok kavgaya ettığımız
dönem.
"Oğlum müşteri varken çalma lan şunu..."
Tuhaf bir durum. İnsan, kendini dışarıdan
görebilse ... Göremiyor işte!
En iyisi, en kralı senior. Önce sazi tutmayı

öğreniyorum, sonra tezeneyi, derken... Sanki
dünyanın ortasında duran bir ustayım.
Timbir timbir... Timbir... Ting, ting...
"Şaz çalınır aşkamları cem olunur, gönüm terazisi
bozulur gider..."
Oysa, gerçek farklı sanki...
"Lan yeter oğlum kafa bırakmadın, çalamıyon işte..."

Nasıl çalıyor muyum...

Saz metodu düne bile binenara bırakmışım. Sazın başlangıç ilkeleri bana göre değil. San'ki konser aşamasındayım. Velâkin, Şemsî Yastıman'dan Şemsî Amca'dan ayar üstüne ayar, fırça yorulum. Sınıftaki beş altı kişiden biriyim.

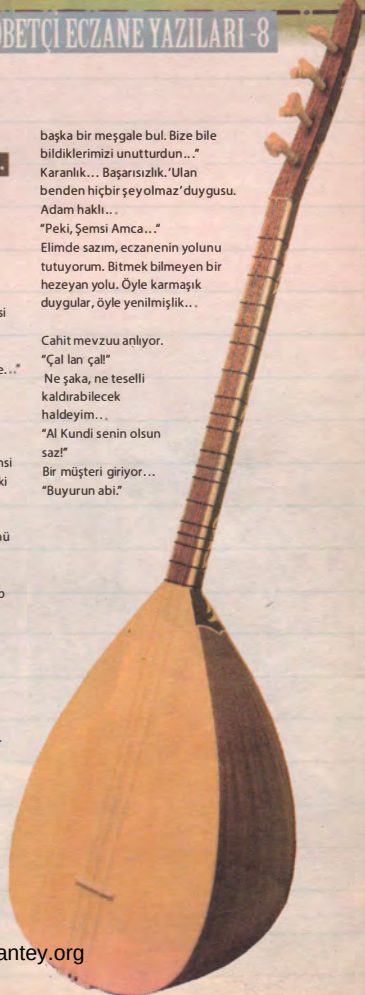
Saz dersleri *Fış Fış Kaynık* ezgisiyle başladı, kursiyerlerin tümü *Koyun Gelir Yata Yata* türküsünü kursusuz çalabiliyor.

Bende tık yok. Şemsî Yastıman uyarıyor: "Bak mızrabı şöyle tutacaksın. Tut sunu, alttan başlayıp şöyle vuracaksın."

Fiş fiş kayıkçı koyun gelir, yata yata ne!
Bir dinleyin be:
"Firtınada ak ayazda sürgün her yerde..."
Hep aynı terane.
"Oğlum çalımıyorsun. Bırak şunu. Lan kafamızı
şışirdin. Müşteriler kaçıyor, Aspirin bile satılmıyor
ulan dükkânda..."
Üç ayın sonuna yaklaşırsın. Vakti zamanında
Aşık Veyssel ile Yaşar Kemal'in kol kola sırlıskılam
girdiği o dükkândan içeri giriyorum.
Elimde sazım. Üstüne yağmur yağmış.
Şemsi Yastıman, "Çek oğlum bir tabure
yamacıma otur," diyor.
Çekiyor, oturuyorum:
"Oğlum, gelme sen. Bu iş olmayacak. *Fiş Fiş*
Kayıkçı'n bile çalımıyorsun daha. Kendine

başka bir meşgale bul. Bize bile bildiklerimizi unutturdun..."
Karanlık... Başarısızlık. 'Ulan beneden hiçbir şeyolmaz' duygusu.
Adam haklı...
"Peki, Şemsi Amca..."
Elimde sazım, eczanenin yolunu tutuyorum. Bitmek bilmeyen bir hezeyan yolu. Öyle karmakarışık duygular, öyle yenilmişlik...

Cahit mevzuu anlıyor.
"Çal lan çal!"
Ne şaka, ne teselli
kaldırabilecek
haldeyim...
"Al Kundi senin olsun
saz!"
Bir müşteri giriyor...
"Buyurun abi."

AT KOŞAR BAHT KAZANIR

"Ayırla da gel" seslerinden oluşan müthiş bir uğultu... Son düzlükte yeleleri kırmızı boncuklarla örülmüş doru at rakiplerinden ayrılıp, yaından sıyrılmış bir ok gibi öne fırlıyor. Atın dört ayağının da çim pistle temasının kesildiğini görüyorum. Gerçekten uçuyor at. Tezahürat edenlerin kimisi elindeki birayı dökse saçta bağıyor, kimi pistin kenarına kadar gelmiş yağınzoğlu yarış kazanıyor. Üzülen çok... Sevinenleri takip etmek üzere içerdeki birahneye gidiyorum. Yarış bittikten sonra birahneye gelip keyifle bira söyleyen iki ortak altılıyı tutturmuşlar. Onlardan iyisi yok şimdi. Yazdan kalma bir kış günü, hem yanımızdaki Marmara Denizi'nden deniz kokusu geliyor, hem de cepte para var. İşte at yarışının bir bağımlılığa dönüşmesinin arkasındaki mutluluk.

Şeyhülislam Veliüddin Efendi

Velifendi Hipodromu'nun adı yaklaşık iki yüz elli sene önce yaşamış Şeyhülislam Efendi'den geliyor. III. Mustafa tarafından sürgüne gönderilen Veliüddin Efendi'ye uğradığı iftiranatı aklanması sonucu özer mahiyetinde bugünkü Velifendi Hipodromu'nun olduğu arazi hediye edildi. 1911 yılında Almanların İstanbul'da at yarışları için bu araziyi uygun görmesi ve Enver Paşa'nın emriyle ilk yarışlar düzenlenmeye başlanmış. Fakat Türkiye'de atçılık asil ikesini Atatürk'le beraber kazanıyor. Atatürk'ün kişisel olarak biniciliğe ilgi duyması, at sevgisini özendirilmesi ve bazı koşullar tertiplenmesi atçılığı ülkede tekrar gündeme getiriyor.

Kemalizm'in kalesi: TJK

1950 yılında resmi olarak kurulan Türkiye Jokey

Kulübü geleneksel olarak Atatürk konusunda hassas bir kurum. Atatürk'ün, "At yarışları modern toplumlar için sosyal bir ihtiyaçtır sözünü" şiar edinen TJK, en önemli yarış olan Gazi Koşusu'nu Atatürk adına düzenliyor. Gazi Koşusu'nda protokoldeki kadınlardan şapkayla katılması zorunlu. İngiliz şapkalarının şıklığı içinde modernizmin esintisini çok rahat hissedebiliyorsunuz. Son düzenlenen Gazi Koşusu'nun "Türkiye laiktir laik kalacak" sloganlarıyla bittiğini de dipnot olarak düşeyim buraya. Hipodromun bir başka geleneği ise bira ve patates ikilisi. Velifendi Hipodromu'nda ramazan ayında bile biranızı büfeden alabiliyorsunuz.

Atların sırdaşları seyisler

Hipodromda atların yarıştan önce gezindiği, bir nevisergilendiği padoklar var. Atlarla izleyicilerin en çok yaklaştığı yer burası. Dokunsanız değeceğimiz mesafelerde neredeyse. Hepsini o kadar güzel ki eğer-yakin mahlukat insan bile çirkin kalıyor onları yakından görünce. Yürüdükçe büküm büküm olan adaleleri; parlak, tertemiz tüyleri; taranmış, örülmüş yeleleri ile birer tasarımlar harikası hepsi.

Benim gözüme hepsi güzel gelse de yarış atların hangi anadan, babadan geldiği atın değeri açısından çok önemli. Tabii yarışlarda bir diğer önemli faktör jokeyler. Büyük yarışlardan sonra at sahibi ve jokeye kupalar takdim edildiğini bilirsiniz. Para ödülünün çok büyük bir bölümünü de onlar alır. Ama yarış atların başarısının arkasında bir de görmediğimiz, perde arkaadamlar var. Onların başında da seyisler geliyor. Buram buram tezek kokan hararlarda, arkadaşları gibi gördükleri atların yelelerini tarayan, onları yedirip içiren, atların asıl dostları seyisler... Ben de bu dostluğu daha iyi anlamak için Murat Kadiifçoğlu ekürüsü seyisi Cemil Ceylan'a kısa bir sohbet gerçekleştirdim.

Atlarla nasıl bir bağ kuruyorsunuz?

At ilk geldiğinde aynı bir çocuk gibidir. Onlara sevgi ve dostluk ile yaklaşırsanız, o şekilde karşılık alırsınız. Ahırımıza girdiğiniz an yalnızca bakışlarıyla bile sizden bir isteği olup olmadığını anlayabilirsiniz. Bizim içinimizde agresif olmak hem kendimiz hem de atlar için kesinlikle fayda sağlamaz. Atlarda buna karşılık vererek agresifleşebilirler ve gerekli bağı kurma konusunda size sıkıntı yaşatabilirler.

Atlarla anlaşmak nasıl bir duygu?

Atların dinleniş tam olarak anlamak isterseniz, ona yakın ve sıcak davranmalısınız. Altıncı hisleri son derece güçlü hayvanlar olduğundan ne yapmanın gerektiğini iyice biliyor, ama göre hareket etmeksizin. Sizin ne yapmak istediğinizi zaten kolayca anlayıp varlıklar oldukları için, her hareketinizi düşünüp, bunu onları incitmeden ve üzmeden hayata geçirmek en doğru hamle olacaktır.

Günlük bakımları nasıl oluyor?

Sabah erken saatte atımızın ahırına ineriz. Önce atı tepeden tırnağa iyice bir kontrol ederiz. Herhangi bir rahatsızlığı var mı, gece ayağını ya da vücudunun herhangi bir yerini bir yere çarpmış mı, önce bunu kontrol ederiz. Daha sonra tımarını yapıp, temizleriz ve yerini vururuz. Ağzını ve yüzünü güzelce silindikten sonra kantarmasını takar ve dışarı çıkarız.

Velifendi kendi dünyası, kendi dili olan aynı bir gezegen gibi. Sanki Türkiye'den bağımsız bir yer. Fakat etrafımıza baktığınız zaman bir Türkiye gerçeği olan çirkin insanların etrafını sarıldığını görüyorsunuz. Söylentilere göre Velifendi'nin yıkılıp Büyükçekmece'ye taşınması planlanıyor. Yere park yapılacak haberleri dolaşsa da insan, hipodromun etrafını sarmış TOKİ konutlarından şüpheye düşüyor. Her şeyde yağın yüz yıllık geçmişi olan Velifendi'yi özleyeceğimiz kesin.

MUTSUZ VE ENDEMİK!

Bak olacak olan oluyor
engel olmak ne mümkün
üstelik ohal var tüm ana yollar tutulmuş
hava yolları ve kara yolları ve tren
yolları ve
bilumum resmi kanallar
üstelik sevmek de yorulmuş
yıkılmaya yüz tutmuş
yıkılmaya yüz tutmuş bahçeli evler
gibiym
mütehhitlerin pis pis kestiği

Merhamet et haranızdaki atlardan getir
haranızdaki atlardan getir merhamet et
atlardan getir merhamet et haranızdaki
atlardan getir binip gideyim
patikalardan patika beğeneyim
merhamet et
sür beni sürgünü olayım civarındaki
ağaçların
habitatına razı ama bir taraftan da
yerini yadırgayan mutsuz ve endemik
ve kuşulu ve telaşlı bir bitki gibi
mağrur
yalnız
ve mutsuz

Gideyim buralardan
taammütsüz günahım çünkü
ne diye gireyim kismetinle arana
merhamet et, gideyim
belki senden uzaklaşırsam
yaklaşırım yaradana

ÖZGÜRLÜK KORKUSU

Güzel bir yıl olablirdi, olmadı. Birbiri üzerine devrilen mevsimler, bir etin bedenden kopuşu gibi yıkılan şehirler, bir anda çığlık olan ve sonra sonsuza kadar susulan kelimelerden ibaret koca bir yıl geçti. Şimdi sanki avucumuzun içinde bir avuç kül var ve sevdiğimiz yüzüne dokunsak lekeli kalacak gibi hissediyoruz. Yorgunluktan öfkemizde bile derman kalmadı ama rezil bir alışkanlıkla rezilliyi alışık sanırım. Çünkü her ne olursa olsun, biz havaya hiçbir şey yokmuş gibi devam ediyoruz.

İnsanlığın kadim bir geleneği olarak bir insanın yandığı ateşte bir başkası ısınıyor. Tarih her çağında olduğu gibi insanların vicdanı, başka insanların acılarıyla siniyor. Kendi çarpmıza özgü, biz im yaşadıklarımızdan ibaret sandığımız her şey, asla öğrenemeyen ve büyümeyen bir çocuğun hataları olarak gelip karşımıza dikiliyor. Ve biz yine büyük bir ısrarla yalanlara inanmaya, gerçeğin döndürtücü kuvvetinden kaçmaya ve ezileni ezilene düşman edenlerin uyurduğu kavrılara inanmaya devam ediyoruz.

Muş-Tatvan yolunda artık güller açmıyor ve bir halk, kendi evlatlarından bazılarının acılarına gülmüşüyle. Kâzim Koyuncu'nun dediği gibi ezildikten sonra hepimiz aynı çarapolsak da bizi ezenler şarabın gazabından çok korkuyor. İşte bu korku, dünyanın her yerinde şiddet maskesi takip dolayışıyor sokaklarda. Varşova Gettosu'nda, Galatasaray Meydanı'nda, Plaza Del Mayo'da, bambaşka yerlerinde dünyanın, bambaşka dillerde, bambaşka zamanlarda aynı acıyla başkaldırırken anneler, bizler aynı sokakta yürüyüp, aynı masalarda oturup birbirimizi anlamadık. Oysa birbirimizi anlamamızın en derin nedeni de aynı

dayakları, bağıraraklarımızla yargılanacağı tarих sahnesinde.

Bugünümüzü kurtarmak için sustuklarımızı üst üste koyup yarını dayatacaklar bize. Her sabah kendi suskunluğumuzdan oluşan bir duvara çarpacak yüzümüz. Cesur şairler çıkıp şiirler yazacak yeniden, "korkaklar" diyecek, boynunu büküp oturacak hatıralarımız. Sustukça en kötüsü olacak. Sesimizi unutacağız. Birilerinin kader diye bize dayattığı bir kibre mahkûm olacak insan onurumuzun sonsuzluğu.

Oysa tarihin bahşettiği bir başkaldırı var omuzlarımızda. İnsan olmanın, konuşabilmenin ve anlayabilmenin o mahvedici ağırlığını taşıyor kalbimiz. Bu ağırlık bugünde duranlar için, intihar eden birinin ayağına bağladığı betona, yarına yürüyenler için ise sırsızlık bir güce dönüşüyor. İşte bu sınırsız güce inşa ediliyor yarınlar. Bu gücü taşıyan cümleler, bu gücü taşıyan hareketler zamandan ve mekândan bağımsız bir halde yaşamın her yerine sızıyor. Denizden bir avuç tuz alarak yürüyen Gandhi'nin adımı, en güzel şiirin barış olduğunu bize öğreten Yaşar Kemal'in romanları hangi tarihe, hangi toprağa sığar?

Özgürlüğün ve korkunun birbirine böylesine düşman olmasının sebebi, ikisinin de insanın iliklerine işlemesidir. Korku her daim şiddete, tehdide ve gürlülüğe muhtaçtır. Korku insana kaybettirir. Kaybedecek bir şeyi olmadığını, özgür olduğu sürece var olduğunu anlayan insan korkusundan kurtulur. İşte o gün özgürlük gelip yerleşir korkunun kaçarak terk ettiği yerlere. Yeni bir gün, yeni bir yıl ya da yeni bir asır... Zaman geçer. Önemli olan insanın içinde doğan güneştir ve unutmayın ki günün en karlık anı, doğacak olan güneşin yenilmeye mahkûmdur.

**Sustukça en kötüsü
olacak. Sesimizi
unutacağız.**

AMY WINEHOUSE

Ne zaman bir yerde bir Amy Winehouse şarkısı çalsa anıların ki dünyanın bir köşesinde bir kız çocuğunun kalbi kırık; kaybolmuş, yaralanmış, eskiden ona ait olan ama şimdi yitirdiği bir şeyi arıyor... Ve en nihayetinde birinin ellerinden tutup onu anlamasını bekliyor.

Amy Winehouse, eski saydam şişenin içinde parıltıdan siyah çiçek. Her şeyi tamamen anlatmış ama eksik anlaşılmış kadın. Sevgiyi arayan kız çocuğu. Dağınıklığı sevdi, kara ve karanlık zamanlara anlam veren. Birsızı olarak, bir sair olarak, dönüp dolaşıp siyaha giden olarak...

Kendisi gibi her daim yağışlı Londra'da doğup büyüdü Amy. Ona hiçbir zaman "hayır" diyemeyen bir annesi ve tipki kızını tanıttığı çaz şarkıları gibi nereye gideceği belli olmayan bir babası vardı. Babası o büyükren pek ortaklık değildi. Ve bir süre sonra da tanıştığı bir kadınlı birlikte çekip gitti.

Çaz söylemeyi seviyordu Amy, kendini denemek için de bir şeyler yazıyordu. 2001 yılında, arkadaşşı Nick Shymansky birkaç demo kaydı almak için ona şarkı yazıp yazmadığını sorduğunda "Şarkı yazma konusunda emin değilim ama birkaç şırırm var," demişti. Amy şiirlerini besteledi, kaydetti ve kısa süre içinde ilk albüm anlaşmasını yaptı. Frank albümü ona İngiltere'de orta çaplı bir ün getirmişti.

Birkaç yıl sonra ise yeni albümü için ilham aramaya başladı Amy. Fakat her ne anıyorsa o Londra'da değildi. Eşer bir yerlerde "İşte benim hikâyem" diyerek anlatacağınız bir öykü sizi bekliyor, kilometrelerce ötede bile olsa gidip onu bulursunuz. Amy kendine ait ilk evini alarak Camden'a yerleştiğinde de böyle olmuştu. Bir bara girmiş ve hayatını bütünüyle değiştirecek olan Blake Fielder'la tanışmıştı.

"gölge sarıyori benı
gök yanıyor, bunu sadece aşıklar görüyor"
(Tears Dry On Their Own)

Yaralı insanlar, yaralarıyla yaşamayı anlamış olanlar, karışmaları çıkan insanları da en çok yaraladın tanılar. Amy de Blake'i karanlık kızı olduğundan tutup sevmişti. Çünkü ikisinin çocukluğunda da eksik olan ışık babalarıydı. Birbirlerine yakınlaştıkları

Çizim: Ozan Pulat

göstermekten çekinmediler. Blake ona dokuz yaşındayken intihar ettiğini anlattı, Amy ise babasından aldığı yaraları Blake ile günışığına çıkardı. Amy, Blake'e nihayet kederini anlatacak bir ayna bulmuş gibi tüm varlığıyla tutunmuştu. Her yere onunla gidiyor, her şeyi onunla yapıyor, yaşadığı aşkı bir uyuturucuya benzetiyordu. Blake'e içişine durum bir az farklıydı, hayatında başka bir kadın vardı ve bir gün Amy'e sevgilisinden ayrılmak istemediğini, arkadaşş kalmalarının daha iyi olacağını söyledi.

"sadece kelimelerle vedalaştık
ben yüz defa öldüm
sen o kadına geri döndün
ve ben de siyaha"
(Back to Black)

Amy, Blake'in gidişiyile dipsiz bir kuyuya çekilmişti. Baktığı her yerde Blake'i görüyor, uyanır uyanmaz içki içmeye başlıyor, günlerini ağır bir yokluk hissiyle geçiriyordu. Ve bir gün arkadaşşları onu evinde, başını yere çarpmış, kafasında kocaman bir şişikle yataarken buldular. Hepsini aynı kanıydı, yapılabacak tek şey vardı, Amy rehabilitasyona gitmeliydi. Blake'i kaybeden Amy hayatıdaki bir diğer yarasına, babasına tutundu ve "Babama söyleyin, eğer o gitmem gerektiğini düşünüyorsanız giderim," dedi. Amy'nin babası ise ona iyi göründüğünü, rehabilitasyona gitmesine gerek olmadığını söyledi.

"beni rehabilitasyona göndermeye çalıştılar
ben 'hayır, hayır, hayır' dedim...
zamanım yok
ve babam iyi olduğumu düşünüyorsa...

gitmeyeceğim"
(Rehab)

Ask,
Kaybettiğin bir oyun
Rag. L. L. L.

Rehabilitasyona gitmeyen Amy küçük şiir defterini alıp Miami'ye gitti. Yanına kırıklıklarını, omzundaki yükleri, söze ve müziğe dönüşmeyi bekleyen ağrılarını da almıştı. Back to Black albümünü oluşturan şarkılar o evde, Blake'e yaşadıklarını atlatmaya çalışırken ortaya çıktı. Amy için hayat, mutsuzluğun ve başarının iç içe geçtiği berbat bir trajediydi. Onu başarıya götüren sebeplerle, hayatının sonlanmasına neden olan sebepler neredeyse aynıydı. Rehabilitasyona gitmeyip Rehab'ı yazdığı için müzik dünyasında büyük ses getirmiş, dünya çapında şöhret elde etmişti. Onu terk eden Blake'in için yazdığı Back to Black albümünün ardından Blake Amy'e geri dönmüş ve Blake aracılığıyla uyuturucuyla tanışmıştı. Amy, "Aşk beni bazı şekillerde öldürüyor," demişti. Amy için yaşadığı her kötü durum, her kötü aşk, yazılmayı bekleyen bir blues şarkısıydı.

"istediğin ateşiydi ucuz bir hikâyenin
aşk kaybettin bir oyun...
ve şimdi sen demindeydi
aşk kaybettin bir oyun"
(Love is a Losing Game)

Blake ve Amy evlendiler. Aşkın mutlu sonunun ucunda karanlık günler onları bekliyordu. İkinin de uyuturucu bağımlılığı had safhadaydı. Birlikte tedavi olmaları deneyim başarısızdı. Ve sonunda birlikte mutlu olmaları da deneyim başarısızdı. Blake, uyuturucu kullanmak suçundan hapis, Amy kendini yenileme uğraşındayken boşandı.

Amy iyileşmek istiyordu, içine düştüğü durumlardan kılıktı. Bir gece yarısı çocukluk arkadaşşı Juliette'i arayıp tüm ayrılıkları için özür diledi: "Özür dilerim, yeniden başlayabilir miyiz? Özür dilerim..."

Amy yeniden başlamayı umuyordu. Eski saydam şişede parıldayan siyah çiçekti. Her şeyi tamamen anlatmış ama eksik anlaşılmış kadındı. Sevgiyi arayan kız çocuğu. Dağınıklığı sevdi, kara ve karanlık zamanlara anlam veren. Bir sızı olarak, bir sair olarak... Bir gün yalnız evinde kırılan bedenine, taşınmacak kadar zehir yüklendi. Ve siyaha, siyaha siyaha... gitti.

DOĞRU YER, DOĞRU ZAMANLAMA

Evde en erken anımlarım ben kalkarkı. Sabah 6:30'da beni uyandırır, ykatar, kahvaltımı hazırlayıp 8:00'de okula yetişmem için saçımı tarayıp evden gönderirdi. Ben evden çıkarken yeni uyanmış olan babam, dikış makinesinin başına oturup Fransız müşterilerin getirdiği elbiselerin tadilatlarını yapmaya başlardı. Bütün gün pantolon paçası kısıltma, delik cep dikme, ceket astarı değıştirme gibi işler yapardı. Abimse en son kalkar ve onun bütün gün ne yaptığını kimse bilmezdi. Akşam sessizce eve döner, masaya oturur, yemeğini yerdi. Fazla konuşmazdı.

Ama son birkaç gündür bu düzen bozulmuştu. Abim Placoplatre adlı bir alçı fabrikasında iş bulmuştu. Artık en erken o kalkıyordu. Sabah 6:45 trenine yetişmek için 5:45'te kalkıyor, bir saat yoldan sonra 8:00'de fabrikaya gitmiş oluyordu. Yaptığı iş, kocaman alçı plakalarını kaldırıp tersine çevirmekti. Görevi sadece buydu. Sabah eldivenlerini takıp, başka bir elemanla beraber karşı karşıya durup devasa makinenin ürettiği alçı plakalarını tersine çevirip yitürülen bir halının üzerine koyup göndermekti. Tıpkı Charlie Chaplin'in *Modern Zamanlar* filmindeki vida sıkma sahneleri gibi...

Ailede kimse abimin Placoplatre'da çalışmasını istemiyordu. Annem abimin bu kadar erken kalkmasını istemiyor ve o devasa makinenin altında kalmasından korkuyordu, babamsa bir Fransız fabrikasında on dokuz yaşına yeni girmiş gençcekk oğlunun sümürülmesinden şikayetçiydi. Onun, adam akıllı bir iş bulmasını, kendi patronu olmasını istiyor; başkalarının esiri olmasını istemiyordu.

Fransa'da şu ana kadar kendi kendinin patronu olmuş çok fazla Türk bulunmuyordu. Bir kısmı konfeksiyon atölyesi açmış, bazıları dönerci, bazıları badanaçı olmuştu. Aralarında iyi para kazananlar vardı ama farklı sektörde isim yapmış, kendi patronu olan, bir Fransız kadar isminden söz ettiren bildiğimiz bir gurubeçti yoktu.

Bir kişi hariç. O da Gökşin Sipahioğlu'yd.

Gökşin Sipahioğlu savaş fotoğrafçısıydı. İstanbul St. Joseph mezunuydu. Bazı gazetelerde çalıştıktan sonra, 1966'ta, babamın da Fransa'ya yeni geldiği

dönemlerde Hürriyet gazetesinin Paris büro şefi olarak işe başlamıştı. Gökşin Sipahioğlu, çektiği savaş fotoğraflarıyla Fransa'nın önde gelen muhabirilerindendi. Daha sonra dünyanın en büyük fotoğraf ajanslarından biri olan Sipa Press'i kurmuştu.

Abim fotoğrafçı olmak istiyordu. Biz onun ne yaptığını bilmesek de o Paris'te dolaşıp ucuz marka fotoğraf makinesiyle çekim yapıyordu. Babam da bunu fark edip, abime yıl gösterecin diye bizi 1983 yılının Haziran ayında Sipa Press'e, Gökşin Sipahioğlu'nun yanına götürdü.

Gökşin Sipahioğlu iki metre uzunluğunda karizmatik bir adamdı. Eski basketbolcuydu. Hem boyunun uzun olmasından hem de başarısından dolayı Fransızlar ona "Le Grand Turc" (Büyük Türk) lakabını vermişti. Bu saygıdeğer, onur verici bir şeydi.

Bizi görünce kocaman gülümsemesiyle ofisini gezdirdi. Gelişen teknoloji yavaş ama yudurmak için satın aldığı on beş metre büyüklüğünde, içi bilgisayarlarla donanmış bir dolaş gösterdi. Bunun bir fotoğraf bankası olduğunu, bütün çektiği veya satın aldığı fotoğrafları ve negatifleri stokladığını anlattı. Sonra bir düğmeye bastı. Makinenin bir kolu otomatik olarak dolabın en yüksek yerinde olan çekmecedan bir dosya çıkardı ve bize getirdi. Gökşin Sipahioğlu dosyanın içinden bir fotoğraf çıkardı ve abime uzattı. Lech Walesa'nın resmidir. Hapisten çıkıktan hemen sonra çekilmiş ilk fotoğrafıydı. Görüntüde Lech Walesa evinde traş oluyordu. Gökşin Sipahioğlu bize bu fotoğrafı almak için 1 milyon frank para verdiğini anlattı. Bu sıradan fotoğrafı çeken de Lech Walesa'nın karısıydı...

Gökşin Sipahioğlu başka bir dolaşıp Nikon F3 bir fotoğraf makinesini çıkardı ve abime verdi. "Yi fotoğraf nedir biliyor musun?" diye sordu. "Yi fotoğraf, basılmış fotoğraftır," dedi, "Bunun için de doğru yerde doğru zamanda olman gerekir."

Bir Fransız savaş muhabirini Beyrut'a gönderceğini söyledi. Abim de yanında asistan olarak gidebilirdi. Uçak bileti ve diğer masrafları ajans karşılıyordu. Maaş yoktu. Eğer çektiği fotoğraflar yayımlansa para kazanacaktı. Anlaşma böyledi. Abim çok heyecanlanmıştı ama babam hemen karşı çıktı. Oğlunu Lübnan'a savaşa göndermek istemiyordu. Türkiye'ye tatil gideceğimizi, dönünce karar vereceğimizi söyledi. Gökşin Sipahioğlu Nikon F3'ü abime eli alşın di ödünç olarak verdi. Tatil sonu tekrar buluşmak üzere aradan ayrıldı.

Babamla abim arabada hemen tartışmaya başladılar. Abim Beyrut'a gitmek istiyor, babamsa karşı çıkıyordu. Eve döndüğümüzde, annem durumu öğrenince tartışma daha da büyüdü. Annem üç kere arka arkaya ağladıktan sonra abim kararın tatilden sonra verilmesini kabul etti.

Aradan bir ay geçtikten sonra hep beraber babamın aldığı mazutlu mavi Opel Rekord'u tika bosa yükledik. Annem ve ben arkada, babam ve abim önde oturuyorduk. Paris'ten Türkiye'deki kasabamızı Tire'ye kadar sürecekk olan uzun yolculuğumuza hazırıldı. Abim boyundandaki makineyle yit boyunca sürekli fotoğraf çekiyordu. Ben de onun neler çektiğini merak edip takip ediyordum. Sanırım bir keresinde Beyrut olayı tekrar açılınca babamın burnunu karıştırdığı anı yakalayıp fotoğrafını çekmişti. Babam araba kullanırken canı sıkıldığında veya sinirlendiğinde parmağı burnuna giderdi. Biz de bu olayı gormezlikten gelirdik. Sanırım abim o anı yakalamıştı.

Almanya'ya varınca abim Münih'ten negatifler aldı ve bir sürü fotoğraf çekmeye başladı. İnsanları, sokakları,

dükkânları, gökyüzünü... Sınırım doğru yerde doğru zamanı yakalamak istiyordu.

Yugoslavya'ya geldiğimizde yolların çok kalabalık olduğunu fark ettik. Yollar Türkiye'ye dönen gurbetçilerle doluydu. Önceki seneden daha kalabalıktı.

Babam depoyu doldurmak için benzin istasyonuna doğru direksiyonu kırdı. Sırada bebeklerken yanıma hızlıca Alman plakalı son model siyah BMW 528 i yanıştı. İçinden Alman, gurbetçi bir Türk çıktı. Karısı ve çocukları sarışındı ve çok güzellerdi. Adamın saç modelinin önü kısa ve arkaları uzundu. Saçlarını ve bıyıklarını sarıya boyamıştı. Kahverengili bir deri montu vardı. Kalın kolyeleri, yüzükleri, kolunda künyeleri ve kocaman bir saati vardı. Hepsisi altındı. Karsının kolunda bir sürü altın bilezik ve gösterişli bir saat vardı. Belki ki adam zengindi ve bunu herkese göstermek istiyordu. Bağıra bağıra Almanca konuşuyordu.

Çocuklar sürekli gülüp oynuyordu. Porselen bebek gibilerdi. Babaları cebinden bir demet Mark çıkardı ve onlara en pahalı dondurmaları aldı. BMW'nin benzin deposu doldu, adam pompacıya fazlasıyla bahşış verdi, bütün sarı kâfalar arabaya bindi ve BMW hızla patinaj çekerek benzin istasyonundan çıktı. Bizden sonra gelen bu BMW, bizden önce hızlıca çıkıp gitmişti. Arkasından biz de istasyondan çıkıp yavaşça yolumuza koyulduk. Ancak bir süre sonra yol birden tıkanıp, Hava çok sıcak olduğundan insanlar bu duruma dayanamayıp arabalarından çıkmaya başladılar. Sonra yanımızdan bir polis arabası geçti. Sonra bir tane daha... Sonra bir ambulans geçti. Aradan bir saat sonra yol açılmaya başladı.

Arabamıza bindik ve biraz ilerledikten sonra dehşet bir

görüntüyle karşılaştık. BMW bir tır kamyonu ile burun buruna çarpışmıştı. Her taraf kan içindeydi. O dehşet görüntüyü dün gibi hatırlıyorum. O sarı saçlar kırmızı kanla boyanmıştı. Kız çocuğunun kafası direksiyonun içinde, erkek çocuğun elinde çoktan akmış olan dondurmaları, babanın camdan fırlamış kaportada yayılan bedeni ve Yugoslav polisinin Alman annerinin bileziklerini çalarkenki resmi... Bu görüntü o zaman otuz saniye sürse de hayat boyu aklımda kalacaktı. Ama asıl unutamayacağım olay bu dehşet manzara değildi. Abim boynundaki asılı olan Nikon F3 fotoğraf makinesini gözüne götürdü, sol eliyle objektifini ayarladı ve işaret parmağıyla bu enstantaneyi çekmek için düğmeye... basamadı.

Onu az önce benzin istasyonunda o son model BMW'yle bütün aileyi gizlice çektiğini görmüştüm. Sonunda doğru yerde ve doğru zamandıydı ama bu fotoğrafı çekemedi, çekmek istemedi.

İki ay boyunca ülkemizde çok güzel tatil yaptık. Abim bir daha hiç fotoğraf çekmedi. Paris'e döndüğümüzde ilk işi Nikon F3'ü Göksin Sipahioğlu'na geri vermek oldu. Yugoslavya'ya kadar çektiği resimleri negatiflerini bile görmedik.

Hâlbuki içinde benim çok merak ettiğim anlardan biri vardı; babamın sinirlerini parmağını burnuna götürmesi.

BAVUL

Fuat ile Rap Sözlüğü

Acapella:

Benim için rap'in insan bedeniyile enstrümana dönüştüğü an.

Diss:

Çok eğlenceli olabilir.

Battle:

Battle yapacak kimse yok.

Batı Berlin:

Doğum yerim.

Beat:

Bana ya yazdırır, ya yazdırmaz.

2pac:

Huzur içinde uyusun.

Freestyle:

Kulaç atarak yüzme sanatı.

Ryhme:

Yetenek karnesi

Old School:

Almanya

Cartel:

Kabus Kerim

Yeksin Mercek:

Biomekanik DJ

Ceza:

Sagopa Kajmer

Underground:

Altyapı

Wu-Tang-Clan:

RZA ile yaptığım düet

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ranteey.org>

PEKİT EVİ: YENİÇERİLER CAD. 97/1

**"Eski İstanbul", Adnan Menderes'in işaret parmağı
doğrultusunda bulvarlar açılarak tahrip ediliyordu.**

Yarım yüzyıldan fazla geçmiş aradan...
1950'li yıllarda İstanbul iki merkezliydi:
Birinci Merkez, Tarihî Yarımadada'da, Eminönü-
Fatih-Aksaray üçgeniydi.
İkinci Merkez, kentin yeni gelişen bölgesinde, Tünel-
Dolmabahçe-Şişli üçgeniydi.
Tarihî Yarımadada Merkez'i üçgenin göbeğinde
Beyazıt vardı.
Yeni İstanbul üçgeninin göbeğinde ise Taksim yer
alırdı.
Birinci Merkez, Topkapı ve Edirnekapi'ya kadar
gider, İkinci Merkez, Harbiye, Nişantaş ve sonradan
eklenen Birinci Levent'e kadar uzanırdı.
Birinci Merkez "Eski İstanbul"u, İkinci Merkez "Yeni
İstanbul"u temsil ederdi:
Eski ve Yeni Merkezler birbirine, "Fatih-Harbiye"
ve "Maçka-Beyazıt" tramvayları ve Levent-Beyazıt
otobüsleriyle bağlanırdı.

Eski İstanbul, ticaretin, kültürün, eğitimin, üretimini
de merkeziydi:
İstanbul Üniversitesi bir tarih ve eğitim abidesi
olarak Kapalıçarşı'nın Sahafılar Meydanı ucunda
Beyazıt'ı süsler; Pertevniyal Lisesi, Aksaray'ın
göbeğinde, yandan, kısaca Aksaray Camii
dediğimiz, Pertevniyal Valide Sultan Camii'ne
dayanmış, ağır başlı ama modern bir bina olarak
göze çarpardı.
Tekstil atölyeleri yakın zamana kadar Eminönü ve
Cağaloğlu'nun vazgeçilmez üretim mekânlarıydı.
Yeni İstanbul ise zenginliğin, kimilerinin göre, de,
sonradan görmeğin merkeziydi...
Şişli, İkinci Dünya Savaşı'nın karaborsa zenginlerinin
sonradan görme hayatlarının simgesi haline
gelmişti:
Sonradan görmeğin üzerine yazılmış olan ünlü Lüküs
Hayat müzikalinin ortalığı kasıp kavuran şarkısı

"Şişli'de var bir apartman, yoksa eğer halin yaman"
diye başlar, "Lüküs hayat, oh ne rahat" diye biterdi!

1950'de Demokrat Parti'nin iktidara gelmesiyle
İstanbul'un her iki merkezi de çok hareketlenmişti:
Bir yandan, "Yeni İstanbul" Levent'e doğru
genişliyor, öte yandan, "Eski İstanbul", Adnan
Menderes'in işaret parmağı doğrultusunda
bulvarlar açılarak tahrip ediliyordu.
Babamın içgüvesi geldiği, anneannemin
Tevekkül'deki ahaşap konağı da, "Eski İstanbul'da,
Menderes'in işaret parmağı hizasında açılan
bulvarları için istismale uğrayan evler arasındaydı.
Arka bahçesinde bir incir ağacı olan, mutfağı iri
bordo Malta taşları ile döşeli, üç katlı bu konak artık
yok...

O ahaşap konağın yerinde, genişletilen bulvarın
dolayı geri çekilen, Selçuk Sultan Camii var...
Medresetül Kuzat Müderrisi Hasan Fehmi Efendi'nin
kızları olan annem ve abaları ile kardeşleri, baba
evlerinin yerine bir camii gelmesini sevinçle
karşılamışlardı ama istismal bedeli olarak ellerine
geçen azıkcak para ile anneanneme Tevekkül'de,
çok daha geride, ipeçerde bir ev alana kadar akla
karşısı seçince, sevinçleri yakınmaya dönüşmüştü;
üstelik anneannem o "kâğır binada" hiç de mutlu
olmamıştı.

"Yeni İstanbul'un ilk genişleme projesi ise, devletin
Emlak Bankası aracılığıyla kredi vererek yarattığı,
şimdi "Birinci" denilen Levent idi.
İstanbullular, birbirileyi aynı görünümde küçük
küçük evlerini sıra sıra dizildiği bu mahalleye "Miki
Fare Mahallesi" adını vermişlerdi...
Bu yeni "Miki Fare Mahallesi'nin, Levent'in simgesi,
artık görülmeye hale gelen ama o zamanlar
kilometrelerce uzaktan seçilen, çok yüksek(!) su
kulesiydi.

Bizim aile, hem köken hem de günlük yaşam
itibarıyla, "Eski İstanbul"un göbeğinde, Çarşıkapı'da,
ana caddenin üzerinde, görünüşte o dönem için
son derece modern ve konforlu, "kalfoniferli" ve
"gömmе banyolu" ama işleyişte oldukça ilkel bir
apartman daifesinde oturdu:
Bina üç katlı bir apartmandı ama adı, kapının
üzerine kabartma harflerle yazılmış olduğu üzere,
"Pekit Evi" idi; zarfın üstünde "Pekit Evi" yerine "Pekit
Apartmanı" yazılı mektuplar geldiğinde çocuk
akılla adresimizi yanlış yazanları çok eleştirirdim.
Pekit Evi, Yeniçeriler Caddesi ile Sinekli Medrese
Sokağı'nın köşesinde, tam tramvay caddesinin
üzerinde, son derece merkezi bir yerdedi; altında,
"Beyaz Köşe Şekercisi" Saim Ercan vardı.
Bizim oturdumuz birinci kattaki daire, şekerci
dükkanının üzerine bir nevi asma kat gibi yapıldığı
işin binanın öteki dairelerinden daha küçükti;
ikisi salon/salamanje olarak birbirine buzluk camlı
kapılarla bağlı olan sadece üç odası vardı; ama hem
alaturka hem alafranga olarak iki tuvaleti, nispeten
geniş bir mutfağı ve odunla çalışan termosifonu
olan bir "gömmе banyosu" vardı:
"Gömmе banyo" dediğime bakmayın, bina
yapılırken, gömmе banyo alı edilmemiş, banyoya,
termosifonun yanına, sonradan en lüks Fransız
otellerinde yeniden görüldüğüm ve kullandığım,
ayaklı bir banyo küveti konmuştu.
"Kalfoniferli dairenin" kalfoniferleri de yanmazdı:
Ev sahibi, devletin sabitlediği kirayı arttırmadığımız
için, kalfoniferi kapatmıştı; elektrik sobalarıyla
ısınsırdı!

Eski İstanbul'da bir çocuk için, "modern hayat" böyle
bir şeydi işte:
Yanmayan kalfonifer, odunlu termosifonla ısınan
banyoda ayaklı küvet ve geceleri her tramvay
geçtiğinde sallanan bir yataklı

KAÇAK İÇKİDEN ÖLEMEMEK

Kar merhametsizce yağarken evsizlerin ve kimsesizlerin üzerine, Küçükçekmece Gölü'nün üzerinden esen rüzgâr karanlık suların kıvrıla kıvrıla dönüp uyukdaki şehrin kulağına ölümlü fısıldadı. Belki kimsenin uykusu bölünmedi. Ama o gece benim tam dort arkadaşım öldü.

Kenan abi şarabından sağlam bir fırt çekişir ve yüzü ekşiyor. Ekşiyen yüzü ağzına attığı mısırlı balık krakerle yumuşuyor. Dişleri olmadıği için balık krakeri ideal bir meze. Ben ne söyleyeceğini beklerken ikram ettiği buruk şarabı içmekte zorlanıyorum. "Sokakta yaşamak en yakın arkadaşının ölümüne her an hazır olmayı öğretir. Kimi vurulur, kimi hastalanır, kimi kaybolur, kimi donar ama yine de üzülsün," diyor sessizliğin ardından. Küçükçekmece Gölü'nün kenarındaki Barakalar'dayız. Ne için, kim tarafından kurulduğu belli olmayan bu evler, evsiz garibanların üssü olmuş. Kenan abi Barakalar'da dort kişinin öldüğü faciadan sonra artık buraya uğramıyor. Bu kararı **Sahte içkinin merkezli Küçükçekmece** manşetlerinden hemen önce almış. Röröportaj için beni kırmadı. Zaten belli bir yer yok, kaplumbağalar gibi evini sırında taşıyor.

Aşk uğruna örgütten atılma

Kenan Ergül... Küçükçekmece esrafının koyduğu isimle Rüzgâr Kenan. Bu isim ona 12 Eylül'den yadırgar. Sevdiği kızın peşine takılıp girdiği Acilciler örgütünün kısa sürede gözü en kara adamı olur Kenan abi. Polisler bir türlü yakalayamayınca da adını "rüzgâr" a çıkarılır. Yetimhanede yetişip aile hayatı göremediği için özdenliği aile kurma hayalleri devrimin ve dolayısıyla bomba süslü pankart imalatının aciliyeti dolayısıyla yarım kalır. Dayanamayıp kızı kaçırma ya kalkışınca kızın emniyet amiri olan babası silahla kendisine atış eder ve kısa süreli bir çatışma çıkar. Daha sonra feodal davranışları yüzünden örgütten atılır.

Kenan abi kızı kaçırma ya başlamıştır ama hayatının bir daha eskisi gibi olmayacağını farkında değildir. On sekiz yaşına kadar yetimhanede büyüyen

Mehmet Ali & Akşamefasi

Kenan abi, yani aşk uğruna babası bildiği devlete başkaldıran Kenan abi, sevdiği kadın tarafından terk edilir. Çünkü kaçırıldığı kız Kenan'ı hiç sevmemiş, kızın aşkı yalıtında gizlenen bir militan olduğundan ve babası anarşist olmaması için eve kilitlediğinden kız Kenan abiyi taşeron olarak kullanmıştır.

İhanet ve kanlı biten devrim nikahı

Kenan abi uzun süre kızdan haber almaz. O sırada askeri diktatörlük ülkeyi ele geçirir. Yıllar sonra içki sofrasına serilmiş bir gazetenin üzerinde kendisini terk eden kadının resmini görür. Devrim nikahı eşiyile beraber işli'de girdikleri çatışmada öldürülmüşlerdir. Kenan abi o günden sonra olanlar için şöyle diyor: "Beni terk ettiğinden çok üzülümştüm. Öldüğünü öğrendiğimde, sanki bir anda hava kararı ve gökyüzünün o maviliği hiç geri gelmeyecek gibi silinip gitti. Ölünce anlamdım ki her şeye rağmen onu çok seviyormuşum. O günden sonra öldürülüp gitmesinin suçunu hep kendimde aradım ve insana dair her şey küstüm. Yemeye, içmeye, uyumaya ve sonra bütün duygulara. Özleme, hasrete, umuda, aşka, sevince hepsine..."

Kenan abi bu zor dönemlerinde içkiye dört elle sarılıyordu. Kendi meşleği olan tabela ustalığını da sadece içki içmek için yapıyor. Sokakta gördüğü zorluklar arkadaşlığın, mayne kasasının üzerine kurulan mütevazı içki sofralarının kıymetini gözünde artırıyor. "Ben adam gibi içene, deli gibi sevene, elindeki ekmeği bölüşene saygı duyarım. Çünkü bu adamın dünyalık bir meselesi yoktur, bana göre," diye ruh halini özetliyor.

Facia

Kenan abi televizyonlara da çıkan dort kişinin öldüğü kaçıki olayını şöyle anlatıyor: "Bir gün Küçükçekmece Gölü'nün kıyısında kendi kendime içiyordum. 1,5 litrelik su şişesinde, kötü tadı anlaşılmasın diye anasonu bol kaçak rakı ve yanında biraz keş peyniri var. Bir duble içtikten sonra baktım tek başına gitiyorm. Her muhabbet

gittim. Bir tek General var, o da yatmış uyuyor. Nasıl tanıştığımızı bilmediğim, benden yaklaşık on yaş büyük, sağlam plizman, eski öğretmen, hepsinden önemlisi en iyi arkadaşım General. Yedekule Nazi Kamp'ndan yeni belediyein evsizler için açtığı tesislen yeni kaçmış.

Gözlerini açınca beni değil önce su şişesindeki rakıyı gördü. Yatağın altından çay bardağını çıkardığı gibi bana uzattı, "Doldur bakalım, seni gidi ibne seni," dedi. İçmeye başladık. 1,5 litrelik şişenin yarısından fazlasını içtiğimizde içeriye başkaları da geldi. Durumları yok diye içtiğimiz rakıdan onlara da doldurduk. Dediklerine göre akşam biri gelecek ve yanında rakı getirecekti. 'İçtiklerimizi ona sayın, bizim rakı gelince size takviye yaparız,' dediler. Biz de kabul ettik. Bizim rakımız bitince Arnavut elinde beş tane ellilik su şişesinde mastika rakıya geldi. General sarhoş olup sızmıştı. Ben getirdikleri rakıdan bir duble içip, dışarı çıktım. Sabah olmak üzerdi. Menekşe'de bir balıkcı abım vardı, balıktan dönecekti ona yardım edip biraz balık alacaktım. Ertesi gün öğrendim Arnavut'un içtiği içkiden iki kişi ölmüş. Diğer ikisi sonra hastanede öldü. İçtiğim normal alkol panzehir olduğu için sahtesi dökünmadi.

Tek sevincim General'e bir şey olmamasıydı. O benim en iyi arkadaşımdı. Fakat iki-üç ay sonra General de, dil kanseri oldu. Hastalıkları safhada olduğu için kurultusu yoktu. Bunu öğrenince, 'Beni götürün. Burada değil, gölün kenarında öleceğim,' dedi. İlyce kötülüğünce son nefesi için Barakalar'a götürdüm.

"Oropsu çocuğu. Hep senden çabuk sızardım diye benden fazla içerdin. Şimdi de ilk ben öliyorum. Bana borçlusun. Ben öldükten sonra mezarıma bir ufak rakı dökün borca karşılık. Bandrollü olmasına gerek yok ama sahte de olmasın he," dedi ve güldü. Yüzünde o gülümsemeye, sanki diğer taraftan çok güzel bir rakı sofrasından davetilmiş gibi huzurlu çekip gitti bu sokakta dünyadan."

Kenan abi sessiz kalmış, "Peki biz? Biz ne olacağız abi?" diyorom.

Biz yapıyoruz işte."

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi <https://arante.org>

HÂLİS BANA KÜSTÜ!

**Öff! Yanıyorum yanıyorum. Çünkü sonu yok bunun, biliyorum
da ondan yanıyorum. Yan, diyorum kendime, geber diyorum,
sen kendin kaşındın diyorum, tabii ki geçecek şimdi çevirmen
sorunsalına diyorum...**

Hâlis bana küstü...
Tatle gittiydi bu. Çok iyi çocuk, içi dışı bir, kalbi temiz, bakışları da adı kadar hâlis, samimiyeti kalpten; görsen âşık olursun. Özlyyorsun. Bakma Ankara'dayken felik felik kaçtığını; ben de öledim tabii. Çekeceğim ziyeti göğüslemeye karar verip çıktım bir gün karşına. Salak gibi.

Hâlbuki Hâlis bu. Ne görünüyorsun; kaç kaçabiliğdin kadar. Kazara rastlaştığın zaman da çok acele bir işin varmış gibi yap, o hep iyi kalsın, sen de hiç olmazsa gözünden düşme melek gibi çocuğun.

Gibisi bile fazla, resmen melek... Melek olmasına melek de...

İşte...

Bir kötü huyu var ki evlerden irak. Olur gibi, tahammül edilir gibi değil. Boka sürülecek aklın varsa kaçacak, mümkünse de izini kaybettireceksin; çok kötü bir huy, çok. Anlatmaya başladım mi susmaz. Bunun neresi o kadar kötü deme. Öyle böyle bir susmamak değil onunksi. Susmak nedim bilmeyen bir dolu amcık ağırız arkadaşım var, senin de vardır, car car car çene, ama dinleyebilirsin yani, canın sıkılırsa da "Kes lan!" dersin keser; Hâlis öyle değil. Hem dinlemeyezsin, bir başladı mı uç muç, brakmaz yeryüzünde, ne kadar iyi varsa hepsinin ucunu kaçırır, yorgan iğnesi gibi bata çka her konuda, her konudaki her şey hakkında ve her şey hakkındaki herkes hakkında dağıtır gider; hem sen de kafayı dağıtırın. "Kes lan!" zaten diyemezsin, küser. O kadar laftan ambale olmuşsun, bir de küstü mü üstüne, moralin de bozulur; haftalarca kendine gelemezsin.

Eşşekliliğe doymayaym; öledim ya ben bunu hissetti, tatle gitti de uzunca görmedim, o temiz yüzü, ışık ışık gözü burnunda tuttu ya itin, özellikle buluştum göreyim diye. Ama bu da kesmedi beni, bir de tuttum, "Ee, anlat bakalım," dedim, "Nasil geçti tatlı?" Salağım çünkü ben. Vallahi.

Lan, bir düşün, telefonuna bile çıkıktan korkuyordun.
Mehmet Ali & Akşamsefası

adamin karşısına çıkıyorsun salak, bir de ne demeye soru soruyorsun? Sorulur mu? Bütün dünyayı anlatır şimdi sana. Her şeyi anlatır. Deniz suyunun ısısından tut tuzluluk or anına, plajın temizliğinden veya pisliğinden tut, sahil şeridinin eninden kumunun inceliğine veya kalınlığına varncaya kadar. Niye soruyorsun? Niye?

Dalmışım öyle. Top sektirir gibi saydırır duruyorum kendime; oteii anlatmayı bitirmiş o arada, denize inerkenki merdivenlerin mimarisine geçmiş.
"Dinliyor musun sen beni?" dedi.

Kıramam. Melek gibi çocuk.
"Dinliyorum dinliyorum," dedim. İçimden kendime nasıl küfür ediyorum.

"Hayır, daltı gittin gibi geldi de... Kırılırım yani bak dinlemiyorsan."

"Ya vallahi dinliyorum..." dedim. Ciddi ciddi de dilemek lâzım gerekçer; âniden durup bir şey sorar anlattığı şeyle ilgili, şey gibi kalırsın, ayıp olur.
"İyi bakalım..." deyip devam etti merdivenleri anlatmaya.

Anlattı...

Az daha anlattı...

Anlattı da anlattı. Ama ne merdivenmiş kardeşim, in in bitmiyor, varamıyor bir türlü denize. Tam indi diyorum, meğer ine ine kumsalın başladığı kısma imiş daha; bu sefer de sardıyor plajdakilerin mayolarından bikiplerine, top oynayanların hayvanlığından yayılıp yatanların salaklığına.
"Vay salaklar!" demişim. Denir mi? Yıce gaza geldi bu.

"Hadı salaklıklarından geçtim..." dedi bozuk bozuk, "Kitap bile okumuyorsun, düşünabiliyor musun?"

Belki konuyu kısa yoldan kapatabilirim ümidiyle bu can simidine sarıldım:

"Hayvan lan hepsi. İnsan bi okur."

"Okur da ne olur?" dedi bilgic bilgic. Ben al başına belayla diye kendime bir kere daha dümdüz giderken

o başladı okunması gerekenlerin tıntımına. Ciddi ciddi kitap tanıtıyor bana, ama tanıtısa gene neyse, her bir kitabı tek tek inceliyor, analiz ediyor, oradan geçiyor filancasının yazarsına, hadi anlat da kurtulalım diyorum içimden, yoo, kolay kolay kurtulamazsın der gibiydi yüzü, o yazarın tarzı, dili, anlatım şevhetti derken bir de bakiyormu aynı akım yazarlarını birbirine nasıl özendiğini, birbirini çıkartmadın nasıl taklit ettiğine zıplıyor, derken hoop, yazar dediğin adam biraz deli dolu olumsuz, Pirsig'in gördüğü elektroşok tedavilerine dalyor balıklama.

Kuduruyorum içimden.

Lan hadi plaja gell

Gelmiyor. Dönüyoruz çocukluğuna arkadaşın. İlkokula Kitaplık Kolu Başkanymış; oradan giriyor, kol başkanlığı seçimlerinde Avniye ile nasıl iş birliği yaptığına değiniyor orafrafca, oradan tekrar girip bu sefer de yere silgisini düşürmüş gibi ikide birde sıranın altına eğilip nasıl da kızın donuna baktığından çıkıyor. Derken efendim, bir ilkokul öğretmeni varmış bunun, aman aman aman; ne titiz kadimmiş da nasıl bir trnak - mendil kontrolü yaparmış da, nasıl bir dövremiş mendil getirmeyenleri de, trnağını kesmeden gelenleri nasıl da melim melim meletirmiş de... Döktürmeye başlayor. Çıldırırsın.

Çıldırıyorum zaten.

Sıkıktan çatladı çatlayacak dişlerim, hem kamayıyor, hem sızlıyor. Dayanamadım artık:

"Kumsalı anlatıyordun?" diye parıldadım hafifçe.

"Haa..." dedi, "Onu diyardım işte... İnsan hiç olmazsa kitap okur kardeşim. Aç Pirsig'i oku..."

Pes yaal Son kaldığı yer de unuttumşy herif. Son kelimesinin son harfinden devam ettiyi mi?

"Adam deli meli, o kadar elektroşok yemiş, ama nasıl yazıyor ona bak sen. Hem filozof, hem dahi, hem dilbilimci... Oku işte. Kuru kuru güneşte yatıyorsun, rengin koyulaşıyor da ne oluyor?Yüklen ultraviyoleyi, yüklen ultraviyoleyi, ozon da delinmiş gitmiş... Greenpeace de olmasa..."

Haydaal Tek Greenpeace'e kurban olacağım da tek o yokmuş ki kardeşim; Live Earth varmış, The Global Experience varmış, Amazon Örgütü varmış. Başladı örgütten örgüte geçmeye bu sefer.

"Bazıları da çakma çevreci hal" dedi kuzgun kuzgun. Feslede karşılar güya, neymiş, fosil yakıtlar dünyayı

EVRİM KURAN

mahevdiyormuş. Biz de biliyoruz. Nükleer etmiyor mu? El altından niye destek atıyorsun nükleer enerjiye? Ona da karşı çıkl.. Haa, öbür taraf fırlı mı? Değil. Onlar da nükleerin güvenilir bir tarafı yok ağızları yapıp... Kaptırdı gidiyor seninki.

Allah'ım sen bana sabır ver! Kıramıyorum da çocuğu, öyle bir içten, öyle bir temiz ki. Ama dayanılacak gibi de değil; nefes alamıyorum nefes.

"Kumsal Hâlisçim, kumsal..." dedim tekrar. "Dağıttın mı biraz konuyu sanki?"

"Yaa yok..." dedi, "Ne dağıtacağım, anlatıyorum işte... Onu diyardım..."

Deme deme diye çığlıklar atıyorum içimden. Ama diyor, hem de son kaldığı yerden:

"Pirsig'e kafan basmıyorsa aç Tournier oku... Mis gibi büyüü gerçeklik sana... O da yapıyor felsefesini ama ambalajlayıp da yapıyor, çıkartmıyor öbürü gibi. Hele bir de çevirmen iyi olacak var ya..."

Öffli yapıyorum yapıyorum. Çünkü sonu yok bunun, biliyorum da ondan yapıyorum. Yan, diyorum kendime, geber diyorum, sen kendini kaşındın diyorum, tabii ki geçecek şimdi çevirmen sorusuna diyorum...

Şom ağzıma sıcağım.

Tabii ki geçti oradan çevirmen sorusuna. Köttüsü denk gelirse bir şeherden bile soğurmuşsun, o kadar önemiyimş edebi çeviri. Teknik çeviri olsa gene neyseymiş meselâ. Cümle düzgün mü değil mi sana neymiş, ne dediği anlaşıyor mu anlaşıyor, bitti gittiymiş. "Teknik çeviri demişken..."

"Lan oğlum..." dedim artık, olmayacak çünkü, ağzımdan ağır bir lâl çıkacak, hırsımı alamayacağım, kaldırıp bir tane patlatacağım ağzının ortasına, onu durduramam ama kendimi durduram lâzım, ama nasıl bağırıyorum:

"Kumsal kumsal... alooo..."

"Hu, onu diyardım işte..." dedi gayet sakin, "... Tournier'in dili biraz sert kaçabilir; argosu küfürü bol bir adam... Ee aç o zaman..."

"Açmal" diye bağırırmış. "Bak valla elimden bir kaza çıkacak. Kurban olayım şu kumsala gel lan artık! Denize mi giriyorsun, yüzüyor musun, boğuluyor musun ne bok yapıyorsun yap, çık kuralan, dön şu tatilden lan. Yeter lan! Amma koyacağım böyle işin lan!"

Gözlerini kısa kısa baktı şöyle, çıktı gitti. Onu diyardım işte... Hâlis bana küstü.

SABAH SENİ UYANDIRAN ŞEY

"Girmeye korktuğun mağara, uduğun hazineyi saklıyor olabilir."

Joseph Campbell

Biz modern çağ insanlarına en önemli ortak yanımsı hatırlatan, karşılaştırmalı mitolojinin en önemli ismi Joseph Campbell, 'kahraman'ı sahip olduklarını bir kenara bırakıp, evrini, yurdunu korkmadan terk edebilen kişi olarak tanımlar. Gilgames'tan, Alice'e, Keloğlan'dan Horus'a, İcarus'tan Kırmızı Şapkallı Kız'a, Odysseus'tan Luke Skywalker'a varana dek tüm kahramanlar için bu kaçınılmaz yolculuk, sırça köşkten ayrılmayı gerektiren önemli bir görev çağırısı ile başlar. Görevi kabullenmek ilk eşiğtir. Bu eşiği geçen kahraman, alıştığı dünyayı ardında bırakarak, bilmediği yola girer. Bu eşiğ tüm insanlığın en önemli ortak yanındır. Orada binlerce yıllık anlam arayışımız saklıdır.

*İyi yaptığın şey,
dünyanın ihtiyacı olan şey mi, bir daha düşün,
para kazandığın şey,
sevdiğin şey mi, bir daha düşün. Sabah seni uyandıran şey ne? Bir daha düşün.*

beklentilerin gerçekleşmesi anlamına gelen kal. Bu bileşik sözcüğünün dilimizdeki tam karşılığı ise insana yüreğinin yerini hatırlatacak cinsten: "Sabah seni uyandıran şey..."

İkigai anlayışına göre anlamlı bir yaşam için, sabah seni uyandıran şeyin dört bileşenden oluşması gerekiyor:

•Sevdiğin şey (yani tutkun)

•Dünyanın ihtiyacı olan şey (yani misyonun)

•İyi yaptığın şey (yani zanaatın)

•Para kazandığın şey (yani işin)

İkigai bu dört unsurun kesişiminde yer alıyor. Pazarlık yok. Biri eksik ise, yaşam bütünlenniyor.

Anlamlı bir yaşamsa istediğin, kervan yolda düzülüyor.

İyi yaptığın şey, dünyanın ihtiyacı olan şey mi, bir daha düşün, para kazandığın şey, sevdiğin şey mi, bir daha düşün. Sabah seni uyandıran şey ne? Bir daha düşün. Soruların yanıtı girmeye korktuğun mağarada olabilir. Girmeye korktuğun mağara, uduğun hazineyi saklıyor olabilir.

YUNUS EMRE'NİN HEYBESİ

Bir lokma bir hırka, gönlünü yola düşmüşler için de bir heybe. Şiirine alıcı bulmak için değil, dergaha alıcı şiiir gibi taşımak için. Başka kerametler de gösterilmiştir derişve ama, onun kerameti şiiir söylemek olmuştur. O kerametler de Yunus'a şiiir olarak görülmüştür. Gönlünü şiirle yıkamış, gönlümüzü şiirle onarmış, iyileştirmiştir. Şiirin şifa olduğu haller varsa, onların en güzeli de deriş Yunus halidir.

Gerçekler, efsanelerle anlanımı buluyor, içi doluyor, bazen şiir bazen felsefe, ama efsaneler her zaman kalıvuz oluyor. Pir Sultan Abdal'ın efsanesi, Yunus Emre'nin efsanesi... Hem de ne efsaneler, yüzyıllar öncesinden bize neler söylerler? Eskişehir'in Sivrihisar İlçesi Sangök köyünden bir yoksul köylü, adı Yunus. Adeta yaradılış efsanesi gibi. Okumasız yazmasız. Elif-Be-yi de sökemediği için hocasına "Elif okuduk ötürü/Pazar eyledik götürü/Yaradılmış hoş gördük/Yaradandan ötürü" deyip okuldan ayrılır. Ekip biçip karnını doymaya, hanesini mutlandırmaya

**"ölür ise ten ölür
canlar ölesi değil"**

çalışan, kıtlık olup elin alamayınca da yola koyulan bir garip. Ne yapacak, gıdip erenlerin kapisına duracak. Alıcı toplar, varr Hünkar'ın kapisına. Hünkar, Hacı Bektaş'ı Veli, vellerin piri. Nefesin ve şiirin de. Şiiri nefes, nefesi şiir dolu. Yunus yoksul ama büt-

değil, o da dolu. Topladığı alıcıları Hünkar'a uzatıp, "Bunları alın, karşılığında bana buğday verin" der. Hacı Bektaş'ı Veli, "Sana nefes versek?" diye sorar. "Nefesi ne yapayım?" der köylü Yunus, "bana buğday gerek". Hünkar her bir alıcı tanesine bir nasip verir, fakat Yunus'un aklı evdedir, "nasip karnı doyurmaz" der. Hacı Bektaş, derişveyle yeniden haber yollar, "alıcın her bir çekirdeğine 10 nasip verelim" der. Fakat çocuk çocuğunun evde aç olduğunu söyleyen Yunus istediği kadar buğday alır, yola koyulur, karnı doymuştur doymasına da gönlünde bir boşluk olmuştur. Düşünür, anlar, "Veli'nin kalbini kırdım" der, "Buğday birkaç gün yeter, nefes ise ömürboyu sürer". Döner gelir, "Erenler" der, "Buğdayı geri alın, bana Veli'nin nefesi nasip olsun. "Bu istek Hacı Bektaş'a bildirilince, "Biz onun anahtarını Tapduk Emre'ye verdik. Gitsin, nasibini Tapduk'tan alsın", der. Hünkar. Ya nasip! Şiirde herkesin bir nasibi olduğuna inandım, nasip de bir nefestir, yettiği kadarır diye düşündüm. Pir de nefeselsin, nasiplesin diye Tapduk'a gönderir Yunus'u.

Tapduk, efsaneve ve elbette şiire göre, Anadolu'ya doğudan gelen bir ermiştir. Karadonlu avcılarının elinden kurtulmak için güvercin donuna girenlerdendir. Lakin avcılar da kartal kılığına girip ona saldırırlar, yalanan güvercini bir köylü kadın evine götürür, yaralarını sarar. İyileştğinde göğe bırakır. Şefkatini iyileştirdiği Tapduk'un ruhu güvercin olup tüm Anadolu'da uçar, halka iyilik ve esenlik götürür.

O güvercin, Pir'in Yunus'u gönderdiği Tapduk Emre. Yunus Tapduk'un tekkesine varır, kapisına durur, her gün dağdan odun sırtıyıp getirir, ama hiç eğri odun almaz. Soranlara da "Erenler melcimesine eğri hiçbir şey yakışmaz, bu kapıdan içeri eğri hiçbir şey girmez" der.

Dergaha 30-40 yıl hizmetin ardından Tapduk Emre, "Vaktin geldi, hazinenin kilidini açtık" deyip Yunus'tan bir şiir söylemesini istemiş, Yunus birbiri ardına şiirler söylemiş. Bu şiirler binleri bulmuş, ben diyeyim iki bin, siz deyin üç bin. Lakin söftü o zaman da söftü, Yunus gibi bir sufinin şiirlerini bile perlaataaykın bulmuş. Tıpkı bundan, çok dediği, daha 3-4 yıl önce, gönlümüzün çik giymiş softalarının Yunus'un ilahisinden kimi bölümleri ders kitaplarından çıkardıkları gibi. Östelik Tanrıya seslenen, Tanrı sevgisiyle dopdolu bir şiirdir

Birkaç köşkle birkaç huri/İsteyene ver onları/Bana seni gerek seni? O zamanlarda da, yani 1200-1300 yıllarında, bundan 800 yıl önce, softalar varmış elbette, zaten softasoyu diye bir şey var, oradan sürüp geliyorlar. Bunlardan Molla Kasım adında bir Yunus'un şiirlerini ele geçirir ve ırmağın kıyısında oturup 1000 şiiri yakar. 1000 şiiri de okuyup suya atar. Derken bir şiirin sonunda şöyle bir beyit olduğunu görür; "Derviş Yunus bu sözü eğri bığrı söyleme/Seni de sigaya çeken bir Molla Kasım gelir".

Molla Kasım şaşkınlığa düşer ve Yunus'un ermişliğini anlayarak, kalan 1000 şiiri yok etmekten vazgeçer. Bunun üzerine Yunus'un şiirlerini çok seven Anadolu halkı şöyle der: "Molla Kasım'ın yaktığı şiirleri melekler, suya attığı şiirleri baltalar, yok etmediği şiirleriyle insanları okur o günden beri". Doğrusu ben meleklerin ve baltaların okuduğu şiirleri de, en az okuduğumuz Yunus şiirleri kadar merak ediyorum!

Yunus'un heybesinde alıcı vardı ilkin, sonra buğday doldu, o nefes oldu, yayıldı. O günden beri softaya karşı sufi Yunus'un heybesinde tasavvufun nimetleri var, geçicilik var, can var, şık var, "canlar canını buldum bu canım yağma olsun" var, "ölür ise ten ölür canlar ölesi değil" hakikati var. Sami kökenli sözcükler olan cennetin Türkçesi "uçmak", cehennemnin ise "tamur" dur, Yunus da en çok uğraştığı bu öte dünyaların, "uçmak ile tamamı çıkmıca bulduk" diyerek, ikisinin de aslında insanın canevinde olduğunu bildirecektir. Tasavvuf işıyla aydınlanın Yunus'un yazdıkları, Tanrıyı korkuyla saymaya değil, içten sevmeye yöneliktir. Onun heybesinde hepsi birlikte durur: "Ben ayıymı yerde gördüm ne isterim. gökyüzünde/ Benim yüzüm yerde gerek bana rahmet yerden yağar" diyen de odur.

Din ve devlet işlerini birbirine karıştırıp, memleketi bir "din devleti"ne dönüştürmeye çalışanlara "İlk" yanıtını yüzyıllarca önce veren de Yunus'tur, Türkmen kocaş Yunus: "Bana namaz kulma deme ben bilirim namazımı/Kılır isem kılma isem o hak bilir niyazımı/Hak'tan başka kimse bilmez kafır kim Müslüman kındır?" demistir ki, daha ne desin? Mevlana ile karşılıklı sözleri de iki sufi arasında saf farklılıkları gösterir. Yunus'a, Mevlana'nın basıyapıtı Mesnevi hakkında ne düşündüğü sorulduğunda, "çok uzun, ben olsam iki cümleyle söylerdim" der ve söyler: "Ete kemige büründüm/Yunus diye gördümdüm". Derviş Yunus'un heybesinde her şey vardır, bir "benlik" yoktur. Can, Tanrı, aşk, 72 millet, nefes, çik, ölüm, yaşam, yoksulluk, varlıklar. Gerçek sufinin dünyada, maldı mülkte payı, hissesi, gözü olmadığının duyarak için Yunus'a kulak vermek yeter: "Gitti beyler mürevvî/ Birer atı/yediki yoksul etti/içtiği kan olarsa".

İNANÇ KONUKÇU

KAŞAP HAVASI

İnanç Konukçu'yla, Antakya Film Festivali'nden ödülle dönen, Çiğdem Sezgin'in yönettiği Kasap Havası filmini konuştuk.

Kasap Havası macerasının başlangıcı

Menajerim vasıtasıyla filmin senaryosu elime geçti ilk önce. Sonrasında yönetmenimiz Çiğdem Sezgin'le görüşmelerimiz ve provalarımız oldu. Çiğdem'le güzel bir iletişim kurduk ve beraber çalışmaya karar verdik. Kısa sürede çekimleri tamamlamamız gerektiği için prova sürecine ekstra önem verip, yaklaşık bir ay prova yaptık. Sete hazır çıkıp sadece teknik problemlerle uğraşmak istedik. Rahat uyumlu bir setti.

Çiğdem derdini iyi aktaran, oyuncuyu huzurlu hissettiren yönetmenlerden. Set günü yaklaştıkça biraz gerilmeye başladım açıkçası. Başka bir film daha kabul etmişim. Ve ikisinin takvimleri çakıştıyordu. Kafamın karışmasından korkuyordum. İki film, iki ayrı karakter, iki farklı yönetmen... Fakat bir şekilde problemsiz atlatmayı başardım galiba. İki filmi beraber yapmak, programlar dolayısıyla imkânsız görünürken, her iki rejinin özversisiyle halloldu.

Filmdeki protest duruş

Oynadığım Ahmet karakterinin toplumun değer yargılarına karşı bir duruşu var. Fakat Ahmet'in karşı duruşu, tıpkı toplumumuzdaki tüm insanlar gibi, bir prensip olarak benimsemekten ziyade, tecrübe ederek, yaşayarak öğrenen bir karakter. Yani kendi başına böyle bir olay gelince karşı duruş sergilemesi gerektiğini fark ediyor. Atalarımız "Ateş düştüğü yeri yakar" dediği bir toplumuz. Ahmet kendi yanına başlayınca ateşi söndürmenin çarelerini arıyor.

Ahmet ve Leyla aşkı

Şenay'in (Gürler) oynadığı Leyla karakteri, Ahmet için bir arzu nesnesi bence. Arzu nesnesi de tanımlı gereği sahip olunamayacağı gerektiriyor. Sahip olunduğu anda da arzu nesnesi olma özelliğini kaybediyor. Ahmet'in Leyla'da bunu yaşadığını düşünüyorum. Sonuçta "eril" görev beraberinde bir

sürü sorumluluğu getiren ve çocukluğu kaybetmeye neden olan bir durum. Çocukluğu kaybettiğinizde de oyun oynamaya özgürlüğünüzü kaybediyorsunuz. Ne zaman ki Ahmet, Leyla ile olan ilişkisinde de bir tür sorumluluklar altına girmek zorunda olduğunu görüyor (dükkan açma vs.) hayatın kendisine daha fazla oyun oynama fırsatı tanımadığını anlıyor.

Leyla da Ahmet de aslında kim olduklarını görüyorlar. İnsan olarak sınırlarının farkına varıyorlar. Ne kadar ve nasıl bir insan olarak yaşamak istediklerini birbirleri üzerinden deneyimliyorlar.

Filmde anne faktörü

Biz geleneksel bir toplumuz. Günlük hayatta, medyada, hakim söylem olarak her ne kadar atarikel bir dil hüküm sürse de "Ağlarsa anam ağlar gerisi yalan ağlar" diyerek "unvanı", "kaynağı" neresi olduğunu unutmuyoruz. Ve bu bilgi annelerimize karşı bilinçaltımızda itaat halinde olmamızın temeli bence. Bunun terk edilmesi gereken, arkada bırakılması gereken bir şey olduğunu düşünmüyorum. Fakat "yuvamızın" veya "kaynağımızın" daha dışı dönük ve dünyayı kavrayan bir yapıya kavuşması gerektiğini de gözdardı etmiyoruz.

Şenay Gürler'le rol arkadaşlığı

Şenay, takdir edilesi, uyumlu ve açık bir insan. Birçok sahnemizi ayrı birlikte, bazılarını sert ve zor sahnelerdi. Daha senaryo üstünde bile hırçın duran şiddet yüklü sahnelerden bahsediyorum. Kaygılandık çokça. Konuştuk pratik çözümler üretmeye çalıştık altından kalktık sanırım. Sakinliğine ve her durumda pozitif olabilmeye yönüne gerçekten hayranım.

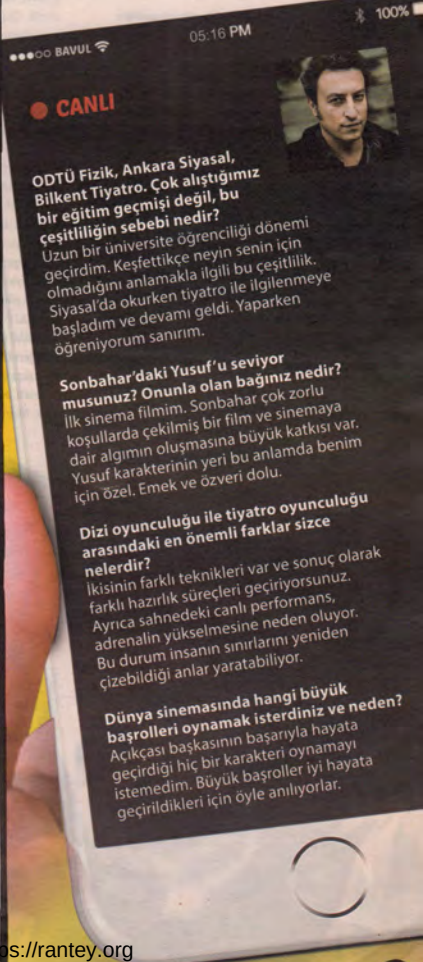
İlk ödül

Malatya Uluslararası Film Festivali'nde ilk defa ödül aldım. Akımlı kaçıraktım sahneye çıktığımda. Teşekkürlerimi saygılarımı uygun bir dille iletme çalıştım salondaki izleyicilere ve jüriye ama içim çok bayaktı. Sanki bütün deller toplamış haley çekiyor gibiyim. Tarif edemem gerçekten. Ve bakınız edemiyorum da. Mithis bir duygu takdır.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

CANLI BAĞLANTI

ONUR SAYLAK

DENİZİN ÇOCUKLARI

Röportaj: Meral Çınar

Kâzım Koyuncu müziğine kocaman bir coğrafyayı sığdırdı. Ezgisi ve güllüğü herkes için aynı samimiyet, aynı sıcaklık. Kemençeyle, tulumuyla, gıtanıyla denizin de dağların da bir olduğunu anlattı. Ekip arkadaşlarından Metin Kalaç, Harun Topaloğlu ve Selim Bölükbaşı da anlarıyla Kâzım Koyuncu'yu anlattılar.

Metin Kalaç

"Hayatının her noktasında insanlara temas etmiş ve bu temasları unutmamış biriydi Kâzım. Düşünün ki kızını konsere gönderen baba onu arayıp 'Bizim kız konsere gelecek, sen göz kulak ol,' derdi. Kâzım'la bir tanışmamız olmadı bizim. Çaldığım yerde kesimeye başladık, sonra arkadaş olduk. On beş yıl birlikteydik, ilk andan son konsere kadar. Yaptığı müzik benim de hayalim olan müzik olduğu için değil, bizi sıkı dost yapan dünyayı algılaya biçimimizi. Moğolca müzik yapacağı deseydi de kabul ederdim onunla çalmayı."

"Ümut, o 'DEVİRİM' yazısına tanıklık etmekti"

"Edirne'ye Öğrenci Derneği'nin düzenlediği bir konserine gitmiştik. Polisin baskısı yüzünden

öğrenciler bizi arayıp, 'Çok baskı var, gelmezseniz anlarız,' falan dediler. 'O zaman kesin geliyoruz,' dedik. Gider gitmez Emniyet Müdürü konseri yasaklamış. Bu konseri yapmadan gitmeyeceğiz dedik ve yaptık. Muhafif bir bar varmış. 'Oraya geçiyoruz. Geçerken uğradık, çalmaya başladık diyeceğiz. Oraya gelin,' dedik. Her şey rağmen o konseri yapmamız öğrenci derneğini muhteşem motiveetti. Kâzım orada çok çoştı, sesi Edirne'de bıraktı. Edirne'den ODTÜ'ye konsere geçtik. Sahneye çıktık ama Kâzım'ın gireceği yerde ses yok, konuşmuyor bile. Mehmet Ali söylemeye çalıştı, olmadı. En son dinleyenlere bildikleri kadar söyledik. Biterken de bu böyle olmadı, bir daha geleceğiz diye söz verdik. O yaz tekrar gittik. Ortam gergin o dönem, herkes ayakta konserde. Biz üzerlerimizde Che tişörtleri sahneye çıktık. Birden ellerde ateşler, siyah bayraklar çekildi. O gün, ODTÜ'de sanırım 1980'den beri yasaklanan 'DEVİRİM' yazısı tekrar yazıldı. Sonra o gelenek yeniden başladı. Yazıyla biz iyice çoştuk, biz çoştukça onlar, stat yığıldı. Konser bitti ama kimse gitmedi. Ateş yakıp oturduk, sabaha kadar sohbet ettik. Bizim için, Kâzım için mutluluk da umut da

Kâzım susuyor, Kürt halkı Lazca, bir parçayı haykırıyordu. Bir film karesi gibiydi. Kâzım devrim mutlaka böyle olmalı diye düşünen, hayal eden biriydi. Devrim, şarkılarıyla olabildi.

işte bu kadardı. Ümut, o 'DEVİRİM' yazısına tanıklık etmekti.

Mardin'de konsere gittiğimizde Kâzım'la tanışmak için polis de durdurdu aracımızı, Ayder Yaylası'nda 1. Ordu Komutanı tanışmak istiyor diye askerler de çevirdi etrafımızı. Oysa Zuğuşı Berepe zamanında Ernesto'ya şarkılar yazıp çay fabrikalarını işgal edin diyorduk. Kürt dendiğinde alınızdan vurdukları dönemde Zuğuşı Berepe olarak 95'te Newroz'a katıldık. Sanırım 93'te o zaman ki DEP'in Zeytinburnu Şube açılışına katılmıştık. Sert günlerden geçiyorduk. Sahnedeydik ama etrafta çocuklar koşturuyor, insanlar kendi arasında konuşuyordu. İletişimi sağlayamadık. Sonra Lazca bir konuşma yaptı Mehmet Ali, kimsenin pek dinlemediği yoktu. Türkçe de konuştu. Sonunda da "Denizin çocuklarından dağların çocuklarına selam getirdik" diye bitirdi. O zaman salon yıkıldı işte, zılgıtlar, sloganlar. Bizi sonrasına sahnedan indirmediler.

Kâzım'la oralara gitmekte ısrarcıydık. Bu müzik grubu olmasaydı da tek tek orada olacaktık. Madem bir grubumuz var, o zaman müziğimizle de orada olalım diyorduk. Kâzım'la bu hayatı müzikle değiştirebileceğimizi inanıyorduk. Bu bizim inandığımız en güzel yalanımızdı. Dahası az da olsa değişebildiğini görüyorduk, bu yetiyordu. Kâzım, onu dinlemeye gelenlerin günlük hayatta kendini var etmek için giydiği ne varsa onu çikarır alırdı üzerinden. Kâzım gitmeden evvel inandığı her şeyi yaşıdı. O sevgiyi gördü. Keşke dediği şeyin peşinden gitti. Bir taşın altına bakarken vicdanımızı, ahlakımızı da yanımıza aldık."

Harun Topaloğlu

"İstanbul'a geldiğimde yirmili yaşlarındaydım. Mis Sokak'ta Mison Cafe'de çalışırken tanıştık Kâzım abiyle. İçeri girdiğinde 'Hoş geldin' dedim. Bana baktı 'Hoş bulduk ahpar' dedi. Ben de başa aldım lafı 'Hoş geldin cuma' dedi. Aynı diyalogu iki defa tekrarladık, sonra sarıladık birbirimize ve orada hikâyemiz başladı."

Diyarbakır konseri

"Tanışın tanımışın herkesin derdine, kederine ortak olurdu Kâzım abi. O inanır dı insanlara, bunu gördüm ben. Benim sahneye yeni çıkmaya başladığım zamanlardı. Diyarbakır'a gittik 2003 yılında. Newroz'unda. Meydan hıncahınç dolu. İnsanların

ardındaki hiçbir şeyi göremiyorsunuz. Sanırsınız Diyerbekir insan olmuş an. Birden Kazım geldi 'Ya Harun bu kalabalık ne olacak' dedi. Dedim 'Bana mı soruyorsun?' O gün başka bir dilden başka bir dille, başka bir coğrafyadan başka bir coğrafyaya insanların bir araya gelirken aynı şarkıları söylebileceğini gördüm. Yüz binler, bir milyonlar neyse o bilmediği dili, coğrafyayı; çok az temas ettiği insanların kültürünü, dilini, müziğini orada hep birağızdan söyledi. Kazım susuyor, Kürt halkı Lazca, bir parçayı haykırıyordu. Bir film karesi gibiydi. Kazım devrim mutlaka böyle olmalı diye düşünen, hayal eden biriydi. Devrim, şarkılarına olabildi. Kazım o gün devrimin inandı. O özel ana tanık olmak harika bir şeydi. Zaten Kazım bizi yalnızca hasta olunca şaşırttı. Öldükten sonra büyük haksızlığa uğradığını düşünen insan. Tanımasaydım da onu uzaktan seven biri olsaydı her şey daha mı kolay olurdu diye düşünüyorum. Ama Kazım Koyuncu deyince kötülük ve olumsuzluk, ahlaksızlık ve namussuzluk geliyor. Kazım Koyuncu ile bütün duygularımız eşitleniyor. Sonuçta birini güzel anmak güzel gitmek ile alakalıdır."

Selim Bölükbacı

"Kazım abile her şeyler yaratmanın kocaman dünyalara dönuştüğünü şimdi fark ediyorum. İlk provamda *Gelevera Deresi* parçasını yeni bir ritimle söylemişim. Ağır okumaya ilk defa orada, Almut Kalesi'nde, karar verdik birlikte. Şimdi dünyaya açıldı o parça. Güzel şeyler yaratmak adına aklıla yaşıyorduk her şeye."

"Olumsuzlukları örterek yaşamak derdindeydi"

"En çok etkilendiğim şudur benim: Kazım abinin popülaritesi artmaya başladığında Beyoğlu'nda yürüyemez oldu. Tünel'de stüdyo açmıştı. Her gün buluşur oraya giderdik. İstiklal Caddesi'nden Tünel'e en fazla ne kadar sürede gidebilirdiniz? Dört saatte gittiğimizi biliyorum ben. Kazım abinin nasıl bir yüreğe ve vicdana sahip olduğunu anlatmak için söylüyorum. Kazım abi kendisini durdurup herkesle hiç durmadan, sıkılmadan sohbet ederdi. Kendisinden biri bir şey istesin hemen 'Ne diyorsun sen?' Hemen numarası vereyim sana, halledelim bunu' der hiç tanımadığı insana numarasını verirdi. Sonrasında da unutmaz arar, halledelim dediği şeyi yapardı. Bir solist bir keresinde yolda yamına gelmiş, albüm yapmak için iyi bir isimle anlaştığını ama adamın kendisini yarı yolda bıraktığını anlatmıştı. Karadeniz müziği yapan biriydi. O dönem biz de *Hayde* albümünü yapıyorduk ve albüm aslında fazlasıyla gecikmişti. Yapımı ayrı biz ayrı başını yıyorduk Kazım abinin. Arkadaş durumunu anlattı 'Kazım bana yardım et, albümümü tamamlamak istiyorum. Bana böyle bir kazık atıldı. Bana yapabileceğin ne varsa yapar mısın?' dedi. 'Hemen yapmamız lazım bunu. Sen şekvini hiç kırma. Müzik yapmak kaçınılmazdır. Bu yolda motivasyon çok önemlidir, sakın yıkma kendini. Buna engel olacağız, biz bunu yürüteceğiz' dedi. Gittik stüdyoya 'Arkadaşlar albüme ara veriyorum. Bir proje var onu bitirmemiz lazım' dedi. Hepimiz çok şaşırık tabii. Kazım abi o çıkması gereken albümünü o gün bir kenara koydu. O adamın albümünü aldı. Hep beraber o albümü tamamlayıp teslim ettiler. Sonra devam ettiler albümüne. İnsanların umudu onun için çok kıymetliydi. Sınırların kalkması, insanların yaşayabilmeleri düşleyen en bir görüşe sahip olduğu için bunun başka türlü olamayacağını biliyordu. Olumsuzlukları örtmek yaşamak derdindeydi. Kalbi gönüllü tertemiz bir adamdı. Oyle deydi. Uçsuz PDF Kitap Arşivi - <https://trtpey.org>

Mehmet Ali & Akşamsefası

7 KASIM
1971

Artvin'in Hopa ilçesinde altı çocuklu Cavit, Hüsnüye Koyuncu çiftinin çocuğu olarak dünyaya geldi.

1981

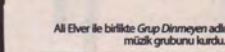
Babası 12 Eylül Darbesinde Erzurum'da altı ay hapis yattı. Bu süreçte babasının aldığı mandolin ve amcasının Almanya'dan getirdiği gitar ile müzik yaşamına ilk adımlarını attı.

1989

İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi'nde İktisat eğitimi başladı.

1990

Çağdaş Sanat Atölyesi'nde çalgıya başladı. Çağdaş Oyuncuların sahneye koyduğu *Fazlının Korku ve Sefaleti* adlı oyunun müziklerini yaptı.

Ali Elver ile birlikte Grup Dinmeyen adlı müzik grubunu kurdu.

1992

Okulu bırakıp sadece müzik yapmaya karar verdi. Mehmetçik Barış Beşi ile birlikte *Zuğraş Berpe* (Denizin Çocukları) isimli yeni bir grup kurdu. *Zuğraş Berpe*, Lazca söyleyen bir rock grubu olarak da Türkiye'de önemli bir adım oldu.

1993

Grup ilk albümü *Ya Muskanın* yayınladı. Üç yıl sonra ikinci albümleri *İğzaz* yayınladılar. 1998 yılında ikinci albümlerini yayınladıktan sonra grup dağıldı.

1995

VIYAY
kazım koyuncu

1995

İlk solo albümü olan *Viyay*'yı yayınladı.

2001

Gökhan Bırbı ile birlikte Gülbeyaz adlı dizinin müziklerini yaptı. Dizinin bazı bölümlerinde yer aldı. Reyting rekorları kıran dizinin müzikleri çok beğenildi tüm Türkiye'de bir anda tanındı.

2002

İkinci solo albümü olan *Haydeyi* yayınladı. Albüm satış rekorları kırdı. Yurt dışında konserler vermeye başladı.

MART
2004

Testis kanseri teşhisi konuldu.

ARALIK
2004

Tirazzon Gazeteciler Cemiyeti'nin ödülünü almak için Tirazzon'a gitti. Hastalığı ilerlemişti ama alınması harçları ayaktaydı. Karadeniz Teknik Üniversitesi'nde gençlerle buluştu ve çok sevdiği gibi honorarlar tepip hep bir ağzadan parkolar söyledi.

30 NISAN
2005

Alicilerine kadar sırayan kanser sebebiyle tedavi gördüğü hastanede yaşamını yitirdi. Ertelisi gün *Harbiye Ağıkhane Tiyatrosu*nda düzenlenen törene binlerce seveni katıldı. Hastalığın sebebi olarak görülen Cerrahi

25 HAZİRAN
2005

biz yola çıharsak iyi oluruz. 20. yüzyıl
gece. üst kot, müzik, çikolata, sahneye, sallamak
Lazım gitarı şöyle, ağrısın bi tarafım. ♥
Allahın O'nun biden aynısı

her gün bi dalaşma, bi kahkaha nedeni olurdu aramızda, aramızdaki o sapaşaglam güven ve sapaşaglam farklılıklar bizi hep diri tutardı. dilediğimiz gibi kavga ederdik. erken uyanırsa 11 civarı, geç uyanırsa 13 gibi elinde bisküviyle kahvaltuya gelir. esinti olsun olmasın saçları birkaç kez dalgalandırır. onun saçları mutlaka dalgalandırır. ince telli, kumral, belki inatçı olmayan tek şeyiydi saçları. hala bazı köşeler başlarına doğru durup, sigaramı yakıp uzun bakarım. döncek ordan sanıp. önce saç uçları gözükecek, sonra siyah paltosu, sonra, beyaz-ince parmakları; sigara yakar o da..

bir gün geldiğinde duvarları kırarak kadar sinirlirdim. nerdeyse konuşuyorum. gel kahve yapalım diye kolumdan çekip ocağı başına götürdü. cezveye kahveyi döktü, sen de şekerini koy dedi. ben cevizlen sapını tutacağım, sen de kanştırıcaksın dedi. beceremedik, kahve döklüdü. o anki işi unutamam. kim kime berbat haldeniyen "beni yakmayla dökeyim sen şekerini koy-ben tutuyam sen kanştır" der de ortalığı öyle güldürsempatili güzelleştiribilir bilmiyorum ama o bunu en sıcak, en köylü, en hassas veriden yapırdı. çünkü laf olsun adamı değildi. hiç hiç hiç bir konuda.

geçenlerde yine onu özerken aklıma geldi, onu sevmetken fazlası vardı. onla onun duyduk mesela. göğüsünün ortası genişlerdi, kabarırdı böyle öne doğru. sımdı tam orası yapış kavrusa da zararı yok. orası güzel hasret, canım yanıgım, arkadaşım. soyulu duygulara hayranlık duyardık. hakiki insanlara. uzaktaki şehirlere, çöllere. müzik için delice çalışırdı. tabi devrime. bu yetedi bizi hayata bağlamaya. ama müzikle.

Mehtmet Ali & Akşamsefasi

DOĞU KARADENİZ MÜZİĞİ ÜZERİNE

Yüzyıllardır bu geleneği sürdüren Doğu Karadeniz insanlarının bizlere kulaktan kulaga, ağızdan ağıza ulaştırdıkları türkülerini bugün hâlâ işlevini sürdürmeye devam etmektedir.

Karadeniz müziğini konuşurken, Karadeniz yöresinin doğusunu, batısını, Orta Karadeniz'i hesaba katmak gerekir. Konumuz sadece Doğu Karadeniz müziği olacaksa ve Karadeniz'in yanlış o bölümünün müziği üzerine konuşacaksa dogal olarak lokalik söz konusudur. Bu bölgenin müziğinin geçmiş çok eski. Orada yaşayan kültürlerin karşılıklı etkileşimleri sonucu ortaya çıkan bölgenin özgün müziği tartışmasız Anadolu'nun diğer bölgelerine göre farklılık oluşturmaktadır. Bu farklılık ritim, söylem ve melodide kendini ifade eder. Yüzyıllardır bu geleneği sürdüren Doğu Karadeniz insanlarının bizlere kulaktan kulaga, ağızdan ağıza ulaştırdıkları türkülerini bugün hâlâ işlevini sürdürmeye devam etmektedir. Bugüne kadar kendi içerisinde yöre enstrümanları kullanan "halk ozan" diyebileceğimiz insanların bizlere ulaştırdıkları, kendi söylemlerini yansıttıkları yapıtları bazen onların tek enstrümanla sözsüz (Bugün durum tabii ki farklı) bazen de enstrümanlı ya da enstrüman eşliğinde söyledikleri türkülerden oluştuğunu biliyoruz. Bundan da dogal olarak öncelikle o bölgede yaşayan insanları etkilemiştir.

Doğu Karadeniz müziğinin evrenselleşmesi

Kendine has son derece çarpıcı özellikleri olan bu yörenin müziği çok uzun yıllar sadece kendi içerisinde çeşitlenilebilmiştir. Ta ki 1987 yılına kadar. Lazutlar albümü ile Doğu Karadeniz müziği lokalik elbisesini çıkarıp evrenselleşmeye yoluna adım atmıştır bu tarihten itibaren. Bugün bu yörenin müziği dinleyenlerin büyük beğenisini alarak yoluna devam etmektedir. Gayet tabii o yörenin ozanlarını artık kırsal alanda yaşamamaları, kentlere yerleşmeleri geleneği değiştirir. Söylemleri, müzikal tavırları değişecektir. Fakat bana sorsalar: eğer: Bu müziği, bu tavrı, bu geleneği yaratan insanlar dogayla iç içe yaşayıp onun ritmini, melodisini, söylemini devam ettirseylerdi biz metropollerde yaşayan müzisyenlere zengin kaynak olur ve yeni söylemleriyle de kültürlerine büyük katkıları olurdu derdim.

Kâzım Koyuncu'nun önemi

Kâzım Doğu Karadeniz müziğine tabii ki emek vermiştir ve etkisi olmuştur benim küçük kardeşim. Şu memleketin haline bakın. Kâzım'ın neden sevildiği ortada değil mi. İnsanların sevip, sahip çıkacağı çok az şey kaldı. Oa onun kariyerini yorumlamak bana düşmez. Dinleyenleri, sevenleri bunu cevaplamamalı. Tabii ki keşke yaşaydık da görsedydik müzikte daha hangi kariyere imza atacağını.

"Hey Gidi Karadeniz"

Kâzım Koyuncu ile beraber yaptığımız "Hey Gidi Karadeniz" konserler dizisinin öncülüğünü altında ben yapmadım. Kâzım projesi anlattı ben de neden olmasın deyip onayladım. O projede ben yer almıyorduk. Gerisini bilmen.

hastaneden tahsil sonuçlarını alıp döndüğünde, kağıtları cam masanın üstüne vurarak koyup; "tanrı bana diyor ki, sen hayatını değiştiremiyorsan ben değiştirim". güldük, çok güldük. evden çıkarken koridordaki kilim saçlarıyla beraber dalgalandır pencereledeki cereyandan. çok hoşuna gitti. "kim yaptı bunu" diyordu çocuk gibi. durup kilimi seyrettik. gülmeye devam ettik. kimsenin bu tahsil sonuçlarına inanması mümkün değildi. inanmadı da. bütün arkadaşlar sersemledik sadece. o sersemlik şimdi ana kadar da, sonraki günler de yüzümüzden gitmedi. birbirimizden gizli ağladık. o son ana kadar o buna hiç inanmadı. bazen aklına geldi ama hiç inanmadı. reddetti. sadece hastaneden çıkıp eve gitmek peşindeydi. sevgilisi gönlü e sürekli 'eve gidelim ki çok sıkıldım' diyordu. gönlü şimdilerde kabul etmiş gibi yapıyor.

iki kez gözyaşlarını gördüm. biri motorsiklet çalılışının filiminin müziklerini çaldığında akordiyon gere gere çalarken,, bordo koltukta başını arkaya atıp, ağzını açp,, büyük fanilasının içinde,, kırıkleri tavana takılıp,, yavv ağlattın beni umi. terasa çıktı; hava güneşliydi, martılar bağınyordu,, fanilasımdan sırtını tuttum, karışmazdık deniz olmalıydı. o denize, geçerken denize, o kadar büyük ve güzelse arkadaşım nereye gidiyordu??? saç elinin dörd parmağıyla parmaklarını okşadı. serçe parmağını boşlukta bıraktı. bu veda olmalıydı.

demisti ki;
Gitmiyem biyere merak etme.
Biz yola çıkarsak iyi oluruz.
Çıkarsam sahneye, sallamak lazım gitan şöyle,

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://ameyo.org>

BALAT'TA BİR NOEL BABA

Yeni yıla yaklaştığımız bu günlerde hem biraz neşe olsun hem de yeni yıldan neler isteniyor yoklanmak için Noel Baba olmaya karar verdim ve Fatih ilçemizin güzüde bir semti olan Balat'a doğru yold aldım. Noel Baba yola çıkarken ne düşünüyordum bilmiyorum ama ben Noel Baba kıyafetimi giyerken kahfanda sürekli "Acaba dev dayak yer miyim?" sorusu vardı.

Balat'ın üst taraflarındaki Derviş Baba Kahvesi'nin hemen önünde Noel Baba kostümümü giydim, şapkamı taktım ve sakalımı suratıma geçirip

canınız çay keytiyse biraz dikkatli olmakta fayda var. Bir süre sonra yorulup bir kahvehane mola verince bunu daha iyi anladım. Kahveye girip selam verdim ve tam çay isteyecekken herkesin bana baktığını fark ettim. "Biz bunu çok sert şekilde dövsek mi yoksa çayını içip gitse mi?" şaşkınlığı sürerken bir çay istedim ama kahvehane ahalişi tepkisi şeklinde bana bakmaya devam ediyordu. Üçüncü söyleyişimde oturanlardan biri kalkıp "Tamam sen geç ben

elimde bardakla kaldım. Ayran içerek yürürken yolun sol tarafında bir kafede oturan dört kalender abinin davetine icabet edip masalarına oturdum. Arasam bulamayacağım kadar şahane bir ortamın içine düşmüştüm. Birkaç nesil dir Balatlı ailelerden gelen, çocukluk arkadaş olan abilerimizden biri güçelleştirme derneği başkanı, dergi başı daha sessiz, bir diğeri pek güçleştiretme hemen yanımda bulunan abimizin kiraya verdiği daireleri vardı.

"Biz bunu çok sert şekilde dövsek mi yoksa çayını içip gitse mi?"

caddeden aşağı doğru inmeye başladım. Balat'ın hemen üst tarafı meşhur Çarşamba Mahallesi. Dolayısıyla yukarı doğru yürüyenlerin bakışlarında bir sertlik görüldü ama ilk karşılaştığım kişi beni kolumdan tutup "Noel Baba, gel seninle bir foto çekelim de snap atayım," deyince biraz hafifledim. Fotoğrafi çekip giden kişinin ardından kaldırımda yürüyen bir başka arkadaş "Vay Noel Baba," diye seslenince ben de selamımı verip "Yeni yılda ne hediye istersin?" diye sordum. Kendisi de son derece yüksek bir sesle "Extacy," diyerek talebini belirtti ve gitti.

Balat genel olarak sessiz sakin bir yer. Pek öyle kimsenin kimseye bulaşacağı bir muhit gibi görünmüyor, üstelik oldukça sıcaanlılar. Ancak yine de üstünüzde Noel Baba kostümü varsa v

getiririm," dedi. Çayımı içip yola koyuldum.

Karnın açtığı için kösedeki seyyar pilavcıya gittim. Pilavcı abi sağolsun beni asla yadırgamadı. Yanındakiler de yadırgamadı. Ayran veren atarlı abı da yadırgamadı. Pilavın son kaşıyla ayrıran

Güzelleştirme Derneği Başkanı abimize yeni yılda neyi hediye olarak istediğini sorunca "Eski Balat'ı" dedi. Biraz değince anladım ki bu pek de öyle nostaljik bir cevap değil, gerçek bir temenni. Bir kere Balat'ta esnaf kalmamış, Kahvehaneler de kapanmış. Kira fiyatlarının artmasıyla birlikte normalde semtin sosyolojik dokusuna pek de uygun olmayan, semtin yerlerini küçük gören insanlar da Balat'a doluşmaya başlamışlar. "Bizimle muhabbet etmeye tenezzül etmeyenler var. Oysa biz muhabbet etmeyi çok isteriz. Onların eli kitap kokuysorsa bizimki sigara kokuyor, tek fark bu," diyorlar semtin bazı yenileri için. Daireleri olan abimiz ise semtin yeni misafirlerinden biraz daha memnun, yükselen kiralardan çok da şikâyetçi görünmüyor.

Semtin eskilerini sorunca akla ilk gelen kişi efsane savcı Marlon Kemal. Tümü çocukluk arkadaş olan bu Balat delikanlıları tayfasının en ortaklaştığı konu Marlon Kemal'in namı. İyi bir savcı, iyi bir boksör, iyi bir bitirimi, iyi bir kumarbaz... Vurularak ölen Marlon Kemal'in hakkında çokça efsane var. Vekil döven, polis döven ve rivayetlere göre yeraltını haraca bağlayan Marlon'un namı Balat'ta hâlâ yayıyor.

Gayrimenkul sahibi olan abimizin rahmetli babası da pek müteber bir Balat abisiymiş. Eski Agora Meyhanesi'nin orada kafay çekerek, gündüz bile olsa narasını bırakmış Balat'ın sokaklarına. Şimdi sokaktan biri bağırarak geçse muhtemelen rahatsız olunuz ama o zamanlar mahallenin bir delikanlısı nara atıyorsa bunun anlamı "asayiş berkemal"miş. Abilerimizden ayrılrken yeni yıldan isteklerini sordum, çoğu saçık, biri de 100'lük raka istedi.

Şahile yaklaşık bir arkadaş yolumu kesip "Sizin fotoğrafınızı çekip Instagram'a koyabilir miyim?" dedi. Kendisi orada bir mekân işletiyormuş. Reklam mevzuallı anlayacakmış. Onlara Balat'ın sonuca semtin turistik bir yer olduğuna söylüyorlar. Artık yolun sonuna doğru gelip şahile yaklaşırken beni "Şirin Baba" sanan iki kişi beni biraz incitice de Balat genel olarak Noel Baba'yı sevdi, ben de onları sevdim. Başta Balat'ta şahane abilerimiz olmak üzere sonuca şahane bir yıl dilerim.

FATİH PINAR

Fotoğrafın Öyküsü

ELÇİN

Her zaman olduğu gibi 2009 yılında da trans cinayetleri çok yüksekli ve Elçin'in hikâyesi aslında seks işçisi olmaktan başka çare bırakılmayan birçok transın hikâyesiyle aynıydı.

"Adım Elçin. Otuz iki yaşına kadar Adana'daydım. Ailemle birlikte yaşıyordum. Adana'dan bir gay arkadaşla İzmir'e gittim. Bir ay kadar orada kaldık. Sonra İstanbul'a geldik. Yedi yıldır da buradayım. Otuz dokuz yaşımdayım. Geçen ay kırktan gün aldım. Ben eşcinsellik ortamına ilkokulu bitirdikten sonra, on iki yaşlarında girdim. Yaş ilerledikçe çeşitli sektörlerde çalıştım. Normalde mesleğim konfeksiyonculuk. Ben kendim isteyerek bu işlere girdim. Aklim yetti yeteli böyle kadını hareketler falan. İlkokuldan beri yanı. İlkokulda eliş dersiyorduk misal, ben kızlarla çift mil örgü işi yapıyordum. Tenefüslerde kızlarla oynardım. Öğretmenim ilkokul beşi bitirip de karneleri alacağımız şu velimi istedi. Velime bile söyledi yani. 'Kardeşine dikkat et, bunun geleceği pek iyi görünüyor' falan dedi. Ailemin ilk başta tepkisi büyük oldu. Bilhassa abimden. Bayağı şiddet falan uyguladı. Ama baktılar olacak gibi değil, sineye çektiler. Böyle kabullenmek zorunda kaldılar. Şu an ailem beni el üstünde tutuyor. Aynı zamanda ben buraya gelip travesti olduktan sonra, silikonlar falan taktırdıkları sonra yanı, abim olsun, yengem, ablam olsun buraya geldiler beni görmeye.

Burada herkes tek başına, yalnız yani. Mutlaka tutunacak birilerini buluyorlar. Bak o kadar dayak yiyen, paralan yenen travesti arkadaşlarımız var. Ama yine de onları bırakmıyorlar. Bir dayanak, bir destek gibi görüyorlar. Ama benim kocamla aram çok iyi. Şu yedi yıldır İstanbul'da başıma gelen en güzel şey o. Allah her travestiyeye böyle bi koca nasip etsin. Yani diğerlerinin kocaları gibi falan değil. Yok para yeme, yok dövmeye... O tür hiçbir konumuz geçmez. O yüzden şanslıyım gülm.

Burda başıma çok işler geldi, onun için diyorum işte, insana bir bezginlik, bıkınlık geliyor yani. İş yok bir yandan, çkırsorus umduğunu bulamıyorsun önceki gibi. Şu an polis çok karışıyor, hiç göz açtırmıyor. Döviyorlar, cop falan yanı. Ohoo, ne dayaklar yedim. Geliyor ekip, birden önünde duruyor. Hadi kaç kaçabilersen. Ya sprey sıkıyorlar, ya tekme tokat giriyorlar. Adam seni resmen

yere yatırıyor, suratına suratına... Başka bir yerine çalışmıyor, sadece suratına. Topuklarla. Gördüm mü kaçacan polisi. İlk geldiğimde böyle değildi. İlk yıldır falan şiddet uyguluyor polisler.

Biz köşede duruyoruz. Gamze dediğim arkadaşla. Bir araba geldi, siyah Laguna tarzında. Camlar falan komple siyah. Arka taraf görünmüyor. Adama doğru eğildim, 'Ay' dedim, 'küfür mü ediyorsunuz?' demeye kalmadı, zaten mermi ağzındaymış. Eğilir eğilmez direkt yanı, sıkı bu. Geri çekilmemle koluma geldi. Çekilmesem direkt kalbe gelir o kurşun. Hemen şu Cartoon Hotel yok mu, onun kafesinde oldu bunlar. Sabaha doğru beş gibi falanı işte. Aynı araba o dönemlerde Merter'de bizim birkaç kıza daha silah sıkımsı. Yine Harbiye tarafında bizim bir kıza aynı tarife uyan bir araba ateş açmış. Kız, 'Yol kenarındaki arabanın altına uzandım', diyor. Ateş açıp kaçmışlar. Tarif edildiğine göre aynı araba. Yani o dönemlerde o araba beş altı travestiyeye silah sıkımsı. Bulunamadı ama.

Yine Adanalı bir kız vardı. Buradan sabah yedi civarlarında ilk müşteri alıyor, Kurtuluş'a gidiyor. Ramazan ayıydı. İçkiler, muhabbet falan derken biriyeli kalyor. Ondan sonra, çocuklar işaretlererek birbirlerine bakıyor falan. Birden saldırıyorlar. Kızın öbür arkadaşına yöneliyorlar, ellerinde bıçakla. Bu onları önüne geçiriyor, 'Dokunmayın ona, o zaten oruçlu', falan diye. Bu arada bıçak boğazına geliyor. Zaten orada düşüp ölüyor kız. Amaçları gasp. Telefonla çantaları alıp kaçıyorlar. Her kalyorlar, hem kıızı öldürüyorlar yanı."

Bu söyledik, Elçin'in Tarlabası'nda, Altın Bakkal

yaptığımız sohbetlerden derlendik. Elçin'le Geo Dergisi için 'Tarlabası'nın Gece Hayatı' konusunu çalışırken tanıştım. Ne yapmak istediğini anlatırken bir yandan da Tarlabası'nın Elçin'siz olamayacağını anlatıyordum. Bana hak verdi. Artık her akşam evine gidiyor; işe çıkmadan önce, hazırlanırken, giyinirken, yolda, barda fotoğraflarını çekiyor. Asıl çalıştığım konuyu bırakıp Elçin'e yoğunlaşmışım.

Her zaman olduğu gibi 2009 yılında da trans cinayetleri çok yüksekli ve Elçin'in hikâyesi aslında seks işçisi olmaktan başka çare bırakılmayan birçok transın hikâyesiyle aynıydı. Fotoğraflarla birlikte aldığım ses kayıtlarını birleştirerek hazırlayacağım bir video yapmak üzere anlaşıştık. Artık bir ektik. Çok sevdiği köpeği Barbara'dan sevgilisine, en yakın arkadaşlarından abisinin gönderdiği şire kadar her şeyi biliyordum. Sayesinde hayatımda gördüğüm en 'sayko' ortama; Kalyoncuk Kulluk Caddesi'nde, Beyoğlu Emniyet Müdürlüğü'nün hemen yanındaki Bahriyelik Kulübü'ne bile girmiş, fotoğraf çekebilmişim. Gerçi mekânın sahibi beni görür görmez objektifimi kameradan ayırıp yaka paça dışarı atmıştı ama fotoğrafları kurtarmıştım.

İki hafta süren meşakkatli çekim sürecini bitirmiş, fotoğrafları seçmeye, sesleri kesmeye, kurguyu yapmaya başlamıştım ki Elçin telefon açtı. Vazgeçtiğini, fotoğraflarını ailesi görürse sorun olacağını söyledi. O gün bu gündür Elçin'in binlerce fotoğrafı, saatlerce ses kaydı arşivimde durur. Her hatırladığımda nedir bu aile, din, devlet, toplum, yasa baskısı, ne kadar baskı altında yaşadığımızı düşünürüm.

Mehmet Ali & Aşkamefasi

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi: <https://ranteoy.org>

CÖPLERDEN SEMT ANALİZİ:

GAZİ MAHALLESİ

Gazi Mahallesi: Kendi içinde ortak geçmişin izlerini taşıyan bir zamanların gecekodu mahallesi, şimdilerin kentsel dönüşüm aları. Köyden kent yaşamına geçiş ilk evresi olan gecekodu mahallelerinde kontrol mekanizması ağır işler. Bu evlerde yaşayanların kaybedecek şeyleri apartmanlardakilere oranla daha azdır ve bu da egemen sınıf için tehlike yaratacak cinstendir. Bu yüzden de Gazi Mahallesi kentsel dönüşüm için biçilmiş kaftandır. Çünkü kentleşmenin yatay olarak genişlediği gecekodu semtlerinde diyalog kültürü gelişir ve diyalog silahtan her zaman üstündür. Kent dikey olarak apartmanlaştığında yani katlar çoğaldığında, diyalog azalır ve yerini edilden biçimde gerçekleşen kitle iletişimi alır. Neredeyse her duvan, adalet yoksunu sisteme karşı birer isyan kürsüsü haline gelen Gazi'de gerçekleşen kentsel dönüşümün sebeplerinden birinin bu durum olduğu çok açık. Biz de bu ayki çöp analizi için Gazi Mahallesi'ne girdik, gündelik yaşam pratiklerini çöpler üzerinden analiz etmeye çalıştık.

Fotoğraf: İhsan Subaşı

Kalabalık aileler

Gazi Mahallesi'nin büyük bir bölümü kültürel azınlık kodlarını taşıyan halklardan oluşuyor. Sementin hane yapısına bakıldığında kalabalık ailelerden ve birden fazla ailenin bir arada yaşadığı evlerden bahsedilebilir. Nüfus yoğunluğu ekonomik sıkıntıların en önemli sebebidir. Otuzlu yumurta kolileri, beş litrelik peynir ve yağ tenekeleri, hane nüfusunun yoksulluğunu gösteriyor. Sementin muhalif yapısı da göz önüne alındığında refah seviyesi olarak hiç de iyi bir tablo ile karşılaşıyor. Bunun sonucunda karşımıza ideolojik tavır geliştirmenin pek mümkün olmadığı ucuzluk marketleri çıkıyor.

Sementin hemen her çöpünde bu marketlerin poşetleriyle karşılaşıyoruz. Patates - soğan kabukları ve salça kutuları Gazi'de evde yemek pişirildiğini gösteriyor. Bu yemekler ise genellikle bakliyat yemekleri ve ıspanak oluyor. Özellikle doğum sonrasında kadınların demir ihtiyacını karşılamasıyla bilinen ıspanakla aynı çöp konteynırlarında bebek bezlerine de rastlıyoruz. Bebek bezlerinin ebatları sürekli değişiyor. Cinsiyeti seçem, çocukların cinsiyetlerine göre birbirinden farklı alışkanlıklar kazanmalarına neden olur fakat Gazi'de kız ve erkek çocuklara özgü bir tüketim alışkanlığı yok. Bunun sebebi ise düşük ekonomik seviye olmalı.

Çocukların oyun alanları sokaklar. Genelde oyunlar "kızıl, erkekil" oynanıyor. Bir arada bulunabilme

Kahve alışılmış yalnızlığın, çay kalabalık muhabbetlerin içeceğidir.

biçimi ne olursa olsun iletişime dâhil olabilmek ortak ve çoğulcu bir yaşamı üretir. Gazi Mahallesi'nde bu açıdan olumlu bir havanın varlığında söz edebiliriz.

Demleme çay ortaklaştıyordu

Kapitalist sömürü, en ufak bir açık bulduğuyken kendisine yuva yapar. Sementin kahvaltı sofraları da küçük paketli ürünlerin sağladığı güncürlük çözümleri ile kuruluyor. Sekiz dilimlik paket salamla ve fermente parmak sucuk, kahvaltı sofralarında kendine yer buluyor. Kahvaltıda ki seker ihtiyacı ise bu gruptaki ürünlerin en ucuzu olan reçellerden karşılanıyor. Semtte tüketimi bol olan demleme çayın yaprak genişliğine bakınca kaçak olduğunu anlıyoruz. Kahve gibi tekil olarak tüketilmeyen demleme çay sayesinde sohbetler uzar, ilişkiler gelişir. Kahve alışılmış yalnızlığın, çay kalabalık muhabbetlerin içeceğidir. Çay, bu vasfı ile semti bir arada tutabilecek türden. İçecek konusunda değinilmeyen semtte sade ve limonlu su ile soğuk çay tüketiminin bir hayli fazla olduğu söylenebilir. Sabahları reçel ile karşılanan şeker ihtiyacı ılerleyen saatlerde soğuk çaylar ve meyveli sodalar ile takviye ediliyor.

Kentsel dönüşümün uğramadığı alanlara doğru gezintimizi uzattığımızda bulgular biraz değişiyor. Kalınlar, soğukluk, yoksulluk üzere toplanmış

ayrılmış koltuk kumaşları ve yiyeceklerin ısısını korumak için kullanılan jel yakıtlar çıkıyor. Isınma ihtiyacını ortak bir alanda karşılayan sobalı evlerde nüfus yoksulluğu. Gecekoduların salonlarında toplanan bireyler üretimi de tüketimi de ortaklaştıyordu. Tane sayısı fazla ve paylaşımı kolay olan nar ve mandalina gibi meyveler sobalı evlerin tercihi oluyor.

Hep politik meseleler ile anılan ve "tehlikeli" sıfatı yakıştırılan Gazi Mahallesi'ndeki yaşam aslında ne kadar sıradan değil mi? Gazi Mahallesi'nde gezerken, hayatı ve insanları tanımak için bir başkasının söylemine gerek olmadığının bir kez daha farkına vardım. Ekranlardan duyup görmeye alıştığımız sözlerin aslında sokağa ne kadar uzak olduğunu gördüm. Bu coğrafyada hepimiz soğan kavurarak yemek yapıyor, aynı hormon ilacıyla üretilen mandalinaları tüketiyoruz. Ne yazık ki kavgamızı bize bu hayatı reva görenlere değil birbirimize karşı sürdürmek yine başkalarının, özellikle de bize bu hayatı reva görenlerin işine yarıyor. Aynı kentin içinde, klişe çekinceler ile bakılan Gazi Mahallesi'nde yaşam, hepimizikinizi gibi yoğun bir şekilde sürüp gidiyor.

GÖKSEL KORTAY - HALDUN DORMEN TİYATRÖNÜN İKİ USTASI

Sahne Tozu Tiyatro Akademisi'nde ders veren usta oyuncular Haldun Dormen ve Göksel Kortay'la sanatın ve eğitimin toplum üzerindeki etkisini, Devlet Tiyatroları'ndaki görevden almaları ve akademideki çalışmalarını konuştuk.

Geçen sene olduğu gibi bu sene de Sahne Tozu Tiyatro Akademisi'nde eğitimleniş devam ediyorunuz. Burada nasıl bir eğitim anlayışı izlediğinizi öğrenebilir miyiz? - **Haldun Dormen:** Ben sanat danışmanlığını epeydir yürütüyorum. İzmir'deki şubelerinde altı yüz talebeleri var. Geçen sene İstanbul'da bir şube açmak istediler, birlikte başladık. Bu sene kadro biraz daha genişledi. (Sahne Tozu Tiyatrosu 2016/2017 eğitim kadrosu: Haldun Dormen, Göksel Kortay, Selçuk Yöntem, Zafer Ergin, Zerrin Tekindor, Kandemir Konduk ve Selçuk Borak) Şimdi yine müzikal dersli veriyorum ve bu dersli verirken herkeşe birer şarkı söylemek zorunda hissediyorum kendini. Çünkü şarkı söyledikleri zaman inanılmaz güven kazanıyorlar. Yıl sonunda müzikal yapmayı düşünüyorlar. Öğrencilerin mutlaka sahneye çıkmaları lazım kendilerine güven kazanmaları için. Bir de genel kültür dersli üzerinde çok duruyorum. Çünkü genel kültür demek, insanın kendini, yaşadığı evreni, ileyiye nasıl bakması gerektiğini bilmesi demek. Bir insan kaç yaşında olursa olsun, eğer ikinci Dünya Savaşı'nın ne zaman başlayıp ne zaman bittiğini bilmiyorsa bir sürü şeyi kaybetmiş demektir. Mesela biz tiyatrocuysak ama maalesef Muhsin Ertuğrulu'nu tanımadan tiyatrocu olmak isteyen insanlar var. Muhsin Ertuğrul ismini duymamışlar. "Kim?" diyorlar, "Gazeteci," diyor bazıları. Çok büyük bilgisizlik var maalesef.

Göksel Kortay: Öğrencilere mümkün olduğu kadar geniş bir donanım vermek, çeşitli alanlarda bilgi

sağlamak gerekiyor.

Ben eğitim için şu benzetmeyi yaparım hep öğrencilerime. Size verdiğimiz eğitim, açmak istediğiniz kapı için bir anahtar değil, siz size o anahtarla veriniz ancak o kapıya ulaşmak sizin elinizdedir. Öğrencilerin yalnız kendi alanlarıyla değil, her alana ilgilimlerini isterim. Tarih de bilsinler, ülkelerinin arkeolojisini, kültürünü, folklorünü de bilsinler, tüm ayrıntılarıyla olmasa da belli şeyleri bilsinler, fikir sahibi olsunlar bunlar hakkında. Ben örneğin on beş-on altı yaşlarımda kendi ülkeyi iyi tanıdığım gibi, sanat alanında da dünyaya dair pek çok şeyi biliyordum. Bizim gençliğimizde, çok önemli bir kitabın, yazarın adı geçtiğinde "Bilmiyorum," dersek kendi arkadaş grubumuzdan bile dışlanabiliirdik."

Bu bilgi eksikliğine neye bağlıyorsunuz peki?

Haldun Dormen: Ben bunun sebebinin telefonlara bağlıyorum. Telefonlardan çok şey öğreniyorlar ama bunları öğrenmiyorlar. Kim kiminle birlikte olmuş, kim kimeydi öğrencileri, bunları öğreniyorlar telefonlardan. Okullarda da yarım yamalak eğitiliyorlar gibi geliyor bana. İnsan kendi ülkesinin geçmişini, imaretlerini, masraflarını, olayları anlamıyor.

"Siyasilere öğretmenlik yapmış olmak isterdim"

Peki gördüğünüz bu bilgi ve eğitim eksikliği ile ilgili olarak, "Şu konuda çok büyük bilgi eksiklikleri var, keşke benim öğrencim olsalardı da onları eğitebilseydim," dediginiz birileri var mı?

Haldun Dormen: Ben, siyasilere öğretmenlik yapmak isterdim. Çünkü siyaset birçok şeyi kapsıyor fakat bunlar siyasiler tarafından es geçiliyor. Bu konularla ilgili eksikliği gidermek ve ülkeye de faydalı olabilmek adına siyasilere öğretmenlik yapmış olmak isterdim.

Göksel Kortay: Ben de genel olarak pek çok kişiye yapmak isterdim aslında. Çünkü televizyonda bilgi sahibi olmayan bir konuşmacı gördüğümde gerçekten çok üzülüyorum.

Yakın zamanda Devlet Tiyatroları'nda yaşanan görevden alınmaları nasıl değerlendiriyorsunuz?

Haldun Dormen: Tabii ki çok karışım. Çok belirlen bir şey yapmadığı sürece, söylediği sözlerden dolayı bir sanatçının görevinden alınması çok yanlış. *Bir Kış Öyküsü*'nü sahneye koyarken bizim de başımıza bu tarz bir şey geldi. Çok beğendiğim, istikbalini çok parlak gördüğüm genç bir oyuncu vardı. Birdenbire görevden alındı. Dehşet içinde kaldım, o kadar üzuldüm ki oyundan vazgeçmeye kalktım, ama çok şükür geri geldi sonra. Ne bir şey söylemiş, ne bir şey yapmış, durup dururken aldılar. Birdenbire. Fakat şuna da karışım; insanlar tabii ki her şeyi eleştirebilmeli ancak Devlet Tiyatrosu'nda bulunan bir oyuncunun Devlet Tiyatrosu'na karşı çok katı laflar söylemesi durumunda, tiyatro oyuncusu kadrosundan çıkarabilir diye düşünüyorum. Fakat dediğim gibi çok aşırıya kaçılması durumunda

PINAR ERGÜN

bunu anlayabilirim. Bir de "Devlet Tiyatroları kapanacak" diye bazi sözler edildi yakın zamanda, fakat öyle bir eğilim yok benim bildiğim kadarıyla. Belki birtakım kurallar konulacaktır. Devlet Tiyatrosu'nun bu sene ilk oyunlarının yerli eserlerden seçilmesi istendi mesela, ancak bu durum bütün oyunlar yerli olacak diye yanlışıldı. Böyle bir şey yok, ilk oyunların yerli olması istenildi ve bu iyi bir şey bence.

"Bedava oynanan oyunlara kıymet verilmiyor"

Göksel Kortay: Tabii bence de görevden alınmalar çok üzücü, ama aynı oranda, "Devlet ve Şehir Tiyatrolarının kapanabileceği, onlara gerek olmadığı" gibi sözler söylenmesi de çok üzücü. Ben beş yaşından itibaren tiyatroya gitmeye başladım, o zaman bu kadar özel tiyatro yoktu, babam beni Devlet Tiyatrosu'na götürdü. Bütün Yunan klasiklerini, Shakespeare'leri, Çehov'ları, Molière'leri halka tanıtan Devlet Tiyatrosu'ydü. Çok işlevsel ve eğitimsel bir görevi var bu anlamda. Bir de özel tiyatrolar cüzi fiyatlara oynayamıyorlar; Devlet Tiyatroları, halkın verebileceği bilet fiyatlarıyla tiyatro sunuyor, bu açıdan da oldukça önemli. Yalnız şu var ki ben bazı yerlerde tamamen bedava davetیه dağıtılmasına karşım. Çünkü halkı kötü bir alışkanlıkla sevk ediyorlar. Sonra para verip geliyorlar. Ya da o geldikleri oyunun yarısında çıkıyorlar. 1 lira 2 lira da olsa bir bilet parası ödenmesi önemli bu yüzden.

Haldun Dormen: Buna ben de karşım. Benim başıma çok geldi, bedava olduğu zaman oyuna çok kıymet verilmiyor. Oyun esnasında telefonda konuşanlar bile oluyor.

"Tiyatroya gelen kişi hazırlanmamışsa 'Keşke bir ceket giysen,' derim"

Türkiye'de tiyatro kültürü, tiyatro adabı değişti mi sizce?

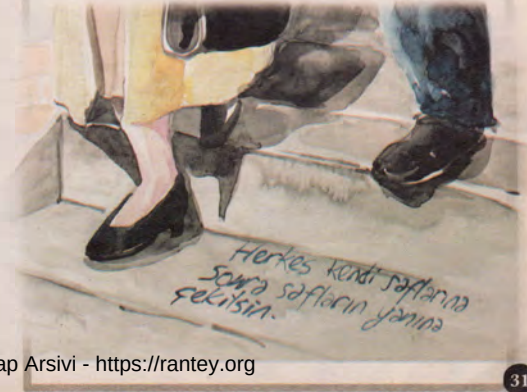
Haldun Dormen: Evet, değişti. Ama ben mesela alternatif tiyatroya gittiğim zaman bile bir ceket giyiyorum hâlâ. Eski alışkanlık. Geçenlerde bir davette, "Neydi eskiden sizin tiyatrolara hep smokinlerle, tuvaletlerle gelinirdi," diye bir laf etti biri. "Amma egzajere ettiniz," dedim, ben bir kere bile kendi tiyatromda smokinli bir adam görmedim. Ama herkes kravatlı, giyimli kuşamlı gelir di. Bu Türkiye'ye özgü bir şey değil, Londra'da da tiyatroya gidiyorsunuz, aynı şekilde.

Göksel Kortay: Biz o günlerden kalma alışkanlıkla hâlâ giyinip gideriz. Eğer yanımda hazırlanmamış biri varsa ona da "Keşke bir ceket giysen," derim mutlaka.

Sahne Tozu Tiyatro Akademisi'nde nasıl bir tiyatro kültürü yaşıyorsunuz? Daha evvel Haldun Dormen ekolünden yetişen birçok başarılı sanatçı gibi yine buradan da Türkiye tiyatrosu ve sinemasına kazandırılacak yetenekli oyuncular geliyor diyebilir miyiz?

Göksel Kortay: Müthiş yetenekli oyuncular var. Sınıflardan çok ilginç, hiç ummadığınız kişilikler çıkıyor. En güzeli de on altı yaşından itibaren her yaştan insanın bu sınıflara katılabiliyor olması. Belki ikinci dönem çocuklar için de sınıflar hazırlanacak.

Haldun Dormen: Çok iyi oyuncular geliyor. Ciddiyet ve disiplin içinde beraber yaşamamanın keyfine varmaya çalışıyoruz. Dormen Tiyatrosu'nda da böyleydi. Dormen Tiyatrosu'nun kulisî insanların derdlerini anlatırdı, güldüğü bir kulisî. Burada da böyle. Sahne Tozu'nda çalışmaktan çok mutluyum. Ve ileride onların çok parlak şeyler yapacaklarına inanıyorum.

DOLANDIRICI TANIMA REHBERİ

Yokuşlardan oluşmuş dar yolları, günde yirmi ekmeğe tüketen kimi evleriyle tarihin fiyakalı ortanca çocuğu İstanbul. Bıkımdan, usanmadan her firarıyı saklar içinde. Hirsızlar, tantanacılar, kaçaklar, dolandırıcılar, mutlakla saklanacak bir dam bulmuştu geçesinde. Öyle kalender kenttir ki kimsenin başı sıkışmaya görsün, işine geldi mi içinde iki deniz birden saklar. Tağ toprağı altın diye

geleni, geceler boyu parkında, bahçesinde taştı yatıp hayal kırsı da kalp kırmayan kadim şehir. Kimler yok ki içinde? Gecekondu mahalleleri, onların

önerine paskı çivi gibi çakılmış rezidans kentler, kırk sene önce kurulmuş göçmen semtlerinin bağına kurulmuş yeni göçmen mahalleleri, ondan sonra ve daha sonra kurulmuş başka mahalleler. En tatlı uykularını işe gelip giderken otobüs yolculuklarında çeken işçiler. Sahil boylarında gecedan sabaha gözünü kırpmayan zulası falçatalı, vardiyesi boynu geceye yazılan sigortasız işçiler. Ve mutlaka değme hipnozculara taş çıkartacak sihirleriyle daha ne olduğunu bile anlamadan adam ayıklayan tezgâhçılar. Öyle kolye falan da sallamak da yok hani hipnoz için, giderken de parmak falan şıklatmazlar.

Tonton teyzeler

Semt pazarlarında ellerinde boş bebek arabaları, sağa sola koşuşturan telaşlı adamlarıyla "Az önce pazarda çantamı kapırdım," diye feryat ederek yardım isteyen orta yaşlı abalalar sağlam

tezgâhçılardandır. Tereyağından kıl çeker gibi ayıklayverir insanı. Evde çocukları yalnızdır, yetiştirebilmek için otuz lirana talip tirler, hiç düşünmeden nakdi sunarsınız.

Simit tezgâhi

Caddelerin en kalabalık yerlerinde pat diye yere düşüp tepesindeki simitleri yere saçan abiler,

sokakların, Oscar'ı jüriye takılmış oyuncularındır. "Nöbet" anında yardıma koşanlardan birini kolundan, bacağından sıkıca yalalayıp bırakmaz. İşte bu kişiye "kurban"

denir. Yani dümen, ayıklama seansına geçince yüz lirayı verecek olan kişi. Abi otuz sanyelik kısa bir krizden sonra uyanır ve direkt konuya girer: Maddi güçlüklerden dolayı zordardır, hastadır, ilaç alamamaktadır. Hasılatı cukka ettikten sonra sokak sokak, düşe kalka karabatak gibi yoluna devam eder. He 112'yi aradınız mı karşıdaki ses sorar: "Baylan simitiçi mi?," "Evet" cevabını aldığı an, o ambulans açmaya gelmez. Kapatmadan inceden de reçeteyi ilştirir: "Polis geliyor deyin kalkar." Tabi biz yine insanlığı elden bırakmayalım.

Gerici dönemeyenler

Vapur iskelelerinde, otobüs duraklarında, kalabalık meydanlarda karşıya geçmek için iki liraya ihtiyaç duyan abiler, altı aydır katien karşıya geçememekte idirler. He bir de böyle ihaleyi iki liradan açmak yerine, sinyale toptan çıkan abiler vardır. Onlar üç beş lirayla ilgilenmezler

tok satıcıdır yani. "Yanış anlamayın bir şey istemiyorum," diye cümleye başlar, "memleketeye dönücem bilem param yok," diye bitirirler. Bu abiler bi' nevi uzun atlamacılar, ufak işlemevi sevmeyiz. Günde üç bilem parası kopardı mı, yeme de yanında yat.

İmalattan halka satış

He bir de esnafa dadanmış temiz yüzlüler vardır ki, eyvahl! Radarına girmeyegör. Bir tutuldu mu kardeşim, Allah kurtarsın. Üst baş en kaliteli, en fiyakalısndan. Parfüm orijinal, yüz tıraşlı böyle jilet gibi bir adam girer içeri: Bir 35'lik Jack, iki paket Marlboro, iki Damak, bir de büyük antep fıstığı ne etti? 95 lira. Cepten çıktı mı 85. Yakışıklı cüzdanın sağını solunu kontrol ediyor ama bir türlü bi' onluk daha çıkmıyor. Esnaf da güzel satış kaçacak diye tedirgin. Tak diye yakışıklının cüzdanından 200 dolar çıkıyor. Herkesin istediği sonuç. Yakışıklı profesyonel, direkt dolar bozar mısınız diye sormuyor. Yakınlar döviz bürosu var mı diye soruyor önce. Var var, ama saat olmuş dokuz, kapalı. Bu hengâmede bizim esnafın da ampülü yanıyor tabii. Doları normal kurun altına bozacak da oradan da üç beş kuruş kazanacak. Yakışıklının umurunda mı, belli adam zaten zengin! "Bozun lütfen," diyor. Alış verişini ve parasının üzerini alıp çıkıyor, herkes mutlu. Aman bi' yeri kaçırmaalım; dolar sahtel! Hayırlı işler...

İşte bunlar İstanbul'un sendikası, sigortasız mesai yapan tezgâhtarlarından bazıları. Ne mala, ne tahtaya ihtiyaçları var tezgâh kurmak için. İnsanın olduğu her yerde onlara iş var ve en büyük dostları İstanbul. İstanbul, başından beri onları çıkmaz sokaklarında gizliyor.

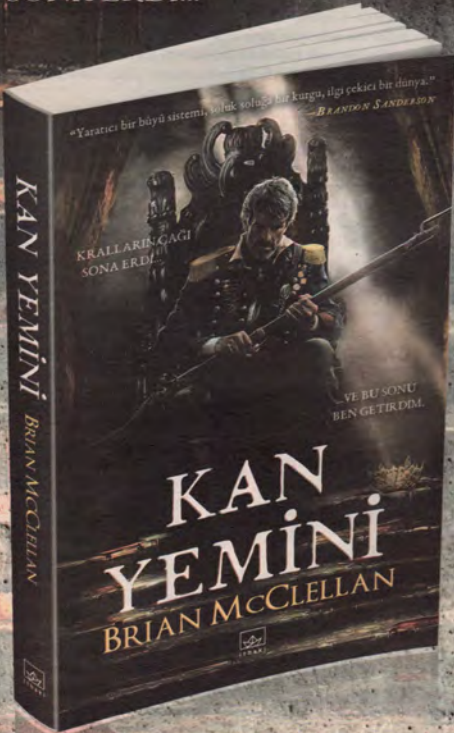
goodreads
★★★★★

amazon
★★★★★

KAN YEMİNİ

BRIAN MCCLELLAN

KRALLARIN ÇAĞI
SONA ERDİ...

...VE BU SONU
BEN GETİRDİM.

“Yaratıcı bir büyü sistemi,
soluk soluğa bir kurgu,
ilgi çekici bir dünya.”

—BRANDON SANDERSON

“Epik fantaziye barut kokulu
bir hava getiriyor.”

—ANTHONY RYAN

www.ithaki.com.tr
Mehmet Ali & Aksoyseferi
internet satışı: www.ithaki.com

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rante.org>

twitter.com/ithakiyayinlar

facebook.com/ithakiyayin

Genel Dağıtım PUNT

ŞAHA KALKMIŞ BİR DEVE

Y etmişli yılların İstanbul'unda minibüslerin bir kısmı şaha kalkmış gibi yürüyor. Fransız malı Renault minibüslerdi. Bu minibüslerin en önemli özelliği önden makaslı arkadan amortisörlü olmalarıydı. Ayrıca çok güçlü motorları olduğundan halk arasında bunlara DEVE RENO denirdi. Ufacık minibus otuz kişi sigar, yokuş yukarı bana mısın demezdi. Öndeki kamyon makasları yüzünden minibus burnu havada, şaha kalkmış gibi yürürdü. Özellikle Şişhane-Şişli-Alibeyköy hattında bu minibüslerden çok olurdu. Bendeniz'in halası Silahtar'da ikamet ederdi. Nişantaşı'ndan kalkıp önce Şişli'ye, oradan bu minibüslerle Silahtar'a gidip gelmişliğim çoktur.

O yıllarda İstanbul'un yolları şüpheşiz şimdikiinden çok daha bozuktur. Örnekteye, Okmeydanı'daki yokuşları ve bul de virimlik sokaklarıyla meşhurdur. Okmeydanı'ndan Kağıthane deresine doğru inen dik yokuşlarda bu minibüsler adeta birer küçükler işlevi görür, önu havada olduğu için inişler rahat olurdu, asıl zorluk geri dönüş yolunda yaşanır, Kağıthane'den yukarıya çıkmak adeta bir zulüm olurdu.

Bu minibüslerin birim çocuk aklımızda kalan en keyifli yer sürecünün yanındaki motor kapağının üzerine oturmak. Sürecünün yanında oturmak ayrı bir gurur, hele tam da homur homur öten motorun üzerinde oturmak adeta bir şölen. Sanki o motorun gücünü biz veriyormuşuz gibi kasıla kasıla oturur, uzatılan paraları göföre uzatıp, üzerlerini de geri vermek gibi çok mühim işleri becerdiğimizi düşünürdük.

Ancak bu yaşlı motorlar sık sık pes ederdi. Gerek taşıdığı yük, gerekse İstanbul'un dik yokuşları bu minibüsleri canından bezdirmiş olmalıydı. Motor

aniden stop ettiğinde şoför el frenini çeker, yokuş yukarı şaha kalkmış bekleyen minibusün arka tekerine bir takoz yerleştirirdi. Minibüs bir kaysa onları insanın en yakın uçurumdan Kağıthane'ye kadar yuvarlanmasını isten bile değildi.

O devirde şoförler kendi işini kendileri görürdü. Minibus stop edince hemen motor üzerindeki kıldırır, motor kapağını açar ve genellikle sorunu oracıkta çözerdi. Arıza biraz daha köklüyse şoför yarı beline kadar baş aşağı motor kapağının içeri dalar bir takım alet edevatlarla tamiratı yapardı. Araçlar şimdiki gibi "akıllı" ve elektronik aksamlı değildi ve her şoför başının çaresine bakacak kadar tamirat bilirdi.

Sinan Çetin'in Çiçek Abbas filminde zaman zaman bu şaha kalkmış Renault minibüsler görünür. Bu minibüsler seksenlerin başında itibaren yavaş yavaş tedavülinden kalktı. Yerine Magirus, Ford gibi "asri" modeller geldi. Sinan Çetin'in belki de hayatında yaptığı tek doğru dürüst film olan Çiçek Abbas'a samimiyet katan sadece mekanlar, hikâyeler yahut kurgusu değil, 1981 yılında İstanbul'un işçi mahallelerinde sıradan insanların gündelik yaşamlarına temas edilebilirdi. Çetin bunu bir daha asla yapmadı.

Seksenlerin başında sadece Renault minibüsler değil, 56-57 "Şavrole"ler, "Doç"lar, "İmpala"lar da tedavülinden kalktı. Bunlar hurdacılarla kilo işi parçalanarak yok oldu gitti. Yerlerini ithalatın dolu dizgin serbest bırakılmasıyla bambaşka "modern" araçlar aldı. Şoförler araçlarını tamir edemez, terziler kendi söküklerini dikemez, çiftçiler topraklarını süremez, insanlar evde yemek yapamaz hale geldiler...

SENİ UNUTMAMAK İÇİN ÇİZİYORUM

Jean-Baptiste Regnault, The Origin of Painting, 1785

aydınlatılmamış tarafa yer alan bölümü 'gölge' olarak adlandırınız. Gölgenin biçimi onu aydınlatan cisme ve ikinci olarak da onu aydınlatan nesneye uzaklığı oranında bağlıdır. Onu üreten üç boyutlu bir cismin yüzeyinin arkasında yer alan gölge, bu katı cismin yüzeyinin gölgeyi temsil eden bir parçasıdır.

Gölge ne işe yarar?

Unutmamın önüne geçmek için getirilen birinci çözüm, yazmaktır; ikinci çözüm ise resmini yapmak. Romalı tarihçi Yaşlı Plinius, resim sanatının doğuşu hakkında çok az şey bildiğimizi söyler. Resmin kökenlerine dair yazdığı hikâyesinde birbirini çok seven ama ayrılmak zorunda kalan bir çiftten bahseder. Kaybetme korkusu yaşayan kadın, sevgilisinin gölgesinin dış hatlarını duvara çizer. Böylelikle o gittiğinde, duvarda onu hatırlayabileceği bir izi olacaktır. Bu konuyu yüzyıllar boyunca Avrupa resminde sıkça betimlenmiştir. Ama Jean-Baptiste Regnault'un tasvirini daha etkileyici buluyorum. Sevgilinin gölgesini çizince duvara işleyen bir kadın. Güneş batmak üzere, gökyüzü sakin. Bu çift beraber geçirebileceği son gün olmalı çünkü güneş batıyor. Bu çoban yemeyiş vadiye hayvanları otlatmaya gittiğinde, onu bekleyen ve özyözen kadın, sevgilisinin duvardaki kara lekesine baktığında onu anımsayacaktır.

Aşkın resmin mucidi olduğunu söyleyebilir miyiz?

Rönesans ressamlarının gözdesi, Floransa'nın güzellik kraliçesiyle tanışın. Aslında kendisini çok iyi tanıyorduz. Çünkü ressam Sandro Botticelli'nin çoğu kadın tasvirinde Simonetta Vespucci

karşımıza çıkar. Venüs, bin yıl süren karanlık çağ sonrası Floransa topraklarında yeniden doğduğunda yüzü Simonetta'nın yüzü olur. İlkbahar ismi resminde kişinin ardından çiçekleriyse geri gelen kadındır o. Botticelli'nin büyük bir aşkla bağlı olduğu bu kadın, yirmi üç yaşında tüberküloz yüzünden öldüğünde, onu otuz yıl boyunca resimlerindeki kadınların yüzü olarak resmetmeye devam eder. Bir rivayete göre Botticelli, Simonetta'nın yanına gömülmeyi vasıyesat eder. Rivayete göre bugün Chiesa d'Ognissanti kilisesinde Simonetta'nın ayakucunda yatmaktadır.

Peki sanık bizim için neden önemlidir? Sanat sevgilerimiz gittiğinde onlara tohumlarımızı sağladık.

Seni unutmamak için çiziyorum Simonetta...

TAMAM MI DEVAM MI?

Biliyorum arkadaş, durgunsun bu sıralar. Gülmeğe ayyı geliyor, sürekli kahkaha boğuyorsun gırtlığında. Gözlerin doluyor durduk yere, üstelik de tek başınayken. Yutuyorsun, ayyı diye öğretmişler bize kendi kendine ağlamayı.

Boğazında bir yumru ile yaşamak da kolay değil. Gözlerin dalyor sık sık. Kalbini kapırdığın bu geceleri ışıklı, gündüzüne gri bile yakışan şehirlere, yağmur yikadığında parlayan sokaklara doğasıya bakmak istiyorsun, sokak çalgıncıları azaldı, duyduğunda müziği içine çekmek istiyorsun.

Kafan hiç durmadın çalışıyor olabilir. Burası güvenli midir? Bu saatte otobüse binmesem mi? İnce hesaplarla yaşamını garantilemek derdindesin, garantisi yok, hele istatistiği hiç. Daha önce böylesi başa gelmemiş ki?

Sokağa çıkasın, televizyonu açasın, çalan telefona bakasın, komşuna kocaman bir günyıldın diyesin yok. Haklısın arkadaş, moraliler bozuk. Huzurla uykuyu unuttuk. Sabahlar endişeye dönuştü neye yandığını bilemeyince. Geri sayımda bir saatli izler gibi geçiyor günler. Tik taklar beynimizin içinde.

Her gün bir sayım alır gibi isimler varıyor önümüzden; gidenler, kalanlar. Okuduğun, bildiğin isimler içerideyken kim diyebilir ki dışarıyı özgür? Elin yazmaya gitmez, dilin söylemeye. Yazdığın tez boş bir dosya olmuş, sana bakıyor. "Bitse ne olacak?" diyor. Altına hangi seçilmediği rektör imza atacak? Odaklanmak zor, kafalar karışık, beynin kıvrımlarına yıklan kentlerin molozları sıcağımsı gibi. Anlıyorum.

Aynı yolun yolcusunuz. Gerçi belki sen ayrılıp, uzaklara gitmek ve burayı unutmak istiyor olabilirsin. Başka bir dilde, ezberlemediğin sokak isimleriyle, dudakların çatlatan almadığın bir iklimde yaşamayı seçmişsin. Yargılamam. Hayata da bir kere geliyoruz gözüm, ömür senin.

Sofraya konan yemekte, dolmak biber bulamadığında, sumagi anlatamadığında, ayağın Mehmet Ali & Akşamsefası

tuz tadı alamadığında gözlerin dolarak, uzaklarda çalan bir müziği tanıdık sanıp peşine düşerek, içinde göçmenliğin açık yarası, memleketin buram buram hasretli ile yaşama kararı almak da kolay değil.

Bir umut güneşi göreceğiz. Devam edeceğiz arkadaş, gerisi yalan. Bak bitiyor bu lanet yıl, dayan. "Bir umudum sende anlıyor musun?"

Seninki de bir cesaret. Sana da helal olsun. Ama vevle ki kaldın; vevle ki kopamadın üç oda bir salon, mutfağı hep kalabalık evinden, aşure ile kapını çalan komşundan, büyüklüğünün mezarından, bitirdiğin okulların bahçesinden, kurduğun hayallerin ocağından; o zaman devam edeceğiz.

Titanik batarken çalan orkestra gibi, insanlar birbirini ezmesin diye suşınmayı çağlar gibi; devam edeceğiz. O koca gemiden alılda kalan en büyük hatıra onlar oldu zira. Madem bitirebileceklerimiz sınırlı; ilk sıraya kendimizi koymayacağız. Bunca seneme emek vermiş, on beşe senedir gürtümüşün. O tezi yazacakmış arkadaş. Gerekişse ben gelip çayını tazeleyeceğim. Arşivlerde kalacak o eserler, torunlara ümit olacak. Neler bildiğini ispatlamadan gitmeyeceksin. Bunca senegüzle günlere neşe, hüznünlere mendil olmuş şarkılar, yine yazacaksın, yine çalacaksın. Çünkü hepimiz gitsek dilden dile söylenip onlar kalacak. Bir şarkı kolay silinmez ezberden.

Bak söylemese Kâzım biz ne bilecektik *Megret* türküsü *Didou Nana'yı*? Soluduğun sahne tozları ciğerine ayrılmaz parça olmuş, gün gelmiş aç kalmış alkışla doymuşsun. Sen oynamasın diz *Bario Fo'yu*, Harold Pinter'i tanımayacaktık. Şimdi salonu kapatmışlar, ödeneği kesmişler, oyunun yazarını almışlar, başrolün pasaportuna o komuşlarsa ne var? Kızıl Fare Oyuncuları değil miydi 1940'larda Yahudilerin moralini toparlayan? Rögarların çıkıp iki dakikalık oyunlarını oynayıp ortadan kaybolan ve hiç yakalanmayan? Seyirci olmak işin kolayı, o bileti alınacak arkadaş. Biletler biterse biz bitmeyiz.

Ayakta alkışlayacağız her oyunu, oyuncunun inadına hürmetten. Sinema salonlarını dolduramazız lazım. İçi boş filmlerin zaten dolan salonlarını değil, ödül yolculuğundakileri. Belgeselleri satın alacağız

geçiyor kolay mı? Parası neyse vereceğiz. Herkesin güldüğüne değil kimsenin bilmediğine harcayacağız üç kurusumuzu.

Yazacağız arkadaş. Yazı kalıyor, yazı büyüyor. Ve de okuyacağız. Okumakla insan olunuyor. Her gün bununla sınanırken, okumayı bırakmayacağız. Satır altları çizerek, üzerine notlar alarak, iyi eleştirilerle okuyacağız. Üretene şapka çıkarak. Konserleri dolduracağız, bir ağızdan ezbere şarkılar söylemeyi tadarak. Sergileri boş bırakmayacağız, kaç ayda, yılda çkıyor bir heykel, biri gelip yüzüne tükürmesin diye biz orada olacağız. Bir resme bakıp da hikâyesini görmeyi bilmeyene inat, renklerde kaybolacağız.

Fotoğraflar çekeceğiz, altına "bir zamanlar" diye ibretlik notlar düşülecek olsa da, görünsün ileride biz ne dolu, ne mutlu, ne onurlu hayatlar yaşadık. Yazık demesinler bize. Görsünler ki biz de yaşadık güzel günleri. Seninle belki de tuttuğumuz takımlar ayırdır, geçmişte verdiğimiz oylar bambaşka, burçlarımız zıt kutuptur, senin sevdğin yazarı çok eleştirmişsin, sen benim dinlediğim müziğe gürttü demişsin.

Ben benim şakani abes bulmuşumdur, sen benim kayafetimi yakışsız. Birbirimizi görmek istemediğimiz gün olmuştur, sarhoş muhabbetimiz ağır gelmiş tir ya da belki hiç aynı lokantada yiyecek kadar birbirine yaklaşılmamıştık daha lezzetlimiz.

Amma her şeyimiz varken, nüanslara takılmak kolaydı. Kapkara bir ormanda, etrafımızı sarı çalkalar. Birbirimizden ayrılp tamam deyip de yere çömelince çabucak bitecek her şey. Ya da son nefese kadar birlikte koşmaya devam edeceğiz. Üzerinde tanklar yürümüş bir köprüden, daha geçen ay, 50 yaşında bir anne, öldürülen oğlunun adını haykırarak koştı.

"Düşlere Güç Ver" diye bağıyordu. Dizlerinin bağı çözöldüğünde Ali İsmail Korkmaz diye oğlunu çağırıyordu. Oğlu gibi çocuklar okusun diye uğraşıyor, evlat acısından yeni evlatlara şans doğuruyordu. Emel Anne koşarken, bile durmak yakışmaz.

Bir umut güneşi göreceğiz. Devam edeceğiz arkadaş, gerisi yalan. Bak bitiyor bu lanet yıl, dayan. "Bir umudum sende anlıyor musun?"

ADANA'NIN GÖBEĞİNDEKİ HALEP

Uzun bir sokağın girişindeki su biriktirisinin içinde yüzen kesik bir koç başı. Ölü siyah gözlerini bana dikmiş, ben de ona. Sigaramı dudaklarıma götürürken alamıyorum ondan kendimi, büyünmüş gibi... Tam çakağacı çakacakken, kuzenim Nil'in çığlıklarıyla irkiliyorum: "Meltem ablaaa, çekil ordan!!!!" Kendimi kaldırıma attığımda, kalbim yerinden fırlayacak gibi. Beyaz bir kamyonet, kornaya basa basa, çiçekli bluzumu sıyırpı yanımdan rüzgâr gibi geçiyor.

Sağlı sollu rengarenk evlerin, insanların üstüne yıkılacakmış gibi emanet durduğu Kocavezir Mahallesi burası. Bugün itibarıyla Adana'daki Halep. Kentteki beş bin kadar Suriyeli ailenin yaşam merkezi. Suriyeliler burada oturuyor, burada çalışıyor, burada eğleniyor. Her evin altında kuaförcü, züccaciye, dönerci denizi kadar farklı farklı dükkan var. Tabelalar Arapça, renkler yakıyor. Ilık havadan istifade taburelerini sokağa atmış çay ocağına oturup birer çay söylüyoruz. Herkes bize bakıyor.

Çaylarımızı yudumlarken, sokağı ikiye bölen dar yoldaki trafik bir an olsun durulmuyor. Arabalar Suriye plakalı, kimi son model, kimi bol bol modifiye. Kaldırımlarda kara çarşafı kadınlar, bir dükkandan çıkıp diğere giriyor. Onlu yaşlarının henüz başındaki erkek çocuklar koca adamlarıyla yürürken, koca adamların edasıyla tespis çekiyor: "Erdogan" diyor biri. Evet, onlar da Erdoğan'ı tartışıyor.

Boş çay bardaklarını almaya gelen garsona mahalleden biriyi röportaj yapmak istediğimi söylüyorum. Anlamıyor: "Türke yok," "Bilen yok mu?" Elini sakallarında gezdirirken düşünüyor. Sonunda bizi Türkiye bilen tek kişiye, kotcu Hassan'a yönlendiriyor.

Hassan, yirmi bir yaşında, Halep'te briket fabrikasında çalışıyormuş. Savaş çıktığında, tasi tarağı toplayıp ailece Adana'ya gelmişler. Sokağı baştan aşağı yürüren bir yandan da sohbet ediyoruz.

İlk durak Adana mıydı?

Evet, savaş başladıktan sonra kendimizi Adana'ya attık. Burada tanıştıklarımız vardı. Mehmet Ali & Akşamsefası

da tanışıklarımızın tanıdıkları. Bir süre onların evlerinde kaldık. Ama tabii başımızın çaresine bakmak gerekti. İnşaat, tarla derken elimize geçen ilk parayla bu mahalleyle geldik. Bomboslu başta burası... Aramızdan İstanbul'a, İzmir'e gidenler oldu ama hayat pahalı, yaşanmaz ki oralarda.

Bu ülkede hayatta kalmak kolay mı?

Adana Suriye'ye çok benziyor aslında ama hayat burada da zor tabii. Gerçi sağlık ve eğitim hizmetlerinden çok memnunuz ama kira, elektrik ve su çok pahalı, bunlarla başa çıkamıyoruz. Biz geldiğimizde buradaki evlerin kirası yıllık iki bin liraydı. Şimdi ise oturacak ev yok, kiralarda on bin liraya çıkdılar. Bir de zaten evler dökülüyor, rutubet var, bir yatak bile yok. İnsanlar inanın ki aç yatıyor, gözlerimle gördüm. Kolay mı savaş, git başla memlekette bak bakalım ekme bulabiliyor musun?

Geçim kaynağınız bu mahallede mi?

Evet, ben kot tezgahı açıyorum. Kimi zaman günde 20 lira, kimi zaman 500 lira kazanıyorum. Ama sadece ben değil, buradakilerin çoğu bu mahalleden çıkmaz. Pazar günleri esya pazarı oluyor. O zaman Adana'nın her yerinden Suriyeliler

buraya geliyor. Çünkü her şeyin en ucuzu bu pazarda.

Suriyeliler arasında muazzam bir dayanışma var anladığım kadarıyla. Birbirinize sıkı sıkıya kenetlenmiş durumdasınız.

Valla öyle. Hani özellikle birbirimizden alışveriş yapalım demiyoruz ama; kimse dil bilmez, yol bilmez, ne yapalım başka? Kadınların çoğu terziilik yapar, çok az bir kısmı da şehir merkezine çöp toplamaya ya da dilemmeye gidiyor. Erkeklerin çoğu da esnaftır burada, geri kalan azınlık da tarlada, inşaatta çalışır ama inanın hayvan muamelesi görürler. Ben de tarlada çalıştım, günde on dört saatin karşılığı on liraydı. Dayanılacak gibi değildi.

Suriyeli dilenciler Türkiye'nin her yerinde kanayan yara. Aynı zamanda Türklerle Suriyelileri karşı karşıya getiren en önemli etkenlerden. Sen ne düşünüyorsun?

Valla ben Türklerle de kızamıyorum, yaşamayan nereden anlasın. Bizimkilerden kimisi kolay yolu seçtiği için dileniyor ama inanın gözlerimle gördüm diyor size, aç yatan insanlar var bu mahallede. Bu yüzden her gün bir kavgı çıkar zaten. İnsanların artık birbirine tahammülü kalmamış. Hepsi de kendini kavgalar...

BURCU BAKDUR

KİLİT

Kilitler arttıkça mahrem merak edilmemeye başlandı, çünkü mahrem çalınmak isteniyordu artık.

Neyi kilitlersin bir düşün, var mı mesela kilitli bir kasan? Otel odalarında gördüm ben kilitli kasaları, karamela defterlerimi koyardım içlerine temizliğe gelen insanların okumasınlar diye. Sonra vazgeçtim bu alışkanlığımdan. Bırak okusunlar dedim. Hatta okumalarını istediğim sayfaları özellikle yastığın üzerine açık bırakıp, öyle çıktım odamdan bilmediğim ülkelerin sokaklarını keşfe.

Kilitli kasalara koyduğun şeylerle ters orantılı özgürlüğün. Ne kadar az şey, o kadar çok özgürlük. Kilitli kapı ardında ne yapıyor merak etmem beni, ben açık perdesinden görüne görünür bir teyzenin gözünü elerleriyle sarma sarışını izlerken onun mutlu olup olmadığını merak ederim, belki pencereyi açar, göz kırpar ve bir sarma uzatır. Balkonunda, beton binaları dinginlikle izleyen adamın, sokak çalgıcısının ritminden sigarasını içişini izlemek, bir kuşu gökyüzünde süzülürken izlemekten farksız bir mutluluk verir bana. Göz göze gelirse kapıları, pencereleri kilitteyip saklamaz, başımız eğip mutlu bakışlarla selamlarız belki.

Bir gülme geldi mi size de? Selamlanmışsa da teyze sarm uzatmış da... O 'adam çoktan kapattı balkon kapısını, teyze "Ne baktın?" dedi sinirli gözlerle. O gökyüzünde süzülen kuş da alınının orta yerine piyangoyu yapıyordu.

Kapılar düşünülmeğe değer.. Kapısızcı, penceresiz barmaklarda yaşayan insanlar paylaşımadılar "Paylaşmayı isteyenlerin olması, paylaşamadılar tespitini yalanlamaz- toprağı, suyu, havayını, bulguru... E tabii, nine dedelerimizin eskilerden iyi söz emeleri, kötü anıları anımsamak istemeyişlerinden. Yoksa Nasrettin Hoca'nın komşuluk ilişkilerini sen de bene de biliyoruz. Sonra kilitli evler inşa etti insanlar, kapıdan kovsan bacadan girerdi bu Adem'in kızı da oğlu da. Lâkin mahrem duygusu kapıyı tıklatmayı öğretti.

Mahrem duygusu, doğaya olan merak duygusunu kapıya dönüştürdü.

başlandı... Çözüm gecikmedi, kapılara kilit takıldı, bir kilit, sonra iki, yetmedi üç kilit; sürgülü, afilî kilitler... Kilitler arttıkça mahrem merak edilmemeye başlandı, çünkü mahrem çalınmak isteniyordu artık.

Gönül kapılarına, çelik kapılardan girilip, kapılar hızla çarparak çikilyor artık. Bu kapı kaç defa kapandı bu hızla. Kaç defa kapının iç tarafında, kaç defa dış tarafında kaldım? Kapı aniden çarparak kapanınca genel bir refleksli vardır insanın; elini ağzına ya da kalbine götürür. Cereyandan çarpan kapı için yüz ile beşi saniye el kalpte veya ağzda kalır.

**Benim mahremim,
bu ağacın kökü.
Benim mahremim,
bu köpeğin kuyruğu.
Benim mahremim,
bu toprak... Kilit mi
vuracaksınız? Hadi
hodri meydan!**

Sonra bir derin nefes, çünkü sevgilin değilmiş yirmi beşinci ayrılık konuşmasından sonra bu kez kapıyı vurarak evden ayrılan. Çünkü gece uykunda hırsız dalmıştı eve kilitli olmayan balkon kapısından. Çünkü ebeveynlerinden birine dolmuş ve taşmış olmandan mütevellit daha ağzından çıkarken havada tutup ağzına geri tıkmak istediğini sözlerin, sessizce ayaklarını giyip hayli yüksek bir

kapı sesile kendilerini evden sokağa atmalarna sebep olmadı. Çünkü yalnızca banyonun penceresiyle balkon kapısı arasında savaştan rüzgâr cereyan etmiş ve balkonun kapısı aniden çarparak kapanmış. Bunca seçeneğin arasında rüzgârın savaştan balkon kapısı kazandığı için derin bir nefes alırsın elbet. Koşar kilitlerini açık kalan balkon kapısını bir daha açmamacasına. Sanırsın ki rüzgâr kapının kilidinde mağlup oldu ve mahremin sana kaldı. Fırtınanın sana önceden haber veremeyeceğini, verse dahi kilitlerini hiçbir işe yaramayacağı düşünmezsin. Doğrusu; düşünmek istemezsin çünkü bilirsin doğa ne ana ne baba, doğanın kilitleri yok ve etki rüzgârdan ibaret değil. Bu kapılar çok defa kapandı bu hızla, çok defa zorlandığı açılmak için ve çok defa kilitlendi ardından... Mahrem yalnızca kapıların ardında mahrem oldu ve hep çalınmak istendi. Halbuki benim mahremim: Sokaklar. Benim mahremim, bu ağacın kökü. Benim mahremim, bu köpeğin kuyruğu. Benim mahremim, bu toprak... Kilit mi vuracaksınız? Hadi hodri meydan! Pışman olur da bir gün dönersen bana geri. Gönül kapım açtır, çalmadan gir içeri.

Polisin size karşı tutumu nasıl?

Suriyeliler arasında, özellikle bu mahallede haraç kasma, yol kesme çok yaygındır. Öyle zamanlarda polisi çağırıyoruz tabii ki. Polis bize adil davranıyor ama yine de Türklerle davrandıkları gibi davranmadıklarını hissediyoruz.

Çözüm burada hayat kurmak mı Suriye'ye dönmek mi?

Çözüm Suriye'ye geri dönmek, devletin yardımıyla ne kadar idare edebiliriz. Suriye'deki savaş haksızdı, ne Esad ne de İŞİD haklı. Halkı düşünen yok. Benim orda nişanım var mesela, aslında dönmek gerek. Ama dönemiyorum. Onu da getiremiyorum, sınırı kapattılar, zaten parası yok, kaçakçılar da bin Euro istiyor. Ne özel hayatım, ne sosyal hayatım var burada. Hayat yaşamakla geçiyor.

Gelecekte korkuyor musun?

Yok hiç korkmam, neşek korkarmı ki Allah benim yanımda.

Yürümeye devam ediyoruz. Bir kahvehanenin önünden geçerken, kızgın bakışlı bir adam Hassan'a sesleniyor. Hassan onun yanına gidip bir şeyler konuşuyor, sonra bana dönüp yanlarına gitmem için işaret ediyor. Gidiyorum. Adam, Türkiye, nerden geldiğini soruyor, Bavul dergisi diyor. Birkaç saniye anlaşırsız gözlerle baktıktan sonra şunu yaz diyor:

"Biz bu Suriyelilerden nefret ediyoruz. Keşke şu mahalleye bomba düşse de hepsi geberse. Yok yok, keşke hepimiz gebersek. Başka türlü yaşamaz artık bu ülkede."

Nihilistpedia

Nihilistpedia, nihilist roman kahramanları rehberi

Todd Andrews, John Barth'ın nihilistik bir komedi olarak tasarladığı kült romanı *Yüzen Opera*'nın kahramanıdır.

Yaşamı

Todd Andrews, Maryland-Cambridge'de yaşayan elli dört yaşında, bir seksen üç boyunda, altmış kiloda bekar bir avukatır. Bir hukuk firmasının ortağı olarak çoğu insana göre oldukça iyi kazanmasına rağmen bir otele yaşamaktadır. Şık giyinmeyi sever, puro ve viskiyle bayılır, birkaç yıldır inşa ettiği teknesi üzerinde sabahları, *Araştırma*'sı üzerinde de akşamları çalışır. Todd, on yedi yıl önce intihar etmekten vazgeçtiği 21 ya da 22 Haziran (hangisi emin olamıyor) gününü unutamaz. Tüm yaşamını o güne taşıyarak *Araştırma*'sına devam eder.

Annesi, o daha yedi yaşındayken ölünce, avukat babası ve sürekli değişen hizmetçilerin tutarsız eğitimleriyle büyümüştür. Babası onun eğitimine önem verir ama onunla nadiren ilgilenir. Böylece yalnızlık, Todd daha küçükken bir çocukken karakterine yerleşir. I. Dünya Savaşı'na katılır. Savaşın anlamsızlığını çok kısa sürede fark etmesine rağmen paniğe kapılarak bir Alman Çavuş'ı öldürür. Bu deneyim, yaşadığı her dakikanın sonucunu olabileceğini gösterdiğinden onun için bir dönüm noktasıdır. Savaş sırasında kalbinde ciddi bir sorun olduğu fark edince, ölüm onun için her an beklenen bir durum haline gelir. Artık, "Her saniye olabilir, bir yıl sonra da olabilir, asla da olmayabilir," düşüncesiyle yaşamak zorundadır. Savaşın sonra, çok geçmeden nasıl olsa öleceğini inandığından, babasını memnun etmek için hukuk okumaya karar verir. Beklediği ölüm bir türlü gelmedikçe de kendini havalıdalığa vurur. Ancak başka bir travmatik deneyim ve hemen ardından prostatındaki kronik iltihap teşhisi Todd'un yaşama bakışını bir kez daha değiştirir. Dul babasının Doğu Cambridge'deki evine taşınır. Ama bu defa da 1929'daki büyük krizde babası bütün birikimini ve mal varlığını borsada kaybedip intihar eder. Hâlâ yaşadığı Dorset Otele taşınması bu günlere rastlar.

Todd, babasıyla iletişimlerinin her zaman kusurlu olduğunu düşünmektedir. Babasına endişelerini anlatmadaki başarısız girişimleri ve kalbindeki sorun nedeniyle bunu yapamadan her an ölebileceği korkusuyla daha gençken *Babaya Mektup'u* yazmaya başlamıştır. Bu çalışmasında öncelikle sorununu ne olduğunu anlamak için kendisini inceler. Babasının ölümünün ardından bu çalışması, onun kendini asmasına mantıklı bir neden bulmaya çalıştığı *Araştırma*'ya dönüşür. Kendisinin gerçekleşmeyen intihar kararından sonra da neden bunu yapmadığını anlatmaya koyulur. Sürekli okur, araştırma yapar, notlar alır, yıllardır yazdıklarını da şef tali kasalarında biriktirir.

Nihilizm

Todd, tüm yaşamı boyunca paranın, dürüstlüğü, aşkın, bilginin, hatta yaşamın kendisinin bile özünde değerli olmadığını ancak biriktirmek amaçlar söz konusu olduğunda değer kazandığını inanır. Ona göre, bir şey değerlini insanlar atfeder. *Araştırma*'sında nihilizmin ne olduğunu sıklıkla sorgular, yeni durumlara göre düşüncelerini günceller ve bazı sonuçlara varır:

I. Hiçbir şey özünde değerli değildir. II. İnsanların bir şeylere değer verme nedenleri her zaman kesinlikle mantıksızdır. III. Bu yüzden herhangi bir şey değer vermek için kesin bir "neden" yoktur. IV. Yaşamak bir eylemdir. Eylem için kesin bir neden yoktur. V. Yaşamak için kesin bir neden yoktur.

Todd unutamadığı o günde, yıllardır maskelerle (hovarda, aziz, kinik) dolaştığını fark etmiş, en son maskesi kiniklik de düşünce gelecekteki hiçbir maskenin başarı şansını kalmadığını ve bu gerçeğe hükmetmesinin hiçbir yolu olmadığını düşündüğü için çaresizliğe kapılmıştır. Bu durumuna çözüm olarak da intiharı bulur. Böylece, hiçbir şey hükmedese bile en azından kendi hayatına hükmedebileceğine inanır. Todd'a göre, "Bir adam buna izin vermemen bir dine mensup olmadığa sürece, kendisi için bir çıkış yolu bulmadın önce cevaplaması gereken ilk sorun intihar etmeye ya da etmemesidir." Bu bize Albert Camus'un, "Gerçekten önemli olan bir tek felsefe sorunu vardır, intihar. Yaşamın yaşamaya değer değmediği konusunda bir yargıya varmak, felsefenin temel sorusuna yanıt vermektir," cümlelerini hatırlatır. Ancak Todd'un nihilizmi daha baskındır. Intihar kararından vazgeçmesinin ardından son önermesini, "Yaşamak (ya da intihar) için kesin bir neden yoktur," diye değiştirir.

Aşk ve Kadınlar

Todd, "Gerçek şu ki cinsel birleşmenin ne olduğunu ve insana neler hissettirdiğini çok iyi bilmeme rağmen şahsen aşkın ne olduğunu ve insana neler hissettirdiğini asla anlamamışsındır," diyerek aşka ilişkin görüşlerini açıklık ortaya koyar. Onun yaşamının her anına yansyan kiniklik aşk hayatında da etkisini gösterir. Altı yıl birlikte olduğu Jane Mack'ı "yıl metres" olarak niteler. Her ne kadar onun biraz ciddi bulsa da, hayata göre gördüğü kadınların pek çoğundan akıllı ve hoş olduğunu kabul eder. Jane aynı zamanda Todd'un hem müşterisi hem de yakın bir arkadaş olan Harrison Mack'ın de karısıdır ve adam bu ilişkinin farkındadır. Hatta Jane'nin küçük kızının babasının kim olduğundan üçü de emin değildir.

Kaynakça

- Yüzen Opera ve Yalın Soru, John Barth, Çev: Esra Gül Coşkun, Monokl Yayınları, 2016,
- Sifilos Söyleni, Albert Camus, Çev: Tahsin Yücel, Coda, 2016,
- Nihilism and the Sublime Postmodern, Will Slocombe, Routledge, 2006

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org>

Todd Andrews

Karakter Adı

Todd Andrews

Kitap

Yüzen Opera

Yaratıcısı

John Barth

Milliyet

Amerikan

Yaş

37-54

Meslek

Avukat

Etkilediği kişiler

Jane-Harrison Mack,
Alman Çavuş, Hamlet, Cicero,
David Hume, Karl Marx
Todd-Harrison Mack, Bay Haecker

Etkilediği kişiler

TOPUKÇU TELES VEDA EDİYOR

Simdiye kadar hiçbir ayrı bir an önce geçip gitmesini bu kadar istememiştim. Memlekette daha kötü sıkışık ahalî olarak. Hani politikadan öyle çok anlayan biri değilim, bana bile fazla geldi bu son tutuklamalar, baskılar, öldürmeler. Arada öteki topukçu arkadaşlarla konuşuyoruz, en "Ekim'de olmaz, sıkimde olmaz" felsefesine sahip arkadaşlarım bile isyanlarda. Ne yapmak istiyor bu adamlar, akıl erdiremiyor hiçbirisi. Aralarında alını secde görmüş adamlar diye bunlara oy vermişler var sürüsüyle. Kasımpaşalı falan ayakları. Kendileri de bilmiyor ne yapabilir bir daha böyle şeyler olmasın diye, kafalarında bilmiş bilmiş sallayıp topukluyorlar.

Ben de bilmiyorum doğrusu. Tek istediğim işimi düzgünce yapayım, paketleri kolileri getirip götürüyem, ay sonlarında maaşımı alayım, iki bira içeyim mahallenin kopuklarıyla, günlüne girebilirim Aslı'nın, benim akıl bir kız valla, güzel de haspa, takayım koluma, keyfime bakayım. Öyleydi yani.

Ne keyfi lan! Aydın abi bile sıçtı şu kadarlık keyfimin içine. Çıkışımı verdi dün akşam toparlanırken. "Ne ayak Aydın abi?" dedim. "Bir keleşimizi mi gördün giderken gelirken?" "Yok be kocum," dedi yüzünü asıp. "Yukardan istediiler." "Dertleri neymiş, onlar mı görmüş bir

yaramazlığımızı?" "Seni nerden tanırsın koca koca yöneticiler?" dedi saflığıma ister istemez gülümseyerek. "Benim raporlarım sağlam mı, ona bakalar gözlerinin ucuyla." "Eee?" dedim. "Oğlum ekonomi boktan," dedi Aydın abi. "Ekonomi boktan olunca ne olur? Millet keser alışverişini internetten minternetten. Teslimatlar durur. Sen bile görmüşsündür halimizi."

**Ben memleketin haline
üzülürken, memleket
benim halime üzülmedi.**

Başımı salladım, onayladım. "Alışverişle bitmiyor," dedi Aydın abi. "Ekonomi boktan olunca sözleşmeler durur, faturalar gidip gelmez, kim kime örnek falan göndersin?"

Sikiyim faturasını örneğini dedim içimden. "Küçülelim demişler yukarıdan. Küçülelim deyince kimi kesecekler bordrodan en önce?" Bordrosunu da sikiyim dedim bu kez içimden. "Dert etme Teles," diye devam etti. "Ben bir kolaşan edeyim arkadaşları, belki buluruz başka bir..."

Sözünü kestim bu kez. "Yeme beni Aydın abi," dedim. "Ekonomi boksansa sırf bizim için boktan değil ya. Herkes küçülenin yolunu arıyordu. Millet adam atarken beni almayacaklar ya?" Başını salladı. "Valla haklısın," dedi. "Ben bile kendim için

korkuyorum. Evde çocuk çocuk var. Sen hiç olmasa..." Kendimi tutamadım. Bir kez daha kestim sözünü. "Atla o bahsi abi," dedim. "Bizim de Aslımız olacaktı."

Konunun değişme ihtimaline sevindi. "Kim lan Aslı?" dedi yüzünde yavaşak bir gülümsemeyle. "Yok abi," dedim. "Aslı maslı yok artık. Verdin ya şu çıkışı elime, Aslı maslı yok artık." "Deme lan öyle," dedi. "Dedim gitti abi," dedim. "Ne yapayım ben şimdi? Muhasebeye uğrayayım mı çıkmadan?" "Uğra," dedi. "Paranı almadan imza mimza atma."

Cevap vermedim artık. İçimden küfür de etmedim. Sırtımı döndüğümde paketinden bir sigara çıkarmaya çalışıyordum.

İşte böyle sevgili Bavul okurları. Ben memleketin haline üzülürken, memleket benim halime üzülmedi. Bundan böyle, omuzumda semerimle, altımda sıvirsinek motorum, İstanbul sokaklarında cakalı cakalı gezemeyeceğim artık. Gezerken başıma abuk subuk şeyler gelmeyecek.

Derseniz ki ne oldu geçen ayki umumi tuvalet muamması, siz de onu sıkırt edin derim. Uydurduydum adamlara bir şeyler, indarları mı inanmadılar mı, bilmem.

Şimdilik ben kendi halime yanyorum. Memleketin haline yanyorum üstüne üstlük.

HAMALLIK

Bir sokak düşünün ki hac malmazemeleri dükkanlarının önünde cinsel güç arttırıcı hapları satıyor olsun. Bu sokak nerede olabilir? Elbette Tahtakale'dir. Tahtakale: Mısır Çarşısı, Sultanhamamı, son zamanlarda Arapça'nın tınısı ve daracak sokaklarıyla anlamsız uğultularla bütünü olarak hâlâ canlılığını korumakta. Hiç gece gittiniz mi bilmiyorum ama gündüzleri panayırılar gibi hareketli olan bu dar sokaklar, geceleri esrarengiz bir labirente dönüşüyor. Sonra Tecrübeyle Sabit'te bu ayki konumuz hamallık. Hamallıktan kastım bira içmek değil. Gerçekten hamallık. Sait Faik'in şiirinde bahsettiği hamallık: "Esnesine sokulu kamburunu kaşığı/ Şu kocaman bavulu beş kuruşa taşıdı..." Hani hayatın yükünü omuzlarımda taşıyorum gibi serzenişler var ya, hamallar gerçekten hayatın yükünü omuzlarında taşıyorlar. Üstelik kendi yükleri de değil taşdıkları elbette verdikleri emek karşılığında para kazanıyorlar ama Sait Faik'in de dediği gibi düşük fiyatlarla.

Fincancılar Sokak'ında hamalları mesken tuttuğu hana gidiyorum. Beni Kahya Murat karşıyor. Tanıştıktan hemen sonra "Film için mi geldiniz?" diye soruyor. "Film için değil de dergi için, nasıl anladın hemen?" diyorum. "E bir tipine bakındı, sende patron tipi yoktur ki iş veresin, çalışmaya geldin desem, parlak çocuksun bu işi yapmazsın. Sen ya gazetecisin ya filmci. Otur bir çay iç. Film için geldiyseñin hemen söyleyeyim herkesin yevmiyesini vermeniz lazım. Geçen TRT'den geldiler belgesel için, herkesin yevmiyesini verdiler. Aşağısına çalışmıyız. Haberiniz olsun da sonra canımız sıkılmasın. Anladın mı benim canım? Memleket nere sizin?" "Anladım abi," dedim. Çay içirken nereli olduğumu, ne yapmak istediğimi anlattım. "Tamam," dedi Kahya Murat. Semerlerden bir tanesini çanta gibi sırtına taktım. Sultanhamam'a gidecek ilk koli varmış birini sırtına yüklediler. Semere bağı bir ipi de kolinin üstünden geçirip elimde dengesiñi sağladım ki kolu düşmesin. İşin pü tükasınıñi diğer kolüñi yüklenip benimle Sultanhamam'a gelecek olan Hamal Ahmet kutlayma fısıldadı: "Ağırlığı beline omzun arasında otula, yürürken kısa adımlar atacaksın, sağa sola yalpalamadın düz adımlar, sağa sola adam atarsan deşer bozulur düşersin." "Tamam," deyip yürümeye başladım. Sırtında yük varken asla kafam yukarı bakıramıyordun. Yürürken sadece yere bakabiliyordun. Kaldırım taşları, etraftan gelen sesler, sırtındaki ağırlık. Bacaklarıñın tam olarak ne işe yaradığını sırtındaki semerin ağırlığı sayesinde

anladım. Bir de eşekleri. Bir de Hamal Ahmet'in sessizliğini. Bir de Sultanhamam'ın Fincancılar Sokak'tan ne kadar uzak olduğunu.

Hamal Ramazan'ın "çaresizlerin işi" diye tanımladığı hamallık mesleğinde az kazanıldığı için çoğunlukla havuz sistemi işliyor. Bu havuz sisteminin kökeni ta il. Abdülhamit zamanında. O zamanlar Tahtakale esnafının neredeseyse tamamı gayrimüslim imiş. Padişah da

Müslümanlara bir taşıyıcılar bölüğü kurdurtmuş ki Müslümanlar da Tahtakale'de etkin olsun. Kurtuluş savaşı zamanında hamallar Kuva-yı Milliye'ye katılıp cepheye yük taşıdığı için de Cumhuriyetin ilk yıllarında vergiden muaf edilmiş.

O yıllara nazaran ki tekerlekli el arabaları daha fazla kullanılıyor ama hanlardaki dükkanlara eşya taşınırken hâlâ eski usul semerle taşımacılık yapıyor. Semerin içinde ağırlığı yaklaşık beş kilo, içleri sazlıkla dolduruluyor ki eğilip бүkölmesin. Tahtakale'de hamallığın iki çeşidi var. Bir bu anlatıldığı büyük sistemi içerisindeki hamallar. Bu hamalların havuz sistemi diye bahsettiğimiz kazanç sistemi şöyle işliyor: Kim ne kadar yük taşıdı gözetmeksizñin bütün bölüğün bir gider kazandığı para toplanıyor ve herkese eşit olarak paylaştırılıyor. "Kolektif kazanç" dediğimiz kavram hamal bölüklerinde sorunsuz olarak hayata geçiyor. Bir de daha çok Mısır Çarşısı civarında oluşan bireysel hamallar var. Bireysel hamallar Tahtakale'ye gelen turistlerle çalışıyor. Bir nevi rehberlik hizmeti de veren turistlik hamallar semer yemeli kufiyle doluyor. Turistlerin poşetlerini yüfene doldurup taşırken onları isteklerine göre çarşı içinde gezintile çıkıyorlar. Turistlerle anlaşmanın ilk cümlesi "Hacı hamal mı taxi?" turistler de "Eş, derse başlıyor tur. Bu turistlik hamallığın iş yükü daha hafif ama kazancı fazla değil.

Şekerci Bölüğü Fincancılar Sokak ve civarında çalışıyor. Eminönü'nün Her bölgesinde bir hamal

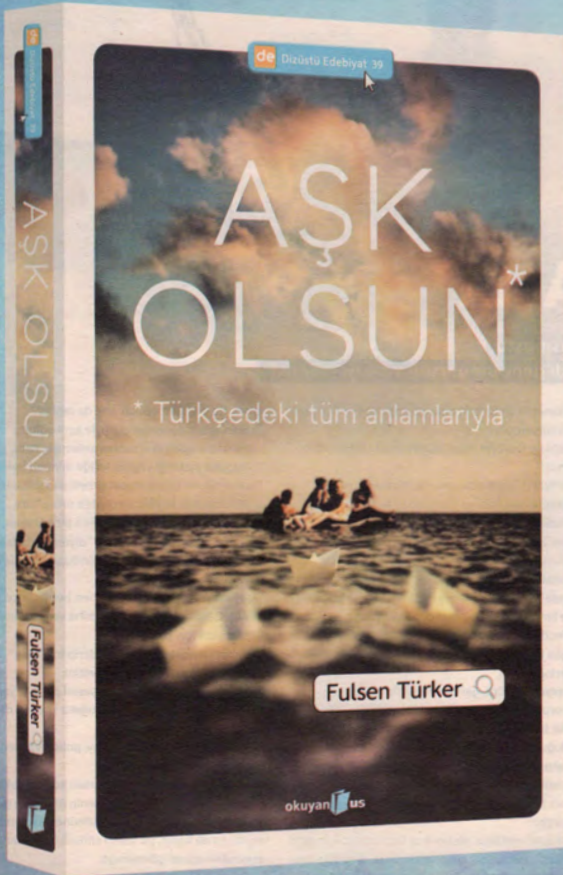
bölüğü var. Şekerci Bölüğü, Tahtakale'nin en eski bölüklerindendir. Yüz elli hamal var bölükte. Tahtakale civarında on dört bölük var: Kapalıçarşı, Çakmacılar, Meydanlık, İplikçiler... Her bölüğün kendi sınırları var. Kimse kimsenin sınırını ihmal etmiyor. Bölüklerin kendi içerisinde bir hiyerarşisi de var. En başta Kahya. Kahyayı hamallar kendi aralarında seçiyor. Sonra Kesedar'la Kolbaşı geliyor. Kesedar günlük ne kadar yük taşıdığını, hangi esnaftan ne kadar ödeme alınacağını takip ediyor. Bir nevi muhasebeci. Kolbaşı da lokal olarak bir sokağın malı tablosunu tutuyor. Kahya genel koordinatör olduğu için çift yevmiye alıyor. Kaldırım taşlarını inceleyerek ilerlerken "Ahmet abi," diye sesleniyorum. "Bu iş zor ama sevdiğin bir tarafı da vardır herhalde, en çok nesini seviyorsun?" İlk başta cevap vermiyor Hamal Ahmet. Sultanhamam'da sırtımdağı kolleleri indiriyoruz. Bir yükü taşıdıkdan sonra gelen hafifliği hissediyorum. Olduğum yerde bir keze zıplıyorum. Sanki yükeşge zıplayacakmışım gibi. Ahmet abi bana bakıyor. "Hani böyle şimdiki çok hafifmiş gibi oluyor ya o çok hoşuma gidiyor, sanki uçacak gibi. Ama uçamıyorsun tabii," diyor. Ahmet abiyi katiyorum. Yeni yükler için sırtımda semerle bölüğe dönerken hayatımda ilk kez yer çekimini hissediyorum.

Tecrübe etmekten korkmayın
Gök yüze bakmayı unutmayın.

TÜM KİTAPÇILARDA

Plazadaki parlak kariyerini bırakıp çoğunluk kanaatine göre “düşey” bir transferle kafede çalışmaya başlayan ve bu hamlesiyle belki de pek çok kişinin aklından geçirip, hayata geçiremediğini başaran Fulsen Türker, birinci kitabı

Garson ve Mutlu'nun ardından şimdi de
Aşk Olsun'da hikayesini anlatmaya devam ediyor...

Fulsen Türker ikinci romanı Aşk Olsun'da, gitmek isteyenler, kalmak için diretenler, gitmeyi başarmışken geri dönmek için yolunu arayanların oturduğu kalabalık bir şölen sofrasında göçü ve tersine göçü iç içe anlatıyor. Melisa kokusuyla çevrili, ev yapımı likörler, çintar mantarları, envaiçeşit ot mezeleri ile taçlandırılmış sofranın başköşesinde ise kasabanın yerlilerinden on dokuz yaşında aykırı bir genç kız olan Figen oturuyor. Aşk Olsun sadece İstanbul'dan Datça'ya bir yol hikayesi değil, Figen'le Fulsen'in geçmişlerinden geleceğe, kendi içlerine yolculuk ve bir varoluş hikayesi...

KANLI ADALET

Çılgınlarla insanlar kaçışmış, müzik susmuştu.

Masalar, sandalyeler ve beyaz gömleli genç bir garson yere devrilmişti.

Mehmet ve hayatla fütursuzca alay etmeyi meziyet zanneden şımarık altı arkadaşının şatın dibine vurduğu sıradan bir geceydi. Tanıdık kulüplerde paralarının itibarıyla rezil olduklarının keyfini sürmüşler, çılgınlık olsun diye Kadıköy'de bir türkü bara dalmışlardı. Halay çekenlere salça olup iki masa devirince mekân sahibi gıtmelerini istemişti. Kavga bir dakika sürmedi... Çılgınlara insanlar kaçışmış, müzik susmuştu. Masalar, sandalyeler ve beyaz gömleli genç bir garson yere devrilmişti. İsmi Hasan'dı, yirmi yaşındaydı. Boğazından boşalan zifir kara kanı yavaş yavaş yerde yayılıyordu. Mehmet, elindeki yarısı kırılmış Arjantin bira bardağına baktı. Yumruğunun içindeki kulbun keskin kırıkları kana bulanmıştı. İstirapla ayıldı. Hasan'ın suratına bardağı savurduğu anın zihnindeki berraklığına şaşıyordu.

Sabaha karşı 04.00'te cep telefonunun sesine uyanı Ömer Bey. Eşi Fatma Hanım "Allah'ım hayrolsun" diye telaşlı söylenirken telefonu kulağına dayadı. Parasının itibarına yaltaklanmayan yabancı bir ses duymayalı yıllar olmuştu. Polis "Ömer Hocaoglu sen misin?" diye hoyratça sorduğunda sadece "Evet," diyebildi. Fatma Hanım tek evladını

Mehmet'in alt kattaki odasına koşarken polis uykulu emrediyordu:

"Kadıköy Emniyet Müdürlüğü'ne gel. Oğlun olaya karıştı."

Emniyet'in kapısında, gecenin türlü vukuatları arasındayken telefon kulağından düşmedi. Tanıdıklar araya girince alışık olduğu hürmetle açıldı Emniyet'in kapısı. Müdürün odasına getirdiler oğlunu. Burnu kırık Mehmet'in. Ağzı yüzü morluklar, yaralar ve kanla doluydu. Baba oğlunun elinde kurumuş, çatlamış Hasan'ın kanına bakarken İlçe Emniyet Müdürü mahcup konuştu: "Efendim olay sırasında darp edilmiş. Aklınıza başka bir şey gelmesin. Ekiplerimiz Mehmet Bey'i ellerinden aldı."

Emniyet Müdürü, gariban Hasan'ın ölümünün umurunda olmadığını cüretkârca sergiliyordu. Anlık bir öfkeyle işlenen nice cinayetlere tanık olduğunu Ömer Bey'in gözlerinin içine bakarak anlattı. Polisin, oğlunun cinayetine hoşgörüsü hayrete düşürüyordu Ömer Bey'i. Çaycı çıktıktan sonra Emniyet Müdürü, dirseklerini masaya dayayıp konuştu:

"Bakin rahmetlinin ailesini hoş tutmanız çok önemli. İyi bir avukat bulun, o görüşün önce. Ben öyle bir avukat biliyorum. Kan parasını ilk avukatı çıtılsın.

Sonra siz konuşun. Onlar dayacı olamayınca hakim

lazım. Bu dediğim avukat onu da sağlar."

Zengin adam parasının gücüne katil oğlunu kurtarabileceğini ilk o zaman anlamıştı. Polis, koltuğuna yaslanıp yaptığı iyiliğe minnetti bekledi. Türkiye'nin en büyük inşaat şirketinin sahibinin teşekküllerinin keyfini sürdükten sonra "Siz bir faydamız daha dokunsun. Ben bir bakayım, çocuğun ailesi kimdir, necidir?" diyerek odadan çıktı. Yirmi dakika sonra geri döndüğünde yüzü gülüyordu:

"Aşağıda annesi... Hasan'ın babası beş yıl önce ölmüş. Garibanlar, iki çocuğu daha var kadının. Bunlar sizin için çok iyi."

Mehmet'i nezarethaneye gönderip baş başa kaldıklarında ustaca istedi rüşvetini: "Biz de hanımın emekli ikramiyesini peşinat yapıp bir yıl önce sizin iktidârde yaptığınız siteden daire almıştık."

Rüşvet adabına aşina Ömer Bey, polise iyiliklerinin karşılığını alacağını söyledi.

Katilin babası emniyetten çıkarılan koridordaki bankta acısına gömülmüş annenin önünden geçti. Omzundaki yazmasını yaşlı gözlerine bastırın, saçları kınalı kadın, çik takım elbiseli avukatlar arasındakı adamı görmemişti.

Hasan'ı doğurduğunda on sekizindeydi Ayşe. O, beş yaşındayken Antep'ten İstanbul'a göçmüşlerdi. On yaşındaki kızıyla, on üç yaşındaki oğlu İstanbul'da doğdu. İnşaatla çalışırken elektrikle kapılıp ölmüştü kocası. Anası, babası rahmetliydi, memlekete dönebileceği bir evi yoktu. Hasan, babası ölünce on beşinde okula biraşımı, çalışmaya başlamıştı. Ayşe de tekstil atölyelerinden çalışıyordu ekmeke paralamı.

Gecelei evladının fotoğrafına sarılıp yatıyor, bebekliği, çocukluğu gözünün önünden gitmiyordu. Uyuylarlısa sabah kalktığına üzerine çöken kederle kırıyordu bir saat. Tırnaklarını etine saplayıp bedenini parçalamak ister ama iki evladi için ayağa kalkardı. Çocukları okula gönderdikten sonra kabir azabına gömülürdü. Patronu izin vermiş, "İstedğin zaman gel çals", demişti. Azap günlerinin yedincisiydi. Yine çocukların odasındaki yatağına ucuca oturup bir saat bez dolaptaki kaldırmaya kıyamadığı Hasan'ın eşyalarına, o günden sonra toplamadığı yerdeki yatağına baktı. Yastıka başının izi duruyordu hâlâ. Yanıta o yastığı, yorgani düzeltse öglü ilelebet yok olacaktı.

Kapı çaldığında üst kattaki komşusu Hatice Tezeye'nin geldiğini zannetti. Sağ olsun her gün uğrar, yemek getirirdi. Kapıda takım elbiseli bir adam görünce yazmasıyla saçlarını örttü. Orta yaşlı adamın sesi "Başım sağ olsun", derken kederliydi. Bakışlarındaki hüznün de roze benzemiyordu. Çok kibarlı konuşması: "Rahatsız ettiğimi için özür dilerim. Çakıralp ailesinin avukatıyım."

Katilin soyadını duyunca eli ayağı boğaldı Ayşe'nin. Acısından biraz sıyrılabilirdi tek duygu oğlunun canına kıyana duyduğunu nefretti. Kulakları uğuldarkan avazı çıktığı kadar "Defol", diye bağırdı. İlk kez o günü ve geceyi acının bitkinliğinde değil nefretin dinliğinde geçirdi. İntikam hayalleri kurdut.

Ertesi gün aynı saatte çaldı kapı. Bir an gözü mutfaktaki bıçağa gitti, kendinden korktu. Ama gelen Muhtar ile karısıydı. Ayşesandalyede, Muhtar bir kuru kadifesi erimisi, ortası cökmiş çeykatta bir süs taşı sesizliğinde oturdu. Muhtar dualar mırıldandıktan sonra "Allah'ın takdiri kızm. Kaderimize ne yazılıysa onu yaşayınız", dedi. Yine uzun sessizlikten sonra tespihini çekerek devam etti:

"Bu senin kovduğun avukat bana geldi. Katilin anasının, babasının çok üzgün olduğunu anlattı. Lafı uzatmaya gerek yok. "Beni on dakika dinlesin" der. Can parası söyleyecek." Tırnaklarını avuçlarına sapladı Ayşe. Kıracak gibi sıkıttığı dişlerinin arasından konuştı: "Muhtar Emmi, bana oğlumu geri getirecekler mi? Bana dünyayı verseler neyeye zar?" Muhtar tezsinin taşlarına bakarken "Haşa... Canımızı Allah verin, Allah al", dedi. Yaşlı, iskelet gözlerinde kederle devam etti:

"Ben sana büyüğün olarak söylüyorum; adalete ahrette, Rabbimizin huzurunda. Şimdi sen karar vereceksin; kalan iki evladın ne olacaktı?" Tırnakları avucunda etini kesiyordu Ayşe'nin. Muhtar, öfkeli gözlerinden bakışını kaçırdı, "O zaman söylüyorum; gelmesinler," diyerek ayaklandı. Ertesi gün konfeksiyondan kızlar geldi. Gazetelerde, televizyonlardaki zengin züppefin fakir oğlunu öldürmesiyle ilgili haberleri anlattılar. Dilinin ayrı olmayan Nevin "Abba ilk zamanlar kocaman haber oluyordu Hasan. Şimdi minnacık haber, Yakında unuttur", dedi.

Aynı akşam Hatice Tezeye yemek getirmişti.

Çocukların uyuduğu odayı gösterip

konuştu:

"Ayşe bu kızınlar ne olacak? Şimdi 'Adalete, intikam' diyenler yarın unutup gidecek. Sen evlatlarınla kalacaksın bir başına."

Bu kez yumruklarını sıkmadı, öfkelenmedi Ayşe. Sabaha kadar düşündü.

Sabah, Muhtar'a haber yolladı: "Avukatla beraber katilin ana babası da gelsin."

Azabın onuncu günü kara, büyük makam otomobil ile avukatın arabası gecekondunun önüne yanaştı. Ömer Bey ile Fatma Hanım gecekondun mahallesindeki fakirliğin içinde ürkek ve üzgündü. Şoförün bagajdan çıkardığı büyük hediye poşetlerini alıp girdikleri binada yoksulluğun ekşi kokusu vardı. Ayşe çeykattan sandalyeye oturup gözlerinin içine baktı katilin annesiyle babasının. Yüzündeki nefreti gizlemiyordu. Başsağlığı dilediklerinde de tek söz söylememişti. Ömer Bey ne kadar üzgün olduklarını anlatırken karısı içli içli ağlıyor, Ayşe halen oğlunu görebilen, dokunabilen kadını kısıyanıyordu.

"Ne istiyorsunuz?" diye sordu.

Ömer Bey "Sadece ne kadar üzgün olduğumuzu bilmenizi istedik. Uygun görürseniz sonrasını avukatla konuşun", dedi. Ayşe ısrar etti: "Siz söyleyin."

Evlat acısının fiyatı yar mıydı ki pazarlığı olsun. Ömer Bey utanarak avukatın ezberlettiklerini söyledi:

"Beyoğlu'nda bir dükkânımız var. Ederi 2.5 milyon lira. Bağdat Caddesi'nde de bir daire. 1.5 milyon liraya satılır."

Ayşe dudaklarının kenarında tiksintiyle "Tamam. Dükkânın parasını, evin tapusunu verin. Davacı olamayacağım", dedi. O çocukların odasına kapanırken zengin hayatlarının yoluna koyuldu katilin ana babası. Bu kadar kolay olmasına şaşırıyordu.

**

Azap günlerinin yirmi beşincisiydi. Cep telefonun sesiyeli yatağından fırladı Ömer Bey. Ekranında avukatın adamı görüldü telefonu kululağına götürdüğünde eli titriyordu. Fatma Hanım felaketi anlamış, gözleri kocaman, dudaklarında gıcık alışı bakiyorduk kocasının yüzüne. Ömer Bey'in parmaklarını arasından telefon kayıp düştüğünde oğlunun adını haykırdı.

Evladını toprağa verdiği günün akşamı Ümraniye Emniyet Müdürlüğü'ne çağırıldı Ömer Bey. Karşılayan avukatı, birkaç günde cökmiş, acısına gömülmüş adama acıyarak baktı. Ne Emniyet

Müdür'nün hürmetini ne de memurların yaltaklanmalarını duyuyordu. Bir taş kadar cansız, donuktu. Akli evde, kıyafetlerine sarıldığı oğlunun yatağından çıkmayay zindeydi. Üzgün görünen polis müdürüne şüpheyle baktı. Belki de Kadıköy'deki Emniyet Müdürü kadar hoşgörülüydü cinayetlere. Önündeki

dosyanın sayfalarını çeviren polis, katilin fotoğrafını gösterip konuştu:

"Üç cinayeti var. Müebbetlik. Henüz ispatlayamadık ama gardiyanlara rüşvet verip girmiş olayın yaşadığını havalandırmaya."

Zengin adam, paranın her kapıyı açtığı ülkeye lanet okudu. "Neden yaptığını söyledi mi?" diye mırıldandı.

Polis müdürü sustu bir süre. Söylenenin kolay bir yolunu aradı, bulamadı. Kara bıyıklarını çekştirerek anlattı:

"Para için yapmış, 1.5 milyon lira almış. O talihsiz olayda ölen Hasan'ın annesi teklif etmiş parayı.

Şimdi aşağıda nezarethanedeki kadın."

Soluk almadı Ömer Bey. Kendi parası almıştı oğlunun canını. Kollarını karnında birleştirip ileri geri sallanırken inliyordu.

Sayıklar gibi tekrarlardı Ömer Bey: "Onu görmek istiyorum, onu göster bana."

Merdiveni inerken Müdür "Kadın parayı hangi aracıya verdiği söylemedi. Ama katil Ümraniye'deki bir çeteyle bağlantılı", demişti.

Bodrum katta bir tarafı demir parmaklıklar dizili koridorun sonuna kadar yürüdüler.

Kadınlar nezarethanesinde yalnızdı Ayşe. Parmaklıkların karşısındaki kerestenin ortasında oturuyordu. Karşısında dizilen adamlardan bakışını kaçırıyordu, boynunu eğmedi. Emniyet Müdürü

"Ayağa kalk", diye bağırdığında yazmasını düzeltip yavaşça kalktı.

Ömer Bey, küfür ve tehditlerle nefretini haykırırken gözünü bile kırpmadı. Adam "Neden lan neden?"

Oğlun geri geldi mi? Kendini, çocukları yakıtına değer miydi? diye bağırdı. İntikamının finaline özenle hazırlanmış, ne söyleyeceğini planlamıştı

Ayşe. Yüzünde nefretle konuştu: "Bağdat Caddesi'nde bir ev, 1 milyon lira da nakit can parası

verdim. Vazgeçt davadan..."

İSTANBUL'DA BİR SHERLOCK HOLMES PROFESYONEL DEDEKTİFLİK

Randevu almak için aradığınız numara iki kez çaldıktan sonra açılıyor. Telefondaki ses gayet kendinden emin bir tonlamayla konuşuyor: "Ben, dedektif Serhat Toprak, buyrun?"

İki gün sonra Hadımköy metrobüs durağının hemen karşısındaki İstanbul İş Merkezi'ne gidiyorum. İkinci kata çıkınca buzlu camlara yazılmış yazıyı görüyorum: "Dünya Dedektiflik". Büronun duvarında Sherlock Holmes'un dünya literatürüne miras bıraktığı dedektiflerle ödeşleşen büyüçk dekoru var.

Serhat Bey'le tanışıyoruz, ses kayıt cihazını açıp masaya koyuyor ve sorularına başlamak istiyorum ama Serhat Bey huzursuz oluyor. Ses kayıt cihazını alıp bilgisayarın arkasına koyuyor, "Mesleki bir alışkanlık, kusura bakma," diyor. Kusura bakmıyorum, hikâyesini soruyorum, anlatmaya başlıyor.

Çocukluk hayali

"Çocukluğumdan beri filmlerde izlediğim, kitaplarda okuduğum dedektiflere hep hayranlık duydum. Üniversitede sosyoloji okuduktan sonra da dedektif olmaya karar verdim. Yurt dışında bu konuda bir sertifika aldım ama ülkemizde dedektifliği meslek tanımlı olmadığı için sertifikam da sadece bir kağıt parçasından ibaret kalıyor. Meslek erbabi olmadığım için bir ustam olmadı ne yazık ki. Deneme yanılma yöntemiyle öğrenmek zorunda kaldığım mesleğimi dört yıldır sürdürüyorum. Dördü sigortalı, yedisi de part-time çalışanımla beraber on bir kişilik bir ekibim var. Çünkü takipleri asla tek kişi yapmıyoruz. Bir takipte en az iki kişi çalışıyor."

Katil takibi

"Türkiye'de yılda neredeyse bir milyon boşanma davası açılıyor ve aldatma sebebi davalarda somut kanıtlar gerekmiyor. Burada da devreye bir giriyoruz. Hâkimle sunulması için video kayıtları topluyoruz. Eş takibinden sonra çocuk takibi geliyor. Ebeveynler çocuklarının nereye gittiklerini, hangi ortamlara takıldıklarını, neler yaptıklarını, uyuşturucu kullanıp kullanmadığını merak ediyor ve bize başvuruyor. İnsanlar günümüzde çocuğuna bile güvenmiyor.

Para dolandırıcılar bir alan var. Burada da takibinde kurbanları bizi buluyor ve kaybettikleri paraların peşine düşmemizi istiyorlar. Bu takibi

neticesinde, paravan şirketlere yüz binlerce, hatta milyonlarca lira kaptırmış insanların bir anlamda hayatlarını kurtarmış oluyoruz. Bir de katil takibi yapıyoruz. Maktullerin aileleri, kayıplara karışan katilleri bulmamız için bize başvuruyorlar. Biz de devletin hantal prosedürleri yüzünden bulunamayan katilleri bulup emniyete ihbar ediyor ve tutuklatıyoruz."

Organik ve hukuki bağ

"Birinin, başka birini takip ettirebilmesi için organik ya da hukuki bağ olması gerekiyor. Organik bağ dediğimiz anne, baba, kardeş, çocuk gibi ilişkileri kapsıyor. Hukuki bağ ise eş, ortak veya patron-çalışan gibi imza neticesinde kurulmuş ilişkilerden oluşuyor. Bunların haricinde yapılan takipler yasal değil ve suç kapsamına giriyor. Mesela sevgili takibi yapmamızı isteyen çok oluyor ama biz bu işleri kabul etmiyoruz. Çünkü sevgililer arasında organik ya da hukuki bir bağ bulunmuyor."

Bilgi toplama

"Birini takip etmemiz için bize başvuran müşterilerimizle gizliliği koruyacağımıza ve hukuki sınırlara uyacağımıza dair bir sözleşme imzalıyoruz. Ardından da takip edilecek kişi hakkında bilgi toplama yapıyoruz. Kişisel zevklerinden tutun da giyimine, yediği yemeklerden arabasının motoruna kadar her şeyi araştırıyoruz. Burada araba bilgisi çok önemli çünkü bizim aracımızın takip edilen kişinin aracından daha düşük motor gücünde olmaması gerekiyor.

Takiplerde iki araç kullanıyoruz. Birisi otomobil,

motokiletimize paravan olması için kullanıyoruz. Araba her yerde duramıyor ya da her yere giremiyor ama motokilet için bu sorunlar söz konusu değil. Araçlarımıza taktığımız GoPro isimli aksiyon kameralarıyla video kaydı yaparak delilleri topluyoruz. Yaya takiplerde ise el çantalarına kameralar gizliyoruz."

Gizlilik önemi

"Takip edilen kişiler bizi fark ettiklerinde genelde kaçma refleksi gösteriyorlar. Bize herhangi bir mukavemet gerçekleşmiyor. Fakat yine de tedarikli davranıyoruz. (Bu esnada çekmeyeceği açıp bana bir Glock gösteriyor) Zaten müşterilerimizle imzalandığımız anlaşılmazda yer alan bir madde var. Davalarda hiçbir zaman açık adresimiz ya da isimimiz verilmiyor. Karşılıklı bir gizlilik söz konusu. Fakat zaman zaman tehditler aldığımız oluyor.

Dedektif olmak için öncelikle atak araba kullanabilmek gerekiyor. Fiziksel anlamda da çok dikkat çekmeyecek bir tarzınızın olması lazım. Bunun haricinde genellikle evli, sorumlu, sahibi insanlarla çalışmayı seviyoruz. Çalışanlarımızı seçerken bu kriterlere uyuyoruz."

Katil psikolojisi

"Katil psikolojisinde, kendini güvende hissedeceği bir yere kaçma refleksi var. Genelde mekelerlerine, köylerine kaçıyor ve halihazırda ikamet ettikleri adreslerde kalmıyorlar. Kayıt dışı adreslere ya da akrabalarına saklanıyorlar. Bir de, anne-baba vefat etmişse, mezarlığa gitme gibi bir eğilimleri oluyor. Mesela, İstanbul'da cinayet işlemleri bir katil memleketinde annesinin mezarının başında bulduk."

Dedektifim!

"Ben bir dedektifim" dediğim andan beri hafiyeyim ve bu mesleği sürdüreceğim. Çok keyifli bir mesleğim var ve ileride daha da gelişeceğini düşünüyorum. Çünkü adillere ve yığlan ve hukuk sistemini hantallaştıran birliktirçik davalara çözüm hazırlanabileceğimizi düşünüyorum. İleride yasal çerçevelerde yapılacak bir mesleğe dönüşecek ve biz de bu işin eskisi olduğumuz için daha iyi yerlerde olacağız. Ben, her halükarda hayallerimin gerçeğe dönüşmesini bekliyorum ve gitmeye devam edeceğim."

BİNİR ÇİÇEKLİ BAHÇE: ÇİÇEK MEZATI

Düşünün, öyle bir yerdesiniz ki her yer rengarenk çiçeklerle dolu; birbirinden farklı yüzlerce çiçeğin kokusu insanı durduk yere mutlu ediyor. Nereden mi bahsediyorum? Çiçek mezatından.

Köşe başlarını tutmuş teyzelerden aldığımız bir demet papatyanın da trafiği fırsat bilen abilerin elimize tutuşturduğu bir dal güllün de yolculuğu burada, çiçek mezatlarında başlıyor. Ben de yolculuğum çıkış noktasına doğru yol alıyorum ve kendimi Kemerburgaz çiçek mezatında buluyorum.

Ayazağa ile Kemerburgaz arasında, merkezden uzak, kaldırımın dahi olmadığı bir yerde iniyorum otobüsüm. İlk kati, gri tonların hakim olduğu bir bina karşılıyor beni. Mezatın üst katta yapıldığını öğrendikten sonra içeri girip yukarı çıkıyorum. Çiçek kokuları henüz merdivenlerde geliyor burnuma. Sabahın erken saatleri olmasına rağmen içerisi oldukça kalabalık. İlk olarak tribünü andıran oturma düzeni dikkatimi çeker. Ardından ortadaki bantlı sisteme ve üstündeki rengarenk çiçeklere iliyorum gözüm. İşleyişi anlayabilmek için koltukların arasına iniyorum. Ümit abiyle de burada tanışıyorum.

Ümit abi yirmi beş yıldır Mahmutbey çiğşelerinde çiçek satıyor. Herkes trafik sıkışıklığından şikayet ederken, o bunun için dua ediyor. Çünkü her sanie onun için bir fırsat. Bantta papatyalara boy gösterirken bir sohbet etmeye başlıyoruz. "Nasıl, seyyar satıcılık zor mu?" diye soruyorum, "Zor. Trafik, sokak aralarında çiçek satmak kolay değil. Motoru çarpyor, zabıtası başına bela oluyor. Cebimizde ceza makbuzlarıyla geziyoruz," diyor sitem edersine.

O esnada papatyalara yerini güllere bırakıyor, Ümit abi de dahil salonun büyük çoğunluğu dikkat kesiliyor. Anı canları üstünde her bir demet gül on sanie ya duraksıyor ya duraksamıyor. Ümit abi de almayı düşündüğüm her gül için heyecanla düğmeye basıyor. Sistem çuk basit. İstedğiniz çiçek için önünüzdeki düğmeye parmağınızı basılı tutuyorsunuz. Siz basılı tuttukça fiyat artıyor, parmağın düğmeden en son kim çekerse çiçek onun oluyor. Ümit abi de son güllün fiyatı 30

lirayı geçince elini düğmeden çekiyor. Çünkü bir demet güllün taban fiyatı 4 lira, açık arttırmaya ise ortalama 10-15 liradan çıkıyor. Ne kadar satışa gürün ise bir sınırı yok. Hal böyle olunca, 4 liralık güllü 30 liraya almaya gönüllü razı gelmiyor olsa gerek Ümit abinin.

**"Belki derdimize
çare bir çiçek."**

Heyecanla girdiği bu mücadele sonucu istediği güllü, karşı tribünden yakın bir arkadaşına kapıran Ümit abi esprili bir dille, "Ahmet abi, amma gül aldın. Bırak da az biz alalım," diyerek laf atıyor. Karşı taraftan, "Gözün doysun Ümit. Al bu son deste de sana armağanım olsun," cevabı gecikmeden geliyor. Bu tatlı atışmalar ve şakalar mezat boyunca devam ediyor.

Ümit abinin çoğunlukla neden gül aldığını merak ettiğim için soruyorum. "Semtlerle ve mevkilerle göre çiçek almak alışkanlığı değil. Mesela, Beşiktaş'ta sarı ve beyaz papatya, Gaziosmanpaşa'da karanfil, Yeşilköy'de frezya daha çok satılır. Çiğşelerde en çok gül gidiyor," diyor.

Mezata ise isteyen herkes katılabilir. Tabii mezat başlamadan girişteki vezneye harcamayı düşündüğünüz miktarda para yatırmış olmanız gerekiyor. Böylece adınıza bir düğme ve hesap açılıyor. Mezat esnasında aldığınız her çiçeğin fiyatı da hesabınızdan otomatik olarak düşüyor.

Ümit abinin yanından ayrılp depoya iniyorum. Tokat, Antalya, İzmir olmak üzere Türkiye'nin dört bir yanındaki bahçelerden gelen çiçekler burada buluyor. Karşılıklı ilk adet depo buluyor. Biri mezata gelen çiçekler, diğeri satılıp gidecek olanlar için. Ben ikinci depoya giriyorum. Önümüzden geçen tüm çiçekler burada göz denilen bölmelerde sahiplerini bekliyor. İçerisi adeta bir renk cümbüşü. Saat kiye doğru mezat bitiyor, herkes adım adım depoya gelip çiçeğini bölmelerinden alıyor. Böylece çiçeklerin yolculuğu da başlıyor. Kim bilir kaç kişiye özür mahiyetinde gidecek, kaç hasta ziyaretinde geçmiş olsun dileyecek, kaç kişinin yüzünü güldürecekler bu yolculukta. Sonra belki de gün gelecek çiçeklerinden biri, aldığımız ikinci el bir kitabın içinden çıkıp, bizim elimize geçecek. O zaman anlayacağız, belki de bir çiçekin hayatı.

KARART-MA GECELERİ

Dağılsın artık göğü kaplayan kara bulutlar. Bunun bir çaresi olmalı. Yaşamak için bir yol bulmalı.

"Muhalefetken bile iktidar gibi yaşamının keyfi nerelerde geçen?" diye düşünen kırklima bir şeyler düşünüyor gibi...

Aklıma düşenler, aklımdan düşenler, ayağa kalkmaya çalışıp tökezleyenler beni deli ediyor. Deliriyorum. Deliriyoruz galiba toplumca. Nefes almazsınız izin var, yaşamaya, gülmeye, yarına, umuda bakmaya izin yok.

Dağılsın artık göğü kaplayan kara bulutlar. Bunun bir çaresi olmalı. Yaşamak için bir yol bulmalı. Her halükarda yaşamının bir duble yolu olmalı elbet.

Ömrü aynı çayırda geçen bir ineğin, bir gün çitleri fark edip atlamaya karar vermesi gibi, ortalığı yıkıp geçen sel felaketine rağmen ihtiyaç bir adamın kahvesini içmeye devam etmesi gibi, trafiği fırsat bilip araçlarından inen birkaç kişinin diğer insanlara aldrmadan yol kenarında halay çekmeye başlaması gibi... "Gibi'lere ihtiyacımız var bu ülkede. En çok da 'iyi gibi'lere..."

Ben kadar benden olmayana, güz kadar bahara, güneş kadar yağmura... Gülümseyin. Gülümsemekten korkmadan, ağzınızı kapamadan kakkahalar artın artık. Bunca şeyde dayanabilmenin tek yoludur gülmek. Gülop geçmek...

Karart-ma geceleri, yak ışıkları! Haydi, hemen ve şimdi!

Bu yazı geçen sayıda RUTKAY AZİZ'in yazdığı Gerisi Sende köşesine gönderilenler arasından seçilmiştir.

Çok güzel bir gündü. Eşiyle vedalaştı, arabasına bindi ve İstanbul'a doğru yola çıktı. Arabada hafiften bir türkü tutturdurdu ve başladı. Bir gece önceki yemekte arkadaşlarıyla üzerine tartıştıkları konuyu düşünmeye. Sabahları hep düşünürdü o. Kendi kendine tartışır, tekrar tekrar gözden geçirirdi konuşulanları. Hatta eşi o düşünme haline "tır tır yapma!" derdi... Birdenbire gözlerini ambulansla açtı!

NORMAL İNSAN GİBİ ANKARA TURU

Merhaba Bavul dergimizin sevgili okuru. Sana bu mektubu Ankara'dan yazıyorum. Turnedeyim çünkü ben. Geziyorum işte öyle. Bursa, Eskişehir derken Ankara'ya geldim öyle. Dün de oyun vardı Ankara'da, bugün de takılıyorrum öyle. Evet, öyle. Hem de dedim günü geldi, yaz yazmanın günü geldi. Çünkü yazı yazmanın günü gelecek ağabey. Günü gelmeden yazılan yazı tat vermez, neşe vermez. Ne diyordum, Ankara. Aslında Ankara'dan da pek bahsetmek istemiyorum. Sadece yazıya böyle bir başlık atarsam iyi olur diye düşündüm. Çünkü sadık okurlarım bilirler, iki ay önce şahane dergimiz Bavul'daki ilk yazımda "Parmak Arası Terliklerle Selimiye Turu" başlıklı bir yazı yazmış, geçen ay da devamı niteliğinde "Normal Ayakkapla Selimiye Turu" başlıklı ikinci yazımı yazmıştım. Bu da benim üçüncü yazım, ne diyordum, oha, bir şey de diyemiyorum. Resmen konuya giremiyorum. Bana da yazarm diye para veriyorlar, çok da iyi oluyor yemin ediyorum. Paraları çatır çatır yiyor. Ne diyordum, başka bir şeyden bahsedeyim istiyordum. Ankara değil de başka bir şeyden bahsedeyim. Öğlümüz Hazer'dan biraz bahsedeyim öyleyse istiyorum. Cümleye gel. Dört buçuk aylık oldu kendileri. İyiye ballanmaya, ele gelmeye başladı oğlan. Hareketlenmeler de başladı. Geçenlerde evde öyle koltuğun kenarına sırt üstü yatmıştık tosunu, mutfaka kahve almaya gittik eşimle birlikte. Çünkü biz eşimle her şeyi birlikte yaparız. Bildiğin ruh hastası bir çiftiz işte. Kahveler alındı, ilk ben çıktım mutfaktan. Ve Hazer'ı yüz üstü dönmüş, belinin üst kısmı koltukta, diğer kısmı ise boşlukta, koltuğun kenarında öyle sallanırken gördüm. Aklim çıktı. Çocuk düştü düşmek üzere. Bu arada altı da

yeni temizlenmişti. Açıkta yani altı. Kıçı açık yani. Koşa koşa koştum çocuğun yanına. Gördüğüm manzara karşısında ağızım açık kaldı yakına iyice girince. Çocuğu resmen koltukta tutan şey, düşmesine engel olan şey ne biliyor musunuz. Pipisi gençler pipisi. Hatta pipisinin sünet derisi. Yapışmış öyle koltuğa, bu arada koltuk da deri ama suni, yapışmış öyle koltuğa, hafif de uzamış pipinin ucu. Hani derler ya hayata ucu ucuna tutunmak diye, bu bence tam bir hayata ucu ucuna tutunmak işte. Mükemmel bir hayata ucu ucuna tutunmak hem de. Resmen çocuğumun koltuktan yere düşmesini pipisinin sünet derisi engelledi. Ne diyordum, Ankara. Yok ya, Ankara da demiyordum aslında. Demeyecektim yani Ankara. Geçenlerde dışarıda sevgili eşim Özlem'imle buluşacağız. Ben kendisine zaman zaman Özlem'im diyorum, zaman zaman Özlem diyorum. Zaman zaman da Feriha diyorum, Kendisi felsefe öğretmeni. Hiçbir zaman da anlamadım kendisini. Ne demek yani felsefe dedim hep. Ne dedim ki dedim felsefe. Hiç anlamadım. Felsefeyi hiç anlamadım. Kendisini de anlamadım bir eşim olarak, felsefeyi de anlamadım. Ta ki geçenlerde dışarıdaki buluşmamız yaşanana kadar. Beş buçuk'ta buluşacaktık, ben biraz geç kaldım. Beş dakika kadar. Normalde çok da dakikimdir. O gün öyle oldu. "Saat kaç?" dedi. Dedim "beş buçuk". "Belki beş buçuk" dedi hiddetle. Belki beş buçuk? Hayatımda duyduğum en şaşma laf. Ama sonra düşündüm, felsefe lan işte bu dedim. Çünkü yani belki beş buçuk. Belki de değil. Belki de altı. Bilemezsin. Belki de başka bir yerde yedi. Bunları hiç bilemezsin. Eşimi o an anlamadım. Felsefeyi o an anlamadım. Ne diyordum, Ankara. Ankara güzel

OĞUZ ATAY

Kafam cam kırıklarıyla
dolu doktor. Bu
nedenle beynimin
her hareketinde
düşüncelerim
acıyor, anlıyor
musun?

Sevgileri yarınlara
bıraktınız
Çekingen, tutuk,
saygılı.
Bütün yakınlarınız
Sizi yanlış tanıdı.

BEHÇET NECATİGİL

- İmtiyaz Sahibi: BRG Basın Yayın Reklam adına Ümit Bektaş
- Yayın Yönetmeni: Önder Abay
- Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Kemal Can Kaya
- Görsel Yönetmen: Göksele Süslü
- Editörler: Emrah Serbes, Barış İnce, Esra Tannibilir, Zihni Başsaray, Duygu Temel, Can Binalı Aydın
- Kapak İllustrasyonu: Ethem Onur Biliç
- Reklam Direktörü: Aysegül Akbulutlar - aysegulakbulutlar@brgjans.com
- İletişim: 0(212) 260 5878 - iletisim@bavuldergi.com - reklam@brgjans.com
- Baskı: UNIPRINT Basım Sanayi ve Tic. A.Ş.
- Adres: Ömerli Mah. Hadımköy - İstanbul Cad. No.159
Hadımköy Amavutköy 34555 İstanbul /TÜRKİYE
- Tel: +90 212 798 2840 / Faks: +90 212 798 2063
www.apa.com.tr
- Genel Dağıtım: DPP (0212) 622 2110

ISSN: 2149-8113 Aylık yaygın süreli yayındır.

f /bavuldergi @ /bavuldergi v /bavuldergi

BAVUL

Anlık İleti

Duygu: Power bir haftaya power dinleyicileri başlıyoruz inşallah.

Ümut: Arkadaşlar size bir soru: Sizce en erken kebab yeme saati kaçtır?

Can Binalı: Uygunsan ben de bir adres soracaktım: Buradan insanlığı nasıl çıkarım?

Gizem: Çok kötü bir rüya gördüm ama anlatırsam" Sende de ne biçim bilinçaltı varmış," dersiniz diye anlatmıyorum.

Zihni: Sabah yogası yapmayan yoktur herhalde.

Önder: Ben sahilde kortun kenarında yaptım kardeşim, uygunsan saat beşte sütlü çaya beklerim.

Meral: Zihni biz yoga yapmak istediğimizde haley çekiyoruz. Sanırım sabah buna uygun bir zaman dilimi değil.

Önder: Sizce Merve ve Selin dövüşse kim kazanır? 100 lirasına?

Kemal: Kırkpınar'da eskiden puanlı sistem yokken pehivanlar birbirlerini tuş edene kadar güreşiyorlarmış. Rivayete göre 4 gün aralıksız güreşip ölen pehivanlar var. Bu müsabaka da öyle olur.

Selin: Fuara girerken kapıdan 59 adım geride toprağa gömdüm emanetleri. Gereken sıkıntı çıkın istemedim. Sonuçta Bavul Dergisi'ni temsil ediyorum. Dövüşü de tabii ki açık ara ben alırım.

Kemal: Selin sen dövüş horozu değilsin, kaliteli takıl, 100 liraya düşme, ben seni kafes dövüşüne götürürüm sonra istersen.

Zihni: Şu anda Merve Bavra ile tramvaydayız. Birden ayağa kalkıp "Varsa şekliniz semtimize bekleriz," diye bağırmaya başladı. Ne yapmalıyım?

Merve: Hâlbuki ben dikkatleri dağıttırın Zihni'nin cepleri yoklaması lazımdı. Ah aaah şimdi Önur olaydı.

Efe: İyi akşamlar TÜYAP'ta yer vermedikleri için yarın Haramidere metrobüs durağında halkla buluşuyorum.

Onur: Meral dün fotoğrafımı çekerken bir an durdu ve şöyle dedi: "Hani Önder bazen sana tipsiz diyor ya. Gerçekten çok haklı." Bu acıyla yaşamak gerçekten çok zor arkadaşlar.

Pınar: Önder ben doğduğumda ağlamamışım. O yüzden kendimi bilim bileli çok ağlıyorum.

Yeşim: Akşamüstü kitap okurken uyuyakalmışım. Rüyamda Aysel Gürel sahnede, bu ülkenin Ahmet Kaya'nın değerini bilmediğine dair uzun bir konuşma yapıyordu. Bilinçaltım bana bir şey anlatmaya çalışıyor.

Can Binalı: Mehmet Gürelli'nin beş kitabı var ama "kimse bilmez"

Esra: Hayırlısı olsun. Balkon konuşmasına hazırlanıyor.

Onur: Suudi Arabistan'da bir genci çok yakışıklı olduğu için sınır dışı etmişlerdi, seni de etmesinler dikkat et.

Ücretsiz PDF Kitap Arşivi - <https://rantey.org> kabul etmiyor, iptal ediyorum.

BAVUL

Dayan kitap ile
Dayan iş ile.
Tırnak ile, diş ile,
Umut ile, sevda ile, düş ile
Dayan rüşva etme benî

Ücretsiz PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>